

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Afgangsexamen og Hovedexamen

i

Odense Cathedralsskole.

i Maret 1866.

Indhold:

- i. Bidrag til Skolens Historie, ottende Hefte:
    - a) Underviisningens Omfang m. m. fra Reformationens Indførelse indtil den Guldbergske Periode.
    - b) Svenske Studenter ved Kjøbenhavn's Universitet 1479—1611, ved Pastor Holger Fr. Rørdaam.
  - ii. Skolefesterretninger.
-

Odense.

Spænd Stiftsbogtrykkeri.
Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

I.

Underviisningens Omfang m. m.

fra

Reformationens Indførelse indtil den Guldbergske

Periode.

Behandlingen af den Deel af Odense Skoles Historie, som angaaer Underviisningen, har ikke ringe Banstselighed, og ved Bearbejdelsen af Stoffet maa der vælges en noget anden Fremgangsmaade end den, som er fulgt i de tidligere Afsnit af Skolens Historie. Man har vel en stor Mængde Anordninger, Reglementer og Bestemmelser, som angaae samtlige Skoler; men hvad der er opbevaret om de enkelte Skoler, er i høi Grad sparsomt og ufuldstændigt. For altsaa at danne et nogenlunde sammenhængende Billede af Underviisningens Gang i Odense Skole nødes jeg, ligesom Andre, der have behandlet enkelte Skolers Historie, at medtage Beretning om de almindelige Forhold, hvilket jeg dog vil gjøre i størst mulig Rorthed, idet jeg for det meste i denne Henseende kan slutte mig til eller henvise til N. Nyerups Udkaft til en Historie om de latinske Skoler i Danmark og Norge, Kbhvn. 1804 og for Tiden indtil 1660 i flere Punkter ogsaa til S. E. Niez's Skånska skolväsendets Historia, Lund 1848. Paa den anden Side gaaer Nyerups Værk kun til Begyndelsen af dette Aarhundrede, og saa agtværdigt et Forarbejde til en almindelig Skolehistorie denne Bog end indeholder, har han dog deels været ubekjendt med deels forbigaaet endeel Actstykker og Data, som høre med til en saadan

Beskrivelse, og det er da min Hensigt, imedens jeg fornemmelig dvæler ved de Materialier, som jeg har kunnet finde til Odense Skoles Historie, ogsaa at supplere en Deel af hvad der hos Nyerup mangler til Oplysning om Skolernes Tilstand i Almindelighed paa visse Tider. Men Adskilligt af hvad der angaaer enkelte Punkter af Underviisningsvæsenet enten i det Hele eller ved Odense Skole i Særdeleshed har jeg allerede omtalt paa andre Steder i mine Skolekrifter, og vil da i det Følgende blot berøre disse Punkter med Henviisning til de Steder, hvor den udførligere Behandling findes. Andre Partier, der pleie at optages i dette Afsnit af en Skolehistorie f. Ex. Efterretninger om Lærernes Personalia, maa jeg ganske forbigaae; Rectorernes og Conrectorernes Levnetsløb indtil henimod Slutningen af det forrige Aarhundrede er behandlet i Blochs og Næraaes nyeste Geistligheds Historie, og hvad Hørerne angaaer, da kan jeg ikke engang give nogen sammenhængende Navnerække af dem, og kun om meget faa gjelder det, at enkelte Træk af deres Liv ere opbevarede i de Papirer, som findes her paa Stedet; om en enkelt Hører (Peder Hofstrup) har jeg i et foregaaende Program fortalt, hvad jeg har fundet i de herværende Archiver. Iøvrigt har Hr. Overlærer Hundrup samlet betydelige Materialier til en saadan Personalhistorie, ogsaa for Odense Skoles Bedkommende, og man tør vel haabe, at han med Tiden vil kunne supplere disse Samlinger saaledes, at de kunne egne sig til Bearbejdelse og Udgivelse. Underviisningens Historie under Bavedømmet er saa ofte behandlet, at jeg har troet her aldeles at kunne forbigaae hiin Tid, fra hvilken næsten Intet er opbevaret specielt om Odense Skole. Endnu vil jeg blot tilføie, at dette Afsnit af Skolens Historie er det sidste, jeg vil komme til at behandle, men at

Stoffet er saa umfangsrigt, at det maa fordeles paa flere Programmer: om det ellers forundes mig at leve saa længe, at jeg kan faae det hele bearbejdet og udgivet; i dette Aars Indbydelseskrift kan kun en forholdsvis ringe Deel deraf optages, tilmed da en Deel af den til Afhandlingen bestemte Plads maa forbeholdes et andet Bidrag til Skolens Historie, som velvillig er overladt mig til Benyttelse.

I.

Underviisningens Omfang, Stoffets Forde- ling, Øvelser, Prover o. s. v.

Kirkeordinantsen 1537 byder i Indledningen til Afsnittet om Skolerne, at der ikke skal læres Andet i dem end Latin; „thi ved de danske og tyske Skoler fordærves de latinske, og at de, som undervise i Græsk og Hebraisk, mere sørge for deres egen end Børnenes Fremgang, viser Erfaringen noksom.“ Dernæst angives, hvad der skal læses i hver Lectie og hvad der skal foretages hver Dag i Ugen i de forskjellige Timer, hvori Drengene ere paa Skolen. Igjennem alle Lectier eller Classer til øverste dreier Underviisningen sig næsten ene om Latin og Kundskab i Christendommen, først ved Udenadslæren af Catechismus, siden ved Læsning og Udenadslæren af visse Partier af den hellige Skrift og af Psalmer; dette sidste skulde især være Løverdagsarbejde; Onsdagens 2 første Timer skulde anvendes til Repetition af alt det Lærte og til at foresætte dem, som ere stilkede dertil, en Opgave til skriftlig

Behandling i Prosa eller Vers, som de skulle forevise til sin Tid; Resten af denne Dag havde de Hjemlov. Imellem disse Skoleøvelser falder Opvartning med Sang i Kirken og Bøn i Kirke og Skole. Ved Siden heraf nævnes nogen Øvelse i Skrivning i nederste Klasse, Melanchthons Dialectik og Rhetorik i fjerde Klasse, endelig i de Skoler, hvori der er en femte Klasse, blandt Gjenstandene for Underviisning i denne ogsaa Begyndelsesgrundene i det græske Sprog, naar dette kan stee uden Tab for Latinen; „thi deres Mening er ulidelig, som ville, at Børnene skulle lære Græsk og Hebraisk, førend de faae noget fremmelig forbedret sig udi Latinen.“ Øvelserne i Sang ere ansatte fra 12—1 i alle Lectier og paa alle Søndage. Til Kirkeordinantsen slutte sig de antvorstovste Synodaldecreter og Palladius's 1555 udgivne Uniformitetstabel, der nærmere angiver de Bøger, som skulle læses, og de Øvelser, som skulle foretages i de større saavel som i de mindre Skoler. Ogsaa her er Underviisningen holdt indenfor de samme snevre Grændser; kun i øverste Klasse skulde der læses et Elementale græcum ved Siden af Grammatik. Efter disse almindelige Reglementer rettede vel alle Skoler sig bogstavelig i Begyndelsen; men efterhaanden som nye og bedre Lærebøger udkom, og man ogsaa følte Trang til nogen Udvidelse, eller stedlige Forhold tilraadede Lempelser, opstod der særegne Læseplaner for flere enkelte Skoler, og en saadan Læseplan fandt ogsaa Biskop Niels Jespersen sig foranlediget til at forfatte omtrent 1570 for Odense Skoles Bedkommende, i Forbindelse med Skolelove, der fastsatte Lærernes og Disciplenes Pligter*). Læseplanen begynder med

---

*) Det første af disse Actstykker har jeg udgivet i Samlinger til Fyens Hist. og Topographie 1ste B. S. 45 ff., det andet i Skolens Program for 1859, S. 8 ff.

en Fortegnelse over de Bøger, som auctoriseres til Brug i Skolen og hvori ingen Forandring turde ske uden Biskoppens Samtykke; derpaa følger Fagernes Fordeling paa Ugens Dage, Formiddag og Eftermiddag. Underviisningen begynder og ender hver Dag med en latinsk Bøn. Repetition spiller en stor Rolle; foruden Onsdagen, som er den egentlige Repetitionsdag, skal hver Dag i Begyndelsen af Timerne den foregaaende Lectie repeteres, inden der gaaes videre; hver Mandag Formiddag skal der gjøres Rede udenad for samtlige Lectier i foregaaende Uge, ogsaa Løverdagens første Formiddagstimer skulle anvendes til at gjengive Indholdet af Ugens Lectier. Latin og Kundskab i Christendom er endnu næsten eneste Syssel i Skolen; i den sidste Tjeneste er baade Fortolkningen om Løverdagen af Søndags-Evangeliet paa Græsk i øverste Klasse (og dertil indskrænker sig Underviisningen i dette Sprog) og, som det synes, Vbringelsen af nogen historisk Kundskab, ligeledes om Løverdagen, efter computus ecclesiasticus Spangenbergii. Giendommelige for denne Plan ere visse Øvelser, nemlig, foruden de omtalte idelige Examinatorier, to offentlige Examinier hvert Aar, ved Paaske- og ved Mikkelsdagstid, i Provstens og de øvrige Præsters Aarvarelse, og derefter Censur og Opflytning eller Udviisning af dem, som mangle Hoved; endvidere, foruden de sædvanlige Stileopgaver om Onsdagen og Stileretelser Torstdag Eftermiddag, ogsaa Taleøvelser af Mesterlectianerne, især dem, som nød Skolens Beneficier, to Gange hvert Kvartal om Søndagen imellem 1 og 2 i hele Skolens Paahør, og Disputeerøvelser hvert Kvartal, hvori dog kun Rector og Hørerne synes at have deeltaget, endelig den Bestemmelse, at een eller to Gange om Aaret skulde der enten paa Skolen eller paa et andet passende Sted opføres en tidligere læst Comoedie af Terents,

og at Præsterne med de Fornemste af Byraadet skulde høitidelig indbydes til at bearbejde denne Forestilling med deres Nærværelse.

Andre Skoler, f. Ex. Kjøbenhavns og Roeskilde Skole, synes at være gaaet endnu videre med Hensyn til Udvidelsen af Lærestoffet (jfr. Nyerup S. 23 og 28); men selv dette havde, som vi strax skulde see, sine Ulemper, og i det Hele forefandt Christian d. Fjerde Skolerne ved sin Regjerings-tiltrædelse i en jammerlig Forfatning, og han klager allerede derover i et Brev til Superintendenterne af 8de April 1594 (Rietz S. 85 f. Not.), men i langt stærkere Udtryk i det aabne Brev ligeledes til Bisperne af 22de October 1604 (Istedes S. 614 ff; jfr. Nyerup S. 81), hvori han yttre, at flere af Rigets Undersaatter, baade Adelige og Andre, sende deres Børn udenlands navnlig til jesuitiske Skoler, fordi Ungdommen i Skolerne her i Riget bliver meget forsømt. Iblandt Mængderne, hvoraf han opregner mange, nævner han den, „at der ikke læses eens Auctores udi Skolerne over alt Riget, saa at de Personer, som drage fra en Skole til den anden, maae begynde saa godt som at lære paa ny.“ For at forbedre denne Tilstand havde Kongen paalagt Rector og Professorerne ved Kjøbenhavns Universitet, „derpaa at gjøre en vis general Forordning, hvorefter sig Enhver efter denne Dag kunde have at rette, og nu bydes og strengelig og alvorlig befales alle Rectores scholarum over hele Riget, at de med deres Hørere og Medtjenere aldeles rette dem efter den tabellam scholasticam med medfølgende admonitionibus, som derom nu forfattet er, hvormed ogsaa Superintendenterne skulde have flittig og grandgivelig Indseende.“ Med denne Skrivelse fulgte Anordningen om Skolernes nye Reformat's eller Uniformitetstabellen af 1604, der indeholdt

Underviisningsgjenstandene for sex Classer og hvorom det Fornødne findes hos Nyerup S. 82 ff. Jeg vil her kun bemærke, at Dvælses i Skjønffrivning efter denne Tabel skulde gaae igjennem alle Classer, at ikke blot Underviisningen i Latin er betydelig forøget, men ogsaa Græskens udvidet meget, i øverste Klasse navnlig ved Læsning af forskjellige profane Forfattere, at Arithmetik er optaget tilligemed Begyndelsesgrundene af Geometrie og endelig at det ogsaa tillades, at der læses Hebraisk i øverste Klasse.

Men det var langt fra, at denne for Ungdommens Uddannelse saa nidkjære Konge lod sig nøie med denne Anordning eller i Længden fandt sig tilfredsstillet derved. Ikke blot sørgede han for at forskaffe Skolerne bedre Lærebøger og opfordrede Professorerne ved Universitetet og i Sorø samt flere af de mest anseete Rectorer ved Skolerne til at udarbejde saadanne (jfr. Nyerup S. 93 ff., Nieß S. 92 ff.), ikke blot indskurpede han idelig og idelig Biskopperne, at de skulde forsyne Skolerne med gode Lærere og itide fjerne de uduelige (jfr. Prog. f. 1858 S. 17 Not.), ikke blot tilstod han Rectorer og Conrectorer Understøttelse til Reiser for at gjøre sig bekendte med den nye Underviisningsmaade*); men, ikke beroliget ved denne første Reform, optog han Spørgs-

---

*) Regl. Brev til Dr. S. Michelsen (S. P. i B. A. Nr. 11), hvilket Brev vel ogsaa er sendt til de andre Bisper, lyder saaledes: Christian IV o. s. v. Vor Günst thillforne. wi bede eder och wille, at dersom nogen aff Rectoribus och Conrectoribus wdi eders Stifft for Marsagis, at giøre nogen Reiser formedelste denne Ny Methodus docendi, wdi Schollerne alleruegne shall obserueris, I daa forordner at dennem dieris omkostning, af eders Stifftis Kirckerneß Intrade och Forraad refunderis, effterdi saadannndt geraader Scholerne nu och i Frembtiden Kirckerne thill gauffn og forfremmelse. Dermed schier wor wille, befalendis eder Gud. Schreffuit paa wort Slott Fredrichsborg den 19 Aprilis Anno 1623.

maalet paany henimod 30 Aar senere, idet han ved Kongebrev af 14de Marts 1631 (der findes in extenso hos Riets som Bilag IX S. 629 ff.) opfordrede Professorerne i Kjøbenhavn og Sorøe til ved Paastetid at træde sammen i Kjøbenhavn for at raadslaae om Skolevæsenet, hvorhos visse Punkter forelagdes dem til Overveielse. Frugten af denne Overveielse var et nyt Skolereglement, som blev conciperet af en Commission af fem kjøbenhavnske Professorer, antaget af Consistorium og under 24de Februar 1632 tiltraadt af de foranskte Professorer (Riets S. 89). Det findes aftrykt iblandt Bilagene til Riets's Skrift S. 631 ff. og i Udtog hos Nyerup S. 86 ff. Af dette vidtloftige Skolereglement vil jeg blot fremhæve, at efter 4de Affnit (som indeholder specielle Bemærkninger om de enkelte Classers Læsning og Svæls og angiver ikke blot hvad der skal læses og øves i hver af de syv Classer i de større Skoler, men ogsaa efter hvilken Methode) skal Skrivning øves i 2den Klasse (daglig 12—1) helst under en egen Skrivelærer*), Græsk i 3die, et Slags videnskabelig Dogmatik og af Arithmetikken de 4 Species i 5te, hvilken sidste Rundskab i 6te Cl. skal forøges med „aurea in arithmetica regula“ (Regula-detri), endelig skal der i 7de Cl. ikke blot læses græsk Syntaxis og Profodie i Forbindelse med de apostoliske Breve i Grundsproget og adskillige profane Skribenter, deriblandt udvalgte Stykker af Hesiod, Theognis, Phokylides, Homer og Pindar, men ogsaa „arithmetica fractorum“ og Begyndelsesgrundene af den

---

*) Et quum inter litterati ordinis homines inveniantur paucissimi, qui compendio possint docere pueros artem et nitide et celeriter scribendi, non abs re foret, in quavis schola maiore ali stipendio publico hominem, qui iuventutem scholasticam in litteris pingendis exercent: Riets S. 641.

hebraiske Grammatik. I 5te Afsnit angives de Udgaver af Forfatterne og de Lærebøger, som skulle bruges i Skolerne.

Ved de omtalte tvende Anordninger og navnlig den sidste sees Fordringerne med Hensyn til Skolekundefkaber at være stegne betydelig; men samme Konge forsøgte endnu et Middel til at skaffe Universitetet vel forberedede Fostersønner ved Oprettelsen af Gymnasier eller, som han kaldte dem, Cathedral-Collegier ved endeel Stiftsskoler, „paa det den Ufikkelihood maa forekommes, hvilken Vi naadigst forfarer sig iblandt Geistligheden hidindtil sædvanligen begiver, som er, at Ungdommen ilde funderet fra Skolerne udi vort Universitet og Høiskole ankomme, og siden til Rald og Gudstjeneste, ikke noksom forfremmede, tilstedes.“ Om Odense Gymnasium, hvis første Fundats er dateret 18de Februar 1621 (Hofmans Fund. V S. 8), men som først noget senere begyndte sin Virksomhed, vil der blive handlet paa et andet Sted.

Dog synes den fromme Konge tilsidst selv at være bleven bange for, at den megen profane Lærdom, som ved hans Bestræbelser var indbragt i Skolerne, skulde tage Tiden bort fra og svække Kundskaben i Christendom og de gudelige Øvelser. Til Forebyggelse af Forsømmelighed i denne Henseende findes i Recessen af 1645 Cap. 1, Art. 5 (Kolderup-Rosenvinge Saml. af gl. danske Love IV S. 353) følgende Bestemmelse: „Desligeste paa det Ungdommen desbedre til Gudsfrugt kan opdrages, besynderlig at vorde stikkelige Guds Tjenere i sin Tid, da skal Ungen herefter tilstedes at komme og annammes udi Universitetet, som ikke er congruus in latina lingua og forstaaer faciliores textus græcos N. Testamenti, og sin Børnelærdom og dens Forklaring udi sin eenfoldige Mening veed noksom at forstaae, først efter Lutheri lille Catechismum og siden efter den store, som

af hannem skreven er, hvortil samme skal epitomeres og noget forkortes sammesteds og end saaledes med hans egne beholdne Ord trykkes for Ungdommen, baade paa Latine og Danske, at bruges flitteligen som det sig bør. Hvor dette er og vel at paamindes, at de, som lære den christne Ungdom i Skolerne, lægge deres største Vind paa, at de Unge have daglige Exercitia og Øvelser, som tjene rettelig til en sand Gudfrugtighed, og at de lære at sbye de hedenste Afguders Navne*), som findes i mange Bøger, der ellers endnu ere i Brug, i Særdeleshed udi Poësi og andet Sligt, hvorudi de hedenste Afguders Navne ofte indføres, i den Sted Gud alene og hans hellige Navn burde at bruges: samt alt det, der kunde være imod christelig Tugt og Sæder i nogen Maade, og at de have til christelige Øvelser det græske Sprog, besynderlig Evangelia Dominicalia og Epistlerne dertil, saa og undertiden Evangelia Lucæ, Acta Apostolorum eller Andet af det Nye Testamente, efter som om Skolerne ydermere andensteds er at foregive.“ Men mest betegnende i denne Retning er følgende Kongebrev til Biskop H. Michelsen (St. P. i B. A. Nr. 13) og rimeligviis ogsaa sendt til de andre Stifters Biskopper:

„Christian IV o. s. v. Vor Synnderlig Gunst tilforn, Wider effter som wi Naadigst forfare, huorledis Ungdommen udi Scholerne gandske forsømmelig vnderuises i Gudsord och Fryct i dett att fast derfore holdes, att dett fornemmeste mand udi Scholerne driffue schall, Ere Sproggene, medens

---

*) Sfr. Skolereglementet af 1632: Quæ in profanis auctoribus occurrunt spurcæ locutiones, pietati adversæ, penitus eliminantur. Deorum etiam gentilium nomina expungantur (Rieþ S. 652) i Overensstemmelse med Kongebrevet af 6 December 1630 (sfr. S. 100 Not. 27).

Gudsfrøctighed actes for eet Nebenwerck, Huorfore och Catechismi Offuelse i somme Scholer i de Offuerste leger øffuis allene en Dag i Vggen, vdi somme tho Dage om Vggen, Huoroffuer Vngdommen selffgroede og waandelige opvoxer, og naar de siden kommer thill Kalde, ere de flux kaalde och lade i deris Bestillinger, och mere søge deris Brød, End deris Thilhørendis Salighed, Thillmed befindes och at schollemesteren och de Thilsiun med Vngdommen burde att haffue, formener att uaar Vngdommen kand deris Børnelerdom med Forklaringer vdenadt, Att saggen er da well bestilt, huad heller de forstaa grunden deraff eller icke, och saaledis icke selff holdes thill at faa lyst och rett smag deraf i Hiertet, sig daglig derudj at Offue og betenke og andre derudj att vnderuise og formane, Thi bede Vi eder och Raadigst ville at i nu strax den Anordning giører i eders scholer, at Gudsfrøct och Børnelerdomber daglig øffuis och driffuis derudj estersom I best kunde betenke med Guds Aands Belsignelse, saa Alting scheer thill Vngdommens Fremmelse i Guds sande Frøct och Kundskab, Saa och deris Beredelse thill at tiene Gud och Menigheden i frembtiden med des store Fruct, Iffuer och Gudsalighed, Huorthill den Allerhøyeste forlene sin Raade og Belsignelse. Vi Wille eder hermed och paa Nye haffue paamint, Indseende at haffue, at scholebørne deris stolestader i Kierckerne saa Anordnis, at de kunde høre og see presten*), Och at de huer søndag offuerhøris med Sactmodighed, vden Skien och truen (huor icke motuillighed findes) huad de haffue lert aff Predicken ved thi Slett, thill huilcken tid och Tienesten bør at vere Endet: dermed scheer Vor Vilge, befallendis eder Gud. Skreffuitt wdj wor Befestning Glynckstad den 1 Octobris Anno 1638."

---

*) Sfr. Skoleregl. 1632 Kiey S. 634.

Saameget der end under Christian d. 4de var gjort for Skolevæsenet i det Hele, og saa ivrig han end havde stræbt efter navnlig at frembringe Overensstemmelse i Lærebøger og Pensa imellem Skolerne, for at lette Overgangen fra den ene Skole til den anden, synes dog disse Foranstaltninger deels ikke alle at være bleve gennemførte, deels ikke ganske at have tilfredsstillet Samtiden. Det lader da til, at der kort efter Frederik d. Tredies Thronbestigelse er udgaaet fra Regjeringen en Opfordring til Skolernes Foresatte og Universitetets Professorer til at tage Skolespørgsmaalet under fornøjet Overveielse. Som Frugten af denne Opfordring maae vel betragtes tvende Actstykker, som endnu havees og hvoraf det ene er Rector (i Slagelse) Hans Mikkel sen Ravens haandskrevne Betænkning (de scholis bene constituendis admonitio) hos Nyerup S. 114 ff., hvori han skarpt critiserer de gængse Lærebøger og Klager over Lærernes og Disciplenes daarlige Bestaafenhed. Det andet Actstykke er en af sex Professorer og høie Geistlige underskreven Erklæring (St. B. i B. N. Nr. 94) saaledes lydende:

Jussi ab illustri Dn. Cancellario sententiam nostram dicere de scholis, duo summe necessaria esse iudicamus, ut scholis recte consulatur, unum, ut scholis præficiantur homines docti, laboriosi, integri et qui dexteritate docendi excellunt, alterum, ut iidem auctores in scholis maximis, mediis, imis prælegantur iuventuti, ne discipuli, qui migrant e scholis minoribus in maiores, cogantur magno temporis dispendio dediscere, quæ non sine labore antea didicerunt.

Porro auctores, qui iuventuti in scholis prælegentur, magna parte dudum recepti hi sunt:

Lectura et pictura Danica et Latina.

Catechismus Lutheri minor Latinus et Danicus.
 Catechismus integer.
 Evangelia et Epistolæ Dominicales.
 Articulorum fidei Epitome Dn. D. Brochmanni.
 Novum Testamentum Græcum.
 Donatus.
 Grammatica minima Jersini.
 Aurora Bangii.
 Gramm. Latin. maior et minor Bangii.
 Nomenclator maior et minor Stephani.
 Colloquia maiora et minora Stephani.
 Colloquia Corderi minora pro incipientibus.
 Erasmus de civilitate morum.
 Catonis carmina.
 Ciceronis Orationes, Officia, Liber de senectute et
 amicitia, Paradoxa, Epistolæ.
 Orationes elegantiores et breviores e Curtio, Livio,
 Salustio excerptæ.
 Virgilius.
 Ovidius.
 Horätius.
 Terentius, et si commodum visum fuerit, selectiora
 Plauti.
 Grammatica Græca Golii.
 Isocrates ad Demonicum.
 Plutarchus *περι παιδων ἀγωγῆς*.
 Aurea carmina Pythagoræ.
 Hesiodi *ἔργα καὶ ἡμέραι*.
 Priores libr. Iliad. Homeri.
 Gramm. Hebr. minor Buxtorfii una cum Genesi
 Mo'saica.

Logica Bartholini.

Rhetorica Resenii nuper edita et lectis exemplis illustrata.

Metaphysica Bartholini.

Physica minor Bartholini.

Ethica Bartholini.

Arithmetica Frommii.

Compendium Arithmeticum a Dn. M. Frommio adornandum.

Doctrina sphærica ab eodem compendiose edenda.

Geographiæ compendium ab eodem scribendum.

Computus Ecclesiasticus eiusdem Frommii opera consignandus.

Musica.

Qui auctores in omnibus scholis sine variatione iuventuti prælegentur et in tabulis ad parietes scholarum appendi solitis signabuntur.

Cetera Rectorum prudentiæ et Episcoporum inspectioni tutius et fructuosius committuntur, quam certis legibus comprehenduntur.

Hafniæ 17 Junii 1650.

Subscripsimus,

S. E. Brochmand.
m. m.

Johannes Mirhiizlius. (?)
mpp.

P. Winstrupius D.
mpp.

Erich Monrad mpp.

Antreas A.
Rincopius mm.

Franciscus Rosenbergius
m. m.

Men med denne korte Bæffed lod Regjeringen sig ikke nøie; d. 19de December 1653 udgif atter til Universitetsprofessorerne Opfordring til at raadflaae om, hvorledes de

danste Skoler kunde komme til Gensformighed i Underviisningen, og i Anledning af denne Sag findes i Acta Consist. Hafn. VIII. 63 Følgende (Rietz S. 111): „Herom er de Flestes Mening, at efterdi det en Sag af stor Importans er og meget gavnlig, da den at tages udi god Deliberation med Tid og Stund: hvilket nu saa hastig ikke kunde skee, men derom at delibereres først af Dn. Professoribus og siden skriftlig at conferere det med alle Bisper udi Danmark, som kunde efter enhver Steds Leilighed paaminde det, som gavnligt kunde være.“ Udbyttet af Raadslagningerne og Erklæringerne (af hvilke den af Biskop P. Winstrup, affattet i 9 Punkter, endnu findes i Lunds Domcapitels Archiv) var den af Kjøbenhavns Professore vedtagne og bekjendtgjorte Uniformitetstabel over metæ scholasticæ af Aar 1656, hvorom en udførlig Beretning med Angivelse af Pensa for hver Classe i en paa 8 Classer beregnet Skole findes hos Nyerup S. 123 og hos Rietz S. 111 ff. Idet jeg henviser til disse Skrifter, vil jeg kun bemærke, at der i denne Tabel ved Siden af de gamle Sprog, Religion og Musik kun indrømmes Skrivning i nederste, Arithmetik, Logik og Rhetorik i de høiere Classer en meget ringe, Historie og Modersmaalet slet ingen Plads i Skoletiden, hvorimod der nævnes som Gjenstande for Disciplenes Sysselsættelse i øverste Classe Begyndelsesgrundene i Geometrie og Geographie samt Metaphysik, Physik og Moral efter et kortsatt Compendium; dog anbefales disse nye Discipliner mere til de flinkere og mere opvakte Mesterlectionerens private Flid under nidkjære Rectorers Veiledning i de 4 større Frier, end det var Fag, som alle vare forpligtede til at lære eller opgive ved Examen artium. Med denne Uniformitetstabel, som feudtes til Biskopperne d. 5te September 1656, fulgte nogle nærmere

Bestemmelser (Myerup S. 127 ff.), som deels indeholdt Forholdsregler for Rectorerne med Hensyn til Underviisning og Dimission, deels et Slags Skolelove om Disciplenes Forhold; iblandt de i disse behandlede Punkter kan fremhæves, at maanedlige Prøver flittig skulde drives, concertationes ikke ske uden to Gange om Aaret, efter hvilke der skulde foretages Om- og Opflytning. Flittighedsbelønninger (Bræbe) skulle, hvor de havees kunne, uddeles af Biskoppen i Forbindelse med Sognepræsten og Rector; de, som medbringe et godt Vidnesbyrd fra Skolen og udmærke sig i latinisk og græsk Stiil, i Philosophiens og det hebraiske Sprog Besynderligheder, skulle sættes in prima classe deponentium eller, efter senere Talebrug, „indkaldes.“ Men den vigtigste Bestemmelse i disse Paamindelser er følgende: „Det synes raadsomt, at ikke uden hvert andet Aar skeer Dimission af Skolerne til Academiet, og kunde saaledes forordnes, at hver anden Paaste dimitteres fra de sjællandske og skaanske Skoler og hver anden fra de jydsk og fynske; dernæst hver anden Mikkelsdag fra Christiania og hver anden fra Stavanger og Trondhjem.“ Denne Bestemmelse, som vistnok staaer i Forbindelse med de kongelige Rescripter af 13de April 1649 og 29de Februar 1656 om Indskrænkning af Dimissionen, fordi Universitetet dengang var overfyldt med Studerende (s. Progr. f. 1858 S. 10, Riets S. 114), foranledigede Fyens Biskop Laurits Jacobsen til i Skrivelse af 27de September s. A. at gjøre Kantseren Chr. Thomsen Sehested opmærksom paa de Ulemper, som deraf fulgte for Gymnasiets Dimittender, og den Fare, som derved kunde opstaae for Gymnasiets hele Existent (Blods F. G. H. I. S. 118 f.). Hvorvidt der strax er blevet taget Hensyn til denne Indsigelse, lader sig ikke oplyse; Biskoppen selv siger i

bemeldte Skrivelse, at „af dem, som ere paa Gymnasium, ere nogle, som i tre Aar have været derpaa, af Aarsag, at ingen forgangen Aar herfra til Academiet bleve dimitterede, efter som det blev forbudet.“ Ved forgangen Aar maa forståes Paaafte 1656*); 1657 blev mange dimitterede fra Skolen, men ingen fra Gymnasiet, hvilket kan være en Tilfældighed; i de to følgende Aar kom der hverken fra Gymnasiet eller Skolen nogen til Universitetet, og dette kan ligesaa vel have været en Følge af Krigen som af Forbudet, hvorhos det maa bemærkes, at i November 1659 bleve, som man seer af Universitetsmatriklen, 7 Gymnasister og enkelte andre fra Skolen i Odense indskrevne paa Sorøe Academie, hvilke siden i 1660 og 1661 gik over til Universitetet, og fra 1660 af spores hverken for Gymnasiets eller Skolens Vedkommende nogen Virkning af det i de kongelige Rescripter indeholdte Raad eller Forbud.

Saa godt som ordret overensstemmende med Uniformitetstabellen af Aar 1656 ere nogle Timetabeller affattede, som findes i Skolens Archiv, og de ere endog i den Grad overensstemmende med disse for hver Klasse i alle større Skoler befalede metæ, at deri nævnes classis VIII seu suprema, skjøndt det er vitterligt, at Odense Skole aldrig har haft over syv Klasser, Sineklectien iberegnet. Rimeligviis ere disse tabellæ scholasticæ ikke engang forfattede i Odense, men sendte hertil af de kjøbenhavnske Professorer som Prøve paa, hvorledes man ved Universitetet har tænkt sig Arbeidet fordeelt paa Ugens Dage og hver Dags Underviisningstimer (jfr. Bloch & F. G. S. I S. 117). Af dem ere kun opbevarede

---

*) Om Dimissionstiden og Fortolkningen af Rescriptet af 29de Febr. 1656 som Forbud jfr. Engelstofts Univ. og Skole=Annaler 1809, 1ste B. S. 196 f. og S. 205.

de for VIII, VI, IV og II Lectie, hvoraf bl. A. sees, at Timen 9—10 i de lavere Classer skulde anvendes til skriftlige Øvelser og om Onsdagen til Repetition af, hvad der var læst i de to foregaaende Dage, eller til Regning. 12—2 var bestemt til at besørge Musica og funera; til Eftermiddagens sidste Time var henlagt Stiilretning. Den første Time (6—7) Lørdag Formiddag anvendtes i 2den, 4de og 6te Klasse til Repetition af Ugens Pensu, den fra 8—9 til Forklaring af Søndags-Evangeliet (i VIte den græske, i de lavere den latinske Text), i øverste Klasse derimod begge disse Timer til Hebraisk og den sidste Time Lørdag Formiddag til at holde Declamationer.

At der dog i Odense Skole allerede strax blev foretaget adskillige Modificationer i den foreskrevne Uniformitetstabel, fremgaaer af de Metæ og Timetabeller, som kort efter at Niels Andersen Hæls var bleven Rector i Begyndelsen af Aaret 1665 bleve affattede af ham og Hørerne og indsendte til Biskoppen; af disse Classseplaner, som tillige indeholde Fortegnelse over hver Classes Disciple og Bemærkninger om Nøgles Anlæg og Flid, underskrevne af hver Classes Lærer, ere endnu 5 opbevarede i Bispesearchivet (Sk. D. Nr. 27), og jeg vil her anføre de paa de 4 af dem angivne Metæ eller Fordringer med Hensyn til Opflyttelse og alle 5 tabellæ scholasticæ eller Læregjenstandenes Fordeling paa Ugedagene.

I.

Pueris secundæ classis hæ metæ sunt propositæ:
 1. Catechesin Lutheri Danicam totam memoriter teneant.
 2. Præcepta minima etymologiæ et syntaxeos latinæ memoriæ infixæ habeant. 3. Nomenclatoris minimi libros

duos priores cum verbis Donato adiunctis sciant. 4. Vestibulum Comenii memoriter norint. 5. Latine scribere inceperint. 6. Literas mediocriter sciant formare et pingere. — Hæc assecuti digni iudicabuntur a Rectore, qui in tertiam classem transferendi sint.

Metæ pueris tertiæ («vel, ut aliis placet, secundæ») classis propositæ hæc sint: 1. Catechesin Lutheri Danicam totam et Latinam usque ad tabulam oeconomicam memoriter sciant. 2. Præcepta grammaticæ minimæ plane norint. 3. Nomenclatorem minorem cum appendice memoriæ infixum habeant. 4. Colloquia et disticha Cætonis teneant. 5. Mediocriter latine scribere sciant iuxta præcepta grammaticæ huic classi constitutæ. — Qui hæc præstiterint, in quartam classem sunt evehendi.

Metæ classis quartæ discipulis hæc sunt propositæ: 1. Præter Catechesin Lutheri, Decalogum et Symbolum Apostolicum ex integro teneant. 2. Præcepta maiora grammaticæ Latinæ et prosodiæ norint. 3. Nomenclatorem minorem cum appendice sciant. 4. Colloquia minora, priores Terentii comoedias, Epistolarum librum primum. 5. Numerare, addere et subtrahere didicerint. 6. Literas græcas legere et pingere, nominaque simplicia et contracta, item verba barytona et circumflexa inflectere sciant. 7. Emen-date latine scribant, ita ut præcepta grammatices non violent. — His instructus adolescens locum merito obtinebit in sexta (?).

Metæ sextæ (quintæ) classis hæc sunt propositæ. Teneant memoriter exactissime 1. Catechesin integram totam. 2. Præcepta maiora grammaticæ latinæ et prosodiæ. 3. Nomenclatorem maiorem cum appendice minoris. 4. Declinationes et coniugationes græcas vocum

analogarum. 5. Præcepta partis communis logicæ. 6. Definitiones et divisiones figurarum dictionis et sententiæ. 7. Auctores sibi expositos intelligant et præceptorum usum in iis monstrent. 8. Præter arithmeticæ quatuor species regulam proportionum utramque norint. 9. Emendate latine scribant ad imitationem propositorum ipsius auctorum. — Has ubi attigerint metas, fiat, ut in classem supremam transferantur.

II.

Tabella scholastica

classis secundæ.

Die Lunæ et Martis h. 6 Catechismus Lutheri repetitur; præcepta Grammaticæ Latinæ explicantur. h. 7 Nomenclator minor Stephani. h. 9 Colloquia Stephani minora construuntur, simulque exercitium styli breviusculum ad imitationem Colloquiorum et præceptorum grammaticalium. h. 12 Musica. h. 1 Pictura et stylus emendatur. h. 4 Nomenclator minor Stephani; Colloquia eiusdem minora.

Die Mercurii h. 6 Repetitis lectionibus bidui præcedentis Catechismus integer explicatur. h. 9 Catechismi explicatio iteratur. h. 12 Musica.

Die Iovis h. 6 Syntaxis Latina explicatur. h. 7 Nomenclator Stephani. h. 9 Explicationem Colloquiorum Stephani exercitium styli breviusculum ad imitationem propositum excipit. h. 12 Musica. h. 1 et 4 ligesom Mandag og Tirsdag.

Die Veneris h. 6 Civilitas morum explicatur et ad imitationem lectionis exercitium styli breviusculum proponitur. h. 12 Musica. h. 1 Pictura et stylus

emendatur. h. 4 Explicata particula Colloquiorum Stephani repetitur Distichon unum aut alterum Catonis.

Die Saturni h. 6 Repetitio lectionum hebdomadæ præcedentis. h. 9 Evangelio Latino explicato, exercitium styli proponitur. h. 12 Musica.

Classis tertiæ.

D. Lunæ—Iovis h. 6 vel 7 Partes Catechismi integri in inferioribus explicatæ repetuntur.

D. Lunæ et Martis Grammaticæ latinæ præcepta minora explicantur et hic tota absolvuntur. h. 9 Fabulæ Æsopi ex versione Camerarii enarrantur et grammaticæ explicantur, proposito exercitio styli ad imitationem lectionis. h. 12 Musica. h. 1 Stylus emendatur. h. 4 d. Lunæ Nomenclator minor Stephani; d. Martis Colloquia Stephani minora.

D. Mercurii h. 6 v. 7 Repetitis prælectionibus præcedentis bidui Catechismus integer explicatur. h. 9 Tres priores Arithmeticæ species proponuntur. h. 12 Musica.

D. Iovis h. 6 v. 7 Declinationes simplices et contractæ ex grammatica græca docentur. h. 9 Explicationem syntaxeos excipit styli exercitium ad lectionis imitationem. h. 12 Musica. h. 1 Stylus emendatur. h. 4 Nomenclator minor Stephani.

D. Veneris h. 6 v. 7 Erasmi de civilitate morum libellus. h. 12 Musica. h. 1 Stylus emendatur. h. 4 Colloquia Stephani minora.

D. Saturni h. 6 v. 7 Repetitio prælectionum hebdomadæ præcedentis. h. 9 Evangelium Dominicale expositum claudit styli imitatorii exercitium. h. 12 Musica.

Classis quartæ.

D. Lunæ—Iovis h. 6 Catechismus integer memoriter reddendus. D. Lunæ et Martis. Præcepta grammaticæ et syntaxeos latinæ repetenda et explicanda. D. Lunæ h. 9 Terentii duæ comoediæ enarrantur. h. 12 Musica. h. 1 Addictato argumento stylus emendatur. h. 4. Nomenclatoris Stephani duo priores libri et phrases e prioribus Terentii comoediæ. D. Martis h. 9 Ciceronis Lælius explicetur. h. 12 et 1 ligesøm Måndag. h. 4. Initia Prosodiæ latinæ proponenda, usu præceptorum monstrato e Ponticis Ovidii.

D. Mercurii h. 6 Repetitio lectionum bidui præcedentis et doctrina catechetica exercenda. h. 9 Dato argumento Arithmetica tractanda. h. 12 Musica.

D. Iovis h. 6 Grammaticæ græcæ præcepta explicanda usque ad anomala in μ . h. 9 Selectiores Ciceronis epistolæ. h. 12 et 1 ligesøm Måndag. h. 4 Nomenclatoris Stephani duo priores libri et phrases e duobus prioribus colloquiorum libris.

D. Veneris h. 6 Dicta N. Testamenti græca explicanda et grammaticè resolvenda. h. 12 et 1 ligesøm Måndag. h. 4 Posteriores Civilitatis morum tituli.

D. Saturni h. 6 Repetitio lectionum bidui præcedentis. h. 9 Evangelium Dominicale græcum explicatur, grammaticè resolvendum.

Classis sextæ (quintæ).

Alle 6 Dage h. 6 Catechismus integer memoriter redditur h. 12 Musica choralis et figurata exercetur. Måndag og Tirsdag h. 6 Grammaticæ et syntaxeos latinæ præcepta recitantur, quæque in iis difficiliora occurrunt explicantur. Måndag, Tirsdag, Torisdag og Fredag

h. 1 Argumento addictato stylus emendatur. Torsdag og Fredag h. 4 Nomenclatoris Stephani libri duo posteriores et phrases ex Colloquiorum Stephani libris duobus posterioribus. Desuden:

D. Lunæ h. 9 Terentii comoediæ nonnullæ enarrantur. h. 4 Nomenclatoris Stephani libri duo posteriores simulque phrases e tribus posterioribus Terentii comoediis eruuntur.

D. Martis h. 9 Elocutio de tropis et figuris ex Rhetorica Resenii nuper illustrata. h. 4 Prosodicis præceptis nervose explicatis Bucolica Virgilio adiunguntur.

D. Mercurii h. 6 Repetitio prælectionum bidui præcedentis et doctrina catechetica. h. 9 Datum exercitium styli doctrina Arithmetica proxime excipit.

D. Iovis h. 6 Grammaticæ græcæ præcepta usque ad syntaxin explicantur. h. 9 Logicæ Bartholini pars communis explicatur.

D. Veneris h. 6 Novi Testamenti primitiva Græca grammatice explicantur et resolvuntur.

D. Saturni h. 6 Repetitio lectionum bidui præcedentis. h. 9. Evangelium Dominicale græcum.

Classis supremæ.

D. Lunæ h. 6 Præcepta Etymologiæ latinæ Bangii repetuntur eiusque exempla ex observationibus philologicis ad grammat. etc.(?) explicantur; quibus succedat exercitium extemporaneum. h. 9 Præcepta syntaxeos Bangianæ et compendium elegantiarum Vogelmanni descriptum excutiuntur. h. 12 Musica. h. 1 Post παράγωγον unum aut alterum dictatur exercitium styli, cui subiunguntur

sententiæ quædam Seidelianæ a discipulis describendæ una cum disticho aut tristicho Pythagorico in aliud carminis genus convertendo. h. 4 Castigato utriusque dictionis stylo enarratur Plutarchus *περὶ παιδων ἀγωγῆς* adhibitis insuper elegantis l. l. ter geminis cum totidem Adagiis et Paroemiis.

D. Martis h. 6 Recitata memoriter particula grammaticæ græcæ explicatur oratio quædam Curtii, die Iovis triplici analysi illustranda; simulque datur exercitium styli extemporaneum, quod elegantis, Apophthegmata et Adagia describenda fidæque memoriæ tradenda excipient. h. 9 Logicæ Bartholini præcepta enucleantur et ad usum syllogisticum referuntur. Tum proponitur thema aliquod logice in diem Iovis resolvendum, additis insuper de more paroemiis et Elegantis. h. 12 Musica. h. 1 Liber aliquis Æneidos descriptus cum præceptis Prosodicis inculcator: quibus subiiciatur exercitium, cuius aliqua portio carmine reddenda. h. 4 Exercitia styli emendantur.

D. Mercurii h. 6 Rhetorica Resenii illustrata enucleator, eique post quotidianam repetitionem orationis pro Archia orationes Sallustianæ coniunguntur; et in Progymnasmatis oratoriis varia exercitia habentur. h. 9 Stylus Græcanicus et latinometricus alternis vicibus exercetur; si quid superfuerit temporis, Arithmeticæ Frommianæ excutiendæ impenditur. h. 12 Musica.

D. Iovis h. 6 Redditis e prompta memoria præceptionibus grammaticæ græcæ explicatur syntaxis Golii. Mox resolvitur oratio Curtiana die Lunæ explicata, quam sequitur exercitium extemporaneum cum Elegantis, Sententiis et Adagiis. h. 9 Præcepta logicæ Bartholini

enodata exemplis necessariis illustrantur, simulque proponitur aliquod thema simplex vel compositum logice diducendum. h. 12 Musica. h. 1 Posteriores Terentii comoediæ enarrantor, earum formulæ et sententiæ describuntor. His adhibetor a provectoribus descripta oratio Isocratis ad Demonicum, a rudioribus tantum gnomæ, inde decerptæ, itidem descriptæ. h. 4 Exercitia styli corriguntor.

D. Veneris h. 6 Catechismus integer cum catechismo Danico Lutheri severe requiritor et diligenter exponitor, additis, quæ describentur, dictis sacris Novi Testamenti. h. 12 Musica. h. 1 Elegantissima quædam Ciceronis oratio explicatur grammaticæ, rhetoricæ et logice resolvenda, dictatis colophonis loco elegantissimis nonnullis pariter ac sententiis latinis græcè reddendis. h. 4 Selectiores Horatii odæ et aureæ eius ad Pisones epistolæ alternatim enarrantur, adiuncta pro more Elegantiarum Adagiorumque clausula.

D. Saturni h. 6 Alterutra pars Evangelica Lucæ ut et pericopa Evangelica sequente die Solis explicanda cum portiuncula eius Græco-metrica ex Evangeliiis Posselii commode descripta diligenter examinantor et duo ultima in diem Lunæ ediscuntor. h. 9 Prosodia græca cum doctrina dialectorum explanatur, monstrato per vices præceptorum usu ex Homero et Hesiodo. h. 12 Musica. h. 1 Conciones, declamationes et id genus alia progymnasmata et exercitia oratoria a provectoribus in primis habentur.

Underneden: Initia Mathematica Euclidis scilicet lib. 1. Brevissima Sphæricæ præcepta, globi utriusque usus, computi ecclesiastici præcipua et geo-

graphiæ rudimenta, ut et compendiosa Metaphysicæ, Physicæ et Ethicæ præcepta, quæ impressa iam pridem exstant, ab industriis preceptoribus iisque, qui idoneos Academiæ discipulos mittere satagunt, feriis autumnalibus item Natalitiorum Christi, Paschatos et Pentecostes pro provectoribus et ingeniosioribus discipulis absolvi facile intra biennii decursum queunt: ordret ligesom Slutningen af Uniformitetstabellen (jfr. Nyrup S. 126).

Under Christian d. Femtes Regjering blev, som man kan erfare af Nyerups Beretning S. 131 ff., forberedet Meget af hvad der først kom til Modenhed under Sønnefønnens Regjering, navnlig Spørgsmaalet om Skolernes Reduction og Oprettelsen af danske Skoler. Christian d. 5tes Lovbog (2den B. 18de Cap.) indeholder ingen nye Bestemmelser om Underviisningen, men henviser til Uniformitetstavlen af 1656; men saa aldeles blottet for al Stræben efter Forbedring af Tilstanden i de latinske Skoler, som Nyerup udgiver den Tid for at have været, var den dog ikke; under 7de April 1694 udkom den hverken af Nyerup eller Andre omtalte, meget karakteristiske Forordning om den studerende Ungdom i Skolerne og deres Lærere, som findes aftrykt i Odense Skoles Program for 1864 S. 39 ff., og som især er rettet imod de Udsvævelser og andre Uordener, som dengang synes at have hersket baade hos Lærere og Lærlinger og frembragt en total Slappelse af Disciplinen i Skolerne. Blandt Andet søger denne Forordning at udrødde nogle Ustikke, som havde indfægtet sig med Hensyn til Testimonia og foranlediget mange Uregelmæssigheder og Ulemper for Skolerne. Den ene Ustik var, at de, som af en eller anden Grund, ofte under gravevende Omstændigheder, forlode en Skole, hyppig uden Testi-

monium bleve modtagne i en anden*). Dette havde allerede Frederik d. Tredie søgt at modarbejde ved Rescript af 13de April 1649 til Biskop H. Michelsen (og vel til alle Stifters Biskopper), hvori det bl. A. hedder (St. P. i B. A. Nr. 14): „Desligeste efterdi Vi og erfare, at Rectores scholarum sig beklage, at Disciplerne udi Skolerne løbe fra en Skole til en anden uden rigtig Affked og Testimonio fra Skolemesterne ikke uden stor Confusion udi Skolerne, da ville Vi naadigst, at I Rectoribus scholarum udi Eders Stift advarer, at ingen skal annamme en Andens Discipel, med mindre han fører med sig fra den Skole, han kommer, rigtig Testimonium, paa det at Ungdommen ikke skal bedrive adskillige Modvillighed udi en Skole og siden uden tilbørlig Reuelse udi en anden Skole annammes, og at hvilken Rector scholæ, som herimod gjør, skal give til Straf tyve Daler til fattige Skolebørn at uddeles.“ — Dette bliver nu gjentaget i nærværende Forordning, dog her kun under 10 Rdlrs. Straf. En anden Ufsik, til hvilken der ogsaa hen- tydes i Paamindelserne, som fulgte med Uniformitetstavlen af 1656 (Nyerup S. 127 Nr. 2) var, at Rectorerne undertiden aldeles vilkaarlig nægtede eller forholdt Disciple deres Affked og Testimonium: og dette forbydes i denne Forordning ligeledes under Mulct af 10 Rdl.

Under Frederik den Fjerde forblev Alting i Al- mindelighed ved det Gamle i Skoleunderviisningen, men den Reform, som Odense Gymnasium undergik ved den nye

---

*) Rykjøbing Skoles Rector har med egen Haand skrevet i Skole- bogen, at i Aaret 1674 to Disciple, som formedst Thveri vare løbne fra denne Skole, uden testimonium bleve optagne af Næstved Skoles Rector (S. Barfod den salsterste Geistligheds Personal- Historie I S. S. 72 Not.). Næstved synes i den Tid at have været et Tilflugtssted for Overløbere: s. Hist. Tidskrift 3 Række III. 2. S. 675 f.

Fundats for samme af 25de Juni 1718 har dog maaskee havt nogen Indflydelse paa Odense Skole. I Skolens Archiv findes nogle Metæ for de 6 Klasser i Skolen (til Sineklectien tages ikke Hensyn), forfattede eller approberede af Biskop Jacob Lodberg 1727, hvorved der er foretaget nogen Modification i Lærestoffets Fordeling, og rimeligviis beregnede paa den Fortsættelse og Udvidelse af Underviisningen, som tilbødes Skolens Alummer ved Gymnasiet. Denne Skoleplan lyder saaledes:

Metæ ludo Otheniensium literario positæ iussu
Dⁿⁱ Jacobi Lodbergii, Fionensium Præsulis
eminentissimi.

Metæ alumnis Imæ classis positæ.

1. B. Lutheri Catechismum Danicum memoriter complectuntor.

2. Tam exacte callento Donatum et Auroram, partesque orationis octo tam probe internoscunt, ut non solum quærere liceat: cuius casus, generis, declinationis, coniugationis, temporis, modi, vocis etc. etc. quodlibet nomen et verbum sit? sed etiam ut norint, vel si per saturam seu saltuatim quæsiveris, quodvis nomen et verbum, quod habet Aurora, ad cuiusvis declinationis, casus, coniugationis, temporis, modi etc. paradigma varie, sed rite inflexum haud reddere titubanter. Ideoque in declinationibus, coniugationibus, formationibus et inflexionibus casuum, temporum per continuas interrogationes ac responsiones exercentor.

3. Colloquia minuta ad calcem Auroræ adiecta exponunt et regulis Donati applicanto.

4. Propositas vernacula lingua sententias et periodos breviores latinis formis itidem ad exiguas Donati regulas commutanto.

Metæ alumnis II^{dæ} classis positæ:

1. Grammaticam latinam minorem et syntaxin ad unguem ediscunto regulasque cum substratis exemplis recte interpretantor.

2. Primum et secundum Nomenclatoris (Stephanii) minoris librum, appendicem adiectivorum cum dimidio appendicis verborum memoriæ mandanto.

3. Similiter primam Catecheseos maioris partem, quam iuxta regulas grammaticæ nominatas explicanto.

4. Structuram et periodos libri Erasmi Roterdami de civilitate morum retexunto atque ad leges grammaticæ minoris expendunto.

5. Stylum ad regulas syntacticas conformanto.

6. Præcepta Donati in classe priori tradita iteranto subinde atque repetunto.

Metæ alumnis III^{tiæ} classis positæ.

Memoriæ tradunto

1. Grammaticam latinam et syntaxin minorem.

2. Nomenclatorem (Stephanii) minorem.

3. Part. primam et secundam Catecheseos maioris, quas probe intelligunto.

4. Interpretantor fabulas Phædri, easdem præcipuis et principalibus syntaxeos regulis accommodanto.

5. Ad easdem stylum haud vitiose componunto.

6. Tradita in classe priore intentidem resumunto.

Metæ alumnis IV^{tæ} classis positæ.

Ediscunto.

1. Grammaticam latinam maiorem et syntaxin cum exceptionibus et figuris nec non prosodiam.
2. Quinque partes Catecheseos maioris.
3. Rhetorices Gludianæ tropos et figuras dictionis.
4. Grammaticæ græcæ declinationes simplices et contractas cum præcipuis regulis, adiectiva eorumque comparationem, ut et pronomina.
5. Expositio horum, quæ dicta sunt, iis esto cognita.
6. Meliores etiam Corn. Nepotis, quem exponent, loquendi formulas memoriæ tradunto.
7. Quem quoque magistrum in sermonis et styli compositione sequuntur non aberrantes a præscriptione regularum syntaxeos atque exceptionum.
8. Versuum modis et syllabarum quantitibus perdiscendis carminibusque retextis ex prosodiæ regulis in ordinem redigendis assuescunto.
9. Acta prioris classis cum Nomenclatore (Stephanii) minore in memoriam crebro revocantor.

Metæ alumnis V^{tæ} classis positæ.

Memoria comprehendunto.

1. Grammaticam latinam maiorem et syntaxin cum exceptionibus, figuris et prosodia.
2. Primam et secundam Logices Gludianæ partes, eiusdem Rhetorices tropos et figuras omnes plane et perspicue expositas.
3. Item et Catechesin integram atque Epitomen (Bartholini) Erotematicam ad artic. VI^{tum}.
4. Grammaticam græcam et Primitiva.

5. Structuram Evangelii græci aut S. Luçæ aut S. Iohannis aut Pericoparum dierum Dominicorum et festorum retexere atque ad leges grammaticæ addiscunto expendere.

6. Unum aut alterum Curtii librum de rebus gestis Alexandri M. explicanto, eiusque dicta meliora memoriter complectuntur.

7. Similiter Ovidii Nasonis libros Tristium elegiarum, aut alium aliquem poetarum, discentium captui obvium.

8. Carminum modulationem addiscunto, queis aptum ad hoc ingenium est.

9. Quum grammaticæ regulis tum auctoris classici qui legitur, consuetudini congruenter latine scribunto.

10. In quarta classe præcepta memorando itentidem renovanto.

Metæ alumnis supremæ classis in academiam
transmittendis positæ.

Fideles tenento

1. Grammaticam maiorem latinam et syntaxin cum exceptionibus, figuris et prosodia.

2. Grammaticam græcam et Primitiva, aut, si mavis, syllogen Sviceri.

3. Præcepta grammatices Eberinæ et radices atque vocabula, quæ in Schichardi Horologio aut Opitii Atrio linguæ Stæ inveniuntur.

4. Rhetoricam et logicam Gludii.

5. Catechesin integram et Epitomen (Bartholini) Erotematicam.

6. Ethicam, Physicam, Metaphysicam.

7. Definitiones Euclidis, doctrinam sphæricam et computum ecclesiasticum nec non compendium geographicum Oligeri Iacobæi.

8. Expedite auctores explicanto classicos tam solutæ quam numeris adstrictæ orationis, quum qui publice explanantur tum quos ipsi privatim legunt.

9. Interpretatio grammatica textus græci Novi Fœderis aut alterius profani auctoris his esto cognitissima, ut etiam sciant græce scribere.

10. Addiscunto analysin grammaticam textus Ebræi aut Prophetæ Obadiæ aut Ionæ aut priorum quatuor capitum Geneseos.

11. Dictio horum esto culta, casta et ornata ad exemplar auctorum latinorum purissime exacta.

12. Quibus natura non negat, versus faciunto haud incultos nec male natos.

13. In Arithmeticis minimum quatuor docentor Species et Regulam Trium (vulgo Detri).

Otthinæ d. 25 Februarii 1727.

I. Lodberg.

Et stort Fremskridt til Forbedring af hele det lærde Underviisningsvæsen skete derimod under Christian den Sjette ved Forordningen af 17de April 1739 angaaende hvormange latinske Skoler i Danmark og Norge skal vedblive, samt hvorledes med Ungdommens Information, Ingeniorum Prøve, den aarlige Examen og Stipendiers Distribution, med videre efterdags skal forholdes. Hovedindholdet af denne vigtige Forordning tilligemed Beretning om de Forhandlinger, som gif forud for dens Bekjendtgjørelse, findes hos Nyerup S. 182 ff., og jeg vil da indskrænke mig til at fremhæve

enkelte væsentlige Punkter deraf. I § 31 angives Metæ for de nederste, mellemste og øverste Lectier, hvoraf sees, at der selv med Hensyn til hvad der skulde præsteres i Latin og Græsk, foretoges en ikke ubetydelig Udvidelse deels ved Læsning af flere Forfattere deels ved Optagelse af Underviisning i romerske Oldsager, Mythologie og græsk og romersk Litteraturhistorie efter Compendier; men langt vigtigere er, at her Modersmaalets Betydning første Gang erkjendes, om end i nogen Afhængighed af Latinen, og i denne Henseende forordnes § 26: „Det danske Sprog bør og i Skolerne excoleres, og Disciplene vænnes til ligesaavel at oversætte Latin paa Dansk som Dansk paa Latin, og Feil ei alene i Meningen, men og Stilen corrigeres og vifes. Saa kunde og Disciplene vænnes til i deres Friheds-Timer at sætte Breve op, nu til deres Lærere, nu til andre indbyrdes, og dertil gives dennem Materie, saa og at opsætte Relationer om Noget, som er passeret, saavel som og Orationer paa Dansk“; og § 28: „Og skulde Lærerne have Agt paa, at Ungdommen vænnes til en god og brugelig Orthographie i deres eget Sprog, hvilket saavel ved Exercitia, som dennem i Dansk dicteres, som ogsaa udi det, som dennem foregives at oversætte af Latin i Dansk, kand iagttages.“ Tillige skulde alle Bøger, som brugtes i de lavere Classer og tildeels i Mellemclasserne, være skrevne paa Dansk (§ 31), og Bøn og Lovsang og Læsning af den hellige Skrift, hvormed Skolegangen hver Dag begyndtes, skulde ligeledes være paa Dansk (§ 23); endelig erklæres det § 34 for godt og nyttigt, at Disciplene i den øverste Lectie stundom og paa visse Tider, naar der ferieres, anføres til at skrive og sammensætte en smuk dansk Tale enten i geistlig eller verdslig Materie, og den offentlig i Skolen eller og hjemme i Huset i Lærernes Overvarelse

holdes, ligesom ogsaa ved Begyndelsen og Enden af den offentlige Examen (som aarlig skulde afholdes strax efter St. Hansdag) eller og hver Examensdag „Rector og Conrector maa lade nogle af deres Lectier holde smaa Orationer paa Dansk, Latin og Græsk, om de have saadanne Disciple, som dertil ere bequemme, paa det andre derved kunde opmuntres, og Ungdommen øves i at tale offentlig uden usømmelig Undseelse“ (§ 18). Hvad Videnskaberne angaaer, saa skulde der ikke blot undervises i Geographie og Historie hele Skolen igjennem (§ 27), men ogsaa i philosophia moralis, instrumentalis et naturalis, samt Mathematik; ja endog Compendium iurisprudentiæ danicæ har faaet Plads blandt Skolefunds- skaberne i Forordningen, men neppe snyderlig i Virkelighed. Med Hensyn til Udgangen i Skolerne bestemmes § 16, at herefter ingen Discipel maa optages, førend han tilforn vel har lært sin danske Catechismus, og desuden ei ale ne er færdig i at læse Dansk, baade Prent og Skrift, men end ogsaa nogenledes kan skrive, paa det at baade for Læreren og Disciplene kan spares den Tid, som paa disse første Begyndelser er hengaaet i de første eller saakaldte Sinelectier.

Allerede i Kirkeordinantsen og i de antvorskovske Syno- dalier indskræpes det, at Rectorerne nøie skulle agte paa deres Disciples Nemme, og naar Disciplene ere i en Alder af 12 Aar og ikke synes stikede til Studering, paaminde Forældrene om i Tide at sætte dem i en anden Wei, og at i ethvert Tilfælde maadelige Hoveder ikke skulde taales læn- gere i Skolen end til deres sextende Aar (Myerup S. 12, 18). Denne Forskrift gjentoges senere idelig i Reglementer og Love angaaende Skolevæsenet (sft. S. 83, 88, 127, D. L. II. 18. 7), og paa en meget indtrængende Maade i Forordn. af 17de April 1739 § 17 og 19, hvor det især forbydes

uden noie Prøve og fornuftige Mænds Attest at optage fattige Folks Børn, der ofte uden at være begavede og uden Lyft til Studeringer søgte Skolen blot som en Forsørgelsesanstalt, og det paalægges Rectorerne, naar det om disse Børn fattede Haab stuffedes under Skolegangen, da i Tide at hjemvise dem „for at lære noget Andet, hvormed de kunne tjene Fædrelandet“. Men alle disse Bud synes at have frugtet meget lidet, og det fandtes da fornødent ved strengere Regler og Indskrænkninger i Beneficier at rense Skolerne for de daarlige Elementer: hvilket skete eller rettere sagt tilsigtedes*) ved Forordningen af 23de Juli 1756 angaaende fattige Børns Antagelse i de publique Skoler og Forsendelse til Academiet, Ingeniorum Prøve og Stipendiorum Uddeling, med videre. Af denne Forordning vedkommer os her nærmest dog kun § 1, der starper de i Forordn. af 17de April 1739 § 16 opstillede Fordringer for Afdgangen til Skolen ved at foreskrive, at Aspiranterne, foruden at kunne deres Catechismus, skulle have lært ei alene at læse reent og uden Anstød Dansk og Latin, baade trykt og skrevet, og skikkelig at skrive Sammenkrift, men ogsaa have lært deres Donat og Aurora og begyndt at gjøre smaa Exempler efter Grundreglerne i Donaten, ved hvilke høiere Fordringer til Begyndere det var at formode,

---

*) Det blev i denne Henseende ikke synderlig bedre efter denne Forordnings Udstedelse, end det havde været tidligere, og det strenge Bud gjentoges i Forordn. af 11te Mai 1775 § 50, 61. Mere overbærende viser Loven sig i Reglementet for Cathedralsskolen i Odense af 6te October 1802 § 29 og Forordn. af 7de Novbr. 1809 § 54, 59; Skolen kan nu, selv under meget graverende Omstændigheder, i det Høieste kun suspendere en Discipels Skolegang, men ikke „hjemvise“ ham, og de daarlige Hoveder maae beholdes, saalænge som Forældrene, til Trods for alle gode Raad fra Skolens Side, absolut ville have, at de skulle gjøres til Studenter.

at i de større Skoler den nederste Klasse med Tiden kunde undværes: et Haab, som allerede i det følgende Aar blev virkeliggjort for Odense Skoles Bedkommende.

Hvad der i Forordningen af 17de April 1739 var yttret om Unfseligheden og Nyttten af, at Disciplene i de øverste Classer anførtes til at sfrive og holde Taler ved visse Leiligheder, blev nærmere bestemt for de sjællandske Skoler ved kongl. Rescript af 5te Juni 1767 og for Landets øvrige Skoler ved kongl. Rescript af 15de April 1768. saaledes lydende:

„Christian den Syvende o. s. v. Vor Gunst tilforn. Som Os allerunderdanigst er bleven foredraget, hvorledes det eragtes, at Disciplerne i de latinske Skoler bekvemmeligt kunde befales 4 Gange om Aaret i det mindste at holde offentlige Taler, og Lærerne dertil ved trykte Programmata at indbyde, siden deraf kunde forventes en dobbelt Nytte, først at Disciplerne itide bleve vante til baade at tænke og sfrive ordentlig, saa og med Frimodighed og Anstændighed offentlig at tale, saavel som og at man af de forfærdigede Programmata, ligesom en og anden nyttig Materie derved kunde oplyses, desto nøiere lærte at kjende Lærernes egen Flid og Duellighed, og det paa følgende Maade:

1. I de Skoler, hvor der er Rector og Conrector, at Disciplerne i Mesterlectien skulle 4 Gange om Aaret holde Orationer, og derhos staae Lærerne frit for, enten de ville lade tvende eller færre ad Gangen holde saadanne Taler, dog at ingen dimitteres af Skolen, som jo nogle Gange have ladet sig høre.

2. At to Gange om Aaret af Disciplerne holdes tvende Taler paa Latin og 2 Gange paa Dansk, paa saadanne dertil berammende Tider, som kunde være saavel for Lærerne som Disciplerne mest beqvem og beleilig.

3. Rector og Conrector at ombyrle ved denne Forretning saaledes, at Rector to Gange om Aaret lod Disciplerne holde Taler, een Gang paa Latin og een Gang paa Dansk, og Conrector ligesaa mange Gange.

4. Materien til saadanne holdende Taler, som af Lærerne bleve udvalgt, at maatte tages enten af Fædrelandets Historie eller Andet, de kunde eragte mest beqvem for Disciplerne og til Nytte for Tilhørerne, men Disciplerne selv at maatte udarbejde den, dog under deres Læreres Opsyn, hvilke nøie havde at paaagte saavel Stilens Reenhed i det Sprog, der skulde tales udi, som og at Disciplerne med en tilbørlig Anstændighed udenad fremførte det, de skulde tale om.

5. Til en sliq actum oratorium maatte Rector eller Conrector, hvis Tour det traf, indbyrde ved et latinsk Programma, naar Orationerne bleve holdte paa Latin, og ved et dansk, naar de vare paa Dansk, hvilke Programmata skulde trykkes in 4to paa Bekostning af Skolens Penge, og af hvilken Bogtrykker Lærerne fandt for godt.

6. I de Stjebsteder, hvor der ikkun er Rector og ingen Conrector, maatte Rector lade de duestigste Discipler i sin Lectie holde Tale nogle Gange om Aaret, saavel paa Latin som Dansk, og dertil lade indbyrde ved et Programma, hvilket i de Skoler, som ikke er saa bemidlede, at de kunde bekoste Programmata trykte, forfattes skriftlig og tilsendes Patrono Academiae og Biskoppen, hvilket og skeer i Almindelighed med de trykte; — Saa give Vi Dig nu herved tilkjende, at Vi saadant allerunderdanigste Forslag hermed i Alt allernaadigst ville have approberet, dog saaledes, at Lærernes Programmata blive forfattede i det latinske Sprog, og derudi en eller anden nyttig Materie til Fædrelandets Historie og dens adskillige Dele henhørende, fornemmeligen som angaaer den By eller

den Provinds, hvori Skolen findes, grundigen afhandlet, saa og at Beføstningerne paa at lade bemeldte Programmata trykke, maae, for saavidt Odense Skole angaaer, som ifkun har maadelige Beneficia, tages af det der værende Communitets Kasse.

Derefter Du dig, for saavidt det dig allernaadigst anbetroede Stift kan vedkomme, allerunderdanigst kan vide at rette; Befalendes Dig Gud. Skrevet paa vort Slot Christiansborg udi Borets Kongel. Residence=Stad Kjøbenhavn d. 15de Aprilis A° 1768.

Under Vor Kongelig Haand og Signet."

Christianus.

O. Thott.

Til Biskop

Hr. Jacob Ramus.

Denne Indretning bestod iøvrigt kun i 7 Aar; i Forordningen af 11te Mai 1775 § 40 hedder det: „I de tre sidste Skoleaar skal desuden Ungdommen anføres af en Bog sømmelig og yndig at declamere saavel i det danske som latinske Sprog, hvorimod de hidtil brugelige Orationer af Discipler skal ophøre, og bør Lærerne saavel derved som ellers i Almindelighed ved den daglige Læsning gjøre sig Umage for at anbringe dem til en tydelig, net og naturlig Udtale, paa det den uangenemme Skoletone, den ubehagelige Monotonie og alt affecteret kan tabes.“ Ved den herværende Skole gjordes Mere for disse Taleøvelser, end Rescriptet syntes at fordrø, og man bandt sig ikke til Befalingens Bogstav; der holdtes nemlig hvert Kvartal baade latinske og danske Orationer, og der optraadte mindst to, undertiden endog tre Talere hver Gang. I Skolens Archiv er opbevaret

ni af Mesterlectianerne skrevne Taler, sex paa Dansk og tre paa Latin; foran den første latinske staaer: *Ex edicto clementissimi Regis Christiani VII de habendis orationibus exploratoriis per omnes arcti suæ scholas primæ Othenis habitæ fuere die Septembris undecimo anno 1768, prior quidem danice ab Erico Lange, duce gregis, posterior autem latine a me Nicolao Blicher, qui eum excipiebam proximus illi; sed ante quam fieret declamatio, ipse Moderator scholæ nostræ vigilantissimus Severinus Anchersen orationem latine habuit de utilitate declamationis**). Blandt de opbevarede Taler er Erik Langes, der beskriver de slesvigiske Hertugers Hylbingsact 1580 paa Odense Torv; sex andre handle om fynske Biskopper og Rectorer, een (skreven 1773) om den islandske Biskop Guldbrand Thorlaksson og een om Nordboernes Gilder, navnlig St. Knuds; da synes alle at være skrevne ikke efter eget Valg, men Lærernes Opgaver, og lide alle af stor Trivialitet. Af Indbydelseskrifter synes regelmæssig i de 7 Aar, hvori Taleøvelserne fandt Sted, at være udkommet fire aarlig,

---

*) At denne festlige Act glædede sig ved en „anseelig“ Forsamling bestaaende, foruden af Skolens Personale, af Stiftsbefalingsmanden og Biskoppen samt Byens og Omegnens geistlige og verdslige Honoratiores, siges af flere af Talerne og sees af Tiltalen til Tilhørerne, i de latinske: *Auditores! Excellentissime Heros! In sacratori cubiculo Parastata Claviger generosissime! Summe venerabiles et amplissimi! Illustres et nobilissimi! Clarissimi plurimum et admodum venerandi! Doctissimi et prastantissimi! Omnis ordinis honoratissimi auditores! Vosque condiscipuli mihi coniunctissimi!*; i de danske: „Deres Excellency, Høi-velbaarne Herre! Høiædle, Høiarverdige Hr. Biskop! Høiædle og Velbyrdige! Velædle og Velbyrdige! Velærverdige og Høilærde! Meget Vællærde og Meget Værede, gunstige Tilhørere!“ Acten nød endog den Ære at blive omtalt i Byens Avis; s. Odense Adresse-Contoires Efterretninger 1772 Nr. 14 under Rubriken „Lærde Nyheder“.

forfattede regelviis af Rector og Conrector, i Fol. eller Quart, alle paa Latin; Titlerne paa dem ere for Rector S. Andersens Vedkommende angivne i Odense Adressecontoirs Efterretninger 1779 Nr. 24, (jfr. Giesfings Zubellarere II. 1 S. S. 262), og for Conrector P. Holms i Blochs F. G. S. I S. 519. Af disse Programmer findes endnu i Skolens Bibliothek de tvende 1768 udfomne; det ene af Rector behandler, besynderlig nok, det samme Æmne, hvorom den dansktalende Discipels Foredrag handlede, nemlig Hyl- dingsacten, det andet af Conrector bebuder efter endeel Kling- klang to Taler af Mesterlectionere, den ene paa Dansk om Odense, den anden paa Latin om Odin, og søger at nedstemme Til- hørernes Forventninger om disse Taler ved følgende Ord: Nolite exspectare, hospites gratiosissimi, humanissimi, optimi, magna: qui possunt magna nisi a magnis ex- spectari? Manent vos oratiunculæ concisæ, inornatæ, inconditæ, humili dicendi genere; etenim ut tempore opus est, antequam fruges ad maturitatem perveniunt, et lignum prius ascietur, doletur, aptetur, quam fiat utile, ita neque statim evadunt oratores, in antecessum exer- ceantur, formentur, fingantur.

III.

Fyenske Studenter

ved

Kjøbenhavns Universitet 1479—1611.

Ved

Holger Fr. Rordam.

Den ældste kjøbenhavnske Universitetsmatrikel, som nu er i Behold, begynder først med Aaret 1612, hvilket foranlediger, at man ofte maa savne Oplysninger, som man kunde ønske sig om Personer, der før dette Aar ere komne til Universitetet. Jeg blev derfor behagelig overrasket ved i en Pække i det kongelige Bibliothek (Bl. fgl. Saml. 1076 fol.) at støde paa en lang Navnefortegnelse, skreven med Dr. Jens Bircherods (Forf. af den bekjendte Dagbog) firlige Haand, og aabenbart indeholdende et Udtog af Matriklen ligesaa Universitetets Stiftelse 1479 indtil Aaret 1611, altsaa netop det Tidrum, for hvilket Oplysninger ellers mangle. Der findes i Bircherods Haandskrift tvende Navnerækker, men begge uden Overskrift, hvilket formodentlig er Aarsag til, at ingen hidtil har bemærket eller benyttet dem; en nøjere Underfølgelse vil imidlertid vise, at den ene, som her er stillet først (medens den i Haandskriftet staaer sidst), er en alfabetisk ordnet For-tegnelse over Studenter fra Odense, der sikkert have været kjendelige derpaa, at der i Matriklen har været tilføjet Otthinianus ved alle Navnene, hvilket Bircherod for at undgaa unødvendig Gjentakelse har udeladt. Det er derfor just ikke givet, at de alle ere Studenter fra Odense Skole og endnu mindre har man paa denne Liste alle Studenter

fra denne Skole; thi i den ældste Tid, og maaske i hele Tidsrummet til 1611, har der overhovedet neppe været tilføjet nogen Bemærkning i Matriklen om Skolen, fra hvilken vedkommende Student var udgaaet. Den anden Liste indeholder utvivlsomt Studenter fra det øvrige Fyn; endel ere kjendelige ved de tilføjede Bynavne, ved de øvrige har der uden Tvivl i Matriklen været tilføjet: Otthiniensis diocesis eller Fionius, hvilken Tilføjelse Bircherod. i sit Udtog ikke har anset det for nødvendigt stadig at gjentage. Det er rimeligt nok, at der i det her omhandlede Tidsrum kan have været flere Studenter fra Fyn, som Bircherod paa Grund af ufuldstændig Betegnelse i Matriklen ikke har optaget paa sin Liste. Men da han var en ret nøjagtig Mand, kan man vist temmelig sikkert stole paa, at alle de her anførte Studenter have været fra Fyn eller ialfald fra Odense Stift, der som bekjendt i ældre Tid var af større Omfang end nu. — De tilføjede Aarstal angive Inscriptionsaaret; paa nogle enkelte Steder synes Bircherod dog at have glemt at tilføje det. Ved en Del Personer har han tilføjet en kort Bemærkning om deres senere Stilling eller om de Grader, de erhvervede ved Universitetet. Desuden har han tilføjet nogle Bemærkninger af en Fortegnelse over Medlemmerne af S. Knuds Gilde i Odense, som han besad, og som efter hans Afskrift er trykt i Suhms Samlinger I, 1. S. 38—45.

Studenter fra Odense 1479—1611.

Andreas Georgii 1551. Cognomento Geed. Factus demum Pastor Søllingensis in Fionia. Andreas Georgii 1601. Andreas Johannis 1559. An. 1570 Pastor Vindingensis in Fionia. Andreas Martini 1584. Andreas Thomæ 1543. Benedictus Johannis 1590. An. 1593 Svindingensis Ecclesiæ in Fionia Pastor constitutus. Canutus Andreae 1583. Canutus Canuti 1587, postmodum Ecclesiæ Egense in Fionia Pastor. Canutus Ericsi 1595. Canutus Johannis 1571. Canutus Kragius 1604. Canutus Matthiæ 1482. Canutus Nicolai 1587. Casparus Matthiæ 1584. Christiernus Johannis 1595. Christianus Joh. Stagijs 1607. Christiernus Laurentii 1558. Christianus Melchior 1594.	Christiernus Nicolai 1561. Cognomento Bruun, postea Neoburgensis Ecclesiæ Pastor. Christophorus Georgii 1558. Christophorus Jacobi 1562. Claudius Laurentii Barfod 1591. Claudius Molenius 1595. Cornelius Theodori 1582. Dethlevius Andreae 1493. Erasmus Georgii 1548. Erasmus Georgii 1591. Erasmus Johannis 1543. Erasmus Johannis 1565. Erasmus Johannis 1585. Erasmus Johannis 1568. Erasmus Matthiæ 1565. Erasmus Nicolai 1608. Erasmus Severini 1558. Erasmus Svenonis 1608, postea Ph. Mag. et Pastor Ecclesiæ Faxensis in Sellandia. Franciscus Magni 1547*). Georgius Andreae 1566. Georgius Caspari 1583.

*) Blev siden Læsemester i Antvorskov Kloster, døde 1560 (Danske Mag. II, 76).

- Georgius Georgii Schiold 1568*).
- Georgius Jacobi 1545.
- Georgius Jacobi 1599.
- Georgius Johannis 1480.
- Georgius Simonis 1560, tandem ad ædem D. Albani Pastor ac Præpositus Otheniensis.
- Gerhardus Nicolai 1603.
- Hermannus Eriki 1561.
- Hermannus Marzii 1591.
- Jacobus Andreae 1581. Philos. postea Magister in Acad. Wittebergensi creatus VI Idus Septemb. 1584. Pastor dein Ecclesiæ Kallehave in Sellandia, et Nomarchiæ Borsensis Præpositus. Obiit octogenario maior.
- Jacobus Gregorii 1604.
- Jacobus Jacobi 1577. Philos. Bacc. 81, post Magist. et Rector Sch. Asloens., deum in Gymnasio patrio S. S. Theol. et L. Ehr. Professor publ.
- Jacobus Johannis 1571.
- Jacobus Johannis 1595.
- Jacobus Matthiæ 1559.
- Joannes Joannis 1601.
- Jodocus Joannis 1557.
- Johannes Andreae 1574.
- Johannes Andreae 1559.
- Johannes Brun 1479.
- Johannes Canutius 1571.
- Johannes Caspari 1587.
- Johannes Christierni 1584.
- Johannes Erasmi 1584.
- Johannes Friderici Mulenius 1598.
- Johannes Georgii 1547.
- Johannes Georgii 1563.
- Johannes Henningius 1556.
- Johannes Henrici 1592.
- Johannes Johannis 1567.
- Johannes Johannis 1590.
- Johannes Langius 1602.
- Johannes Laurentii 1558.
- Johannes Laurentii 1580.
- Johannes Matthiæ 1586.
- Johannes Michaelis 1563.
- Johannes Michaelis 1601, post varias administratas functiones tandem Episc. Fioniæ.
- Johannes Mule 1585.
- Johannes Nicolai 1600.
- Johannes Olai 1601. Phil. Bacc. 1603, post Mag. et Lector Theol. Rip.
- Johannes Olai 1565.
- Johannes Pauli 1584.
- Johannes Petri 1580.
- Johannes Petri Lund 1560.
- Laurentius Caspari 1551.
- Laurentius Mulenius Joh. f. 1601.
- Laurentius Jacobi Phil. B. 1584.
- Laurentius Nicolai 1565.
- Laurentius Olai 1598.

*) Se Bldh I, 336—7. Marm. Dan. II, 311.

- Magnus Georgii 1595.
 Magnus Grave 1611, tandem
 Lector Theologiæ Lundensis.
 Marcus Johannis 1578.
 Martinus Jacobi 1577.
 Martinus Petri 1545.
 Matthias Albinus Joh. f. 1569.
 Matthias Canuti 1548. Vide
 Resenii Inscript. Hafniens.
 p. 59.
 Matthias Johannis 1565.
 Matthias Laurentii 1562.
 Matthias Philippi 1582.
 Michael Brixius 1566, an.
 74 Pastor Vindingensis in
 Fionia.
 Michael Johannis 1582.
 Nicolaus Canuti 1574.
 Nicolaus Erasmi 1601.
 Nicolaus Christophori Bang
 1595.
 Nicolaus Georgii 1588.
 Nicolaus Jacobi 1562.
 Nicolaus Jacobi 1586.
 Nicolaus Johannis 1481.
 Nicolaus Johannis 1545.
 Nicolaus Johannis 1565.
 Nicolaus Johannis 1579.
 Nicolaus Martini 1570. Phil.
 Bacc. 74.
 Nicolaus Mule 1590.
 Nicolaus Petri 1592.
 Olaus Andreæ 1598.
 Olaus Jacobi 1604, demum
 Medicinæ Doctor et Fionix
 Practicus.
- Olaus Wolfgangi 1610.
 Paulis Envaldi 1584*
 Paulus Petri 1557.
 Petrus Cotte 1567. Phil. Bacc.
 70, post Skellerupensis in
 Fionia Pastor.
 Petrus Jacobi Lerch 1587.
 Petrus Johannis 1570.
 Petrus Johannis 1575.
 Petrus Laurentii 1561.
 Petrus Orne 1481. Inter fra-
 tres couvivii S. Canuti no-
 minatur D. Petrus Urne,
 forte idem.
 Petrus Petri 1576.
 Petrus Petri 1598.
 Severinus Canuti 1584.
 Severinus Georgii 1584.
 Severinus Johannis 1565.
 Severinus Johannis 1567.
 Simon Andreæ 1565.
 Simon Georgii 1587**).
 Simon Laurentii 1565.
 Stephanus Andreæ 1583.
 Theodorus Georgii 1581, Epi-
 scopi M. Georg. Joannis fil.
 Tycho Campehius 1596.
 Zacharias Johannis 1599.

*) Siden Kapellan ved S. Albani
 i Odense, døde 1643 som Sogne-
 præst i Gamtofte (Blodh, Den
 fynske Geistligh. Hist. I, 707—9).

***) Siden Kapellan ved S. Albani
 Kirke i Odense, døde 1603 som
 Sognepræst i Faaborg (Blodh,
 I, 711—3).

Studenter fra Fyn 1479—1611.

Ahasverus Marqvardi 1571.	Andreas Laurentii Foss 1587.
Albertus Johannis Svenburgensis 1603.	Andreas Martini Neoburgensis 1569.
Andreas Andreae Kragius 1608.	Andreas Nicolai 1501.
Andreas Balthasaris 1592.	Andreas Nicolai 1590.
Andreas Bartholi 1576; demum Pastor in Fløstrup Fionia.	Andreas Olai 1493.
Andreas Cervinus 1553.	Andreas Olai 1560.
Andreas Ebbonis 1486.	Andreas Petri 1561.
Andreas Erasmi Asummensis 1569.	Andreas Petri 1572.
Andreas Erics 1562.	Andreas Petri 1574.
Andreas Erics 1590.	Andreas Petri Asnensis 1566.
Andreas Esberni 1512.	Andreas Severini 1570.
Andreas Georgii 1569.	Andreas Simonis 1600.
Andreas Georgii Maas 1574.	Andreas Thomæ 1543.
Andreas Gerhardi 1571.	Anthonius Brysche 1513*).
Andreas Jacobi Svenburg. 1482.	Anthonius Nicolai Friis 1601.
Andreas Johannis s. Joannis 1515, an. seq. 1516 Pastor Eccl. Tranderup in Arrhoa.	Arnoldus Arnoldi Svenburgius 1560.
Andreas Johannis 1563.	Balthasar Andreae Cartemundanus 1563.
Andreas Johannis 1564.	Balthasar Arnoldi 1566.
Andreas Johannis 1569.	Balthasar Johannis 1528.
Andreas Johannis 1580.	Balthasar Petri 1548, dictus Biørnescov. Pastor Frørupensis in Fionia.
Andreas Joh. Beschius 1588.	Bartholomæus Erasmi 1585.
Andreas Ivari 1522.	Benedictus Andreae Bogonianus 1554.
Andreas Laurentii 1563.	Benedictus Nicolai 1564.
Andreas Laurentii 1566.	Bero Erics 1480.
Andreas Laurentii 1575.	Calixtus Petri 1567.
Andreas Laurentii 1590.	
Andreas Laurentii Bogonianus 1561.	

*) Blev siden Rigskansler (+ 1566).

- Canutus Andreae 1508. Vide fratres Conv. St. Canuti.
 Canutus Andreae 1596.
 Canutus Andreae Edelbøgius 1590.
 Canutus Andreae Wissenberg 1578.
 Canutus Brysche 1493. Vide inter fratres Convivii St. Canuti.
 Canutus Erici 1494.
 Canutus Erici 1563.
 Canutus Georgii 1567.
 Canutus Helgonis 1488.
 Canutus Jacobi Udybyensis 1581.
 Canutus Jacobi 1582.
 Canutus Johannis 1521.
 Canutus Johannis 1567.
 Canutus Johannis 1597. Rectus Can. Joannis scil. Bieschius, postea Professor Hafniensis.
 Canutus Lucæ Barlosius 1605.
 Canutus Magni 1521.
 Canutus Matthiæ 1488.
 Canutus Nicolai 1513.
 Canutus Nicolai Bang 1608.
 Canutus Nicolai Cartemundanus 1587.
 Canutus Petri 1509, tunc Presbyter.
 Canutus Petri 1561.
 Canutus Petri 1572.
 Canutus Petri Schydebierg 1606.
 Canutus Simonis Hof 1604.
- Canutus Valchendorph 1497.
 Canutus Vernerii 1494.
 Carolus Urne 1538.
 Casparus Johannis 1548.
 Casparus Johannis 1581.
 Casparus Johannis Langius 1567.
 Casparus Johannis Neoburgensis 1604.
 Casparus Joh. Stampe 1594.
 Casparus Johannis Svenburgensis 1600.
 Casparus Laurentii 1583. An. 88 inauguratus Pastor Østrupiensis in Fionia.
 Casparus Nicolai 1569.
 Casparus Petri 1574.
 Christiernus Albini 1569.
 Christianus Canuti 1574.
 Christiernus Friis 1480.
 Christiernus Henrici Esterhøll 1608.
 Christiernus Johannis 1519.
 Christiernus Johannis 1529.
 Christiernus Johannis 1561.
 Christiernus Laurentii 1570.
 Christiernus Laurentii 1589.
 Christiernus Matthiæ 1549.
 Christiernus Olai Asnensis 1562.
 Christiernus Olai 1569.
 Christiernus Pauli 1571.
 Christiernus Petri 1589.
 Christiernus Petri Asnensis 1600.
 Christiernus Thomæ 1508.
 Christophorus Andreae Bruun 1604.

- Christophorus Canuti 1576.
 Christophorus Erasmi Bogon-
 nianus 1558.
 Christophorus Georgii Neo-
 burgensis 1607.
 Christophorus Johannis 1545.
 Christophorus Johannis As-
 nensis 1601.
 Christophorus Laurentii 1576.
 Christophorus Laurentii Es-
 pensis 1595, post Parœciæ
 natalis Pastor.
 Christophorus Lucæ 1601.
 Christophorus Palæmonis 1542.
 Vide Lyscand. de Scripto-
 ribus Dan.
 Christophorus Pauli 1566.
 Christophorus Pauli 1599.
 Claudius Johannis Bang 1590.
 Claudius Juul 1604.
 Claudius Nicolai Mand 1608.
 Clemens Christophori 1582.
 Conradus Petri Neoburgensis....
 Daniel Ebberus Colerus Neo-
 burgensis 1607, tandem
 Pastor Avinsloens. in Fionia.
 Daniel Johannis....
 Dethlevius Skenchel 1480.
 Dionysius Georgii 1561.
 Dionysius Johannis Staurbo-
 ensis 1585.
 Emichinus Jacobi 1504.
 Erasmus Christophori 1602.
 Erasmus Henrici Brun Sven-
 burgensis....
 Erasmus Johannis 1518.
 Erasmus Johannis 1519.
 Erasmus Johannis 1543. Cog-
 nomento Reravius, demum
 Pastor Rødbyensis in Lol-
 landia, qui multos libros
 Danicos edidit.
 Erasmus Johannis 1572.
 Erasmus Johannis Medelfar-
 densis 1597, an. 1602 Pa-
 stor Vindingensis in Fionia.
 Erasmus Johannis Bogon-
 nianus 1595. Factus Pastor Eccl.
 D. Georgii propeSvenburgum.
 Erasmus Laurentii 1560.
 Erasmus Laurentii 1569.
 Erasmus Laurentii 1589.
 Erasmus Laurentii Cartemun-
 danus 1605.
 Erasmus Marquardi Neobur-
 gensis 1586.
 Erasmus Matthiæ 1581.
 Erasmus Matthiæ 1595.
 Erasmus Nicolai 1566.
 Erasmus Olai Medelfardensis
 1601.
 Erasmus Olai Vesterbuensis
 1570.
 Erasmus Othonis 1568.
 Erasmus Thomæ Neoburgensis
 1610.
 Erasmus Victorinus Svenburg.
 1602.
 Ericus Absolonis 1490.
 Ericus Johannis Asnensis 1561.
 Ericus Johannis Helsingensis
 1604.

- Ericus Olai 1493. Vide inter
 Fratres Convivii St. Canuti.
 Ericus Olai 1599.
 Ericus Petri 1532 (sic).
 Ericus Petri 1563.
 Ericus Stigoti 1501.
 Eschillus Canuti Asnensis 1561.
 Eschillus Claudii Neoburgensis
 1600.
 Folmarus Jacobi Alderupensis
 1480.
 Franciscus Christierni Qvern-
 drupensis 1591.
 Franciscus Georgii 1555.
 Franciscus Laurentii 1599.
 Franciscus Nicolai Bang 1575.
 Fridericus Nicolai 1567.
 Georgius Andreae Neoburgen-
 sis 1579.
 Georgius Canuti 1522.
 Georgius Caroli 1507.
 Georgius Christierni 1542.
 Georgius Erasmi Svenburgen-
 sis 1585.
 Georgius Friis 1580.
 Georgius Jacobi 1543.
 Georgius Johannis 1510, tunc
 Presbyter, sine dubio Carte-
 mundanus, vide fratres Conv.
 S. Canuti.
 Georgius Johannis 1548.
 Georgius Johannis 1555.
 Georgius Johannis 1561.
 Georgius Johannis 1565.
 Georgius Johannis 1579.
 Georgius Johannis 1580.
 Georgius Johannis 1587.
 Georgius Johannis Neoburgen-
 sis 1592.
 Georgius Johannis Ulbergensis
 1596.
 Georgius Laurentii 1507.
 Georgius Laurentii 1522.
 Georgius Laurentii 1542.
 Georgius Laurentii 1555.
 Georgius Laurentii 1586.
 Georgius Laurentii Bang 1604.
 Georgius Lund Bogonianus
 1579.
 Georgius Marquardi Neobur-
 gensis 1584.
 Georgius Matthiæ 1559.
 Georgius Matthiæ 1576.
 Georgius Matthiæ Medelfar-
 densis 1594.
 Georgius Nicolai 1508.
 Georgius Nicolai 1566.
 Georgius Nicolai Svenburgen-
 sis 1584.
 Georgius Nicolai Svenburgen-
 sis 1606.
 Georgius Nicolai Bogonianus
 1585.
 Georgius Petri Midelfardensis
 1558.
 Georgius Urne 1523.
 Gregorius Erasmi Bryde 1568.
 Gregorius Georgii 1561.
 Gerhardus Claudii Asnensis
 1597.
 Henricus Jacobi 1480.
 Henricus Jacobi 1566.

- Henricus Johannis 1563.
 Henricus Pauli 1599.
 Henricus Thomæ 1582.
 Hilarius Othonis 1574.
 Jacobus Andreæ Mand Neoburgensis 1606.
 Jacobus Andreæ Medelfardensis 1563.
 Jacobus Brockenhus 1519.
 Jacobus Canuti Andorph 1588.
 Jacobus Christierni Querndorph 1586.
 Jacobus Christophorus Svenburgius 1578.
 Jacobus Eliæ Svenburgius 1569.
 Jacobus Georgii 1591.
 Jacobus Jacobi 1589. Pastor in paroecia sua natali Wiby.
 Jacobus Joh. Hintzholm 1592.
 Jacobus Jonæ Bang 1603.
 Jacobus Laud, Svenb. 1545.
 Jacobus Nicolai 1567.
 Jacobus Rønnaa s. Rønov....*)
 Jacobus Severini 1573.
 Jacobus Svenonis 1510, tunc Presbyter.
 Jaspas Johannis 1529.
 Ingvardus Henrici Brun 1598. An. 1605 Pastor Eccl. Svaninge in Fionia.
 Jodocus Andreæ 1520.
- Jodocus Nicolai 1538. Natus Neoburgi. Ph. Mag. 1549.
 Johannes Albinus 1593.
 Johannes Andreæ 1480.
 Johannes Andreæ 1507.
 Johannes Andreæ 1514.
 Johannes Andreæ 1563.
 Johannes Andreæ 1565.
 Johannes Andreæ 1571.
 Johannes Andreæ 1573.
 Johannes Andreæ Cartemundanus 1595.
 Johannes Andreæ Fangel 1567.
 Johannes Andreæ Mars 1600.
 Johannes Andr. Svenburg. 1570.
 Johannes Angelus Svenb. 1552.
 Johannes Bang 1555.
 Johannes Bang 1590. Phil. Bacc. 1593.
 Johannes Bang 1599.
 Johannes Benedicti Hintzholm 1563.
 Johannes Benedicti Neoburg. 1570.
 Joannes Benedicti 1557.
 Johannes Brun 1498.
 Johannes Canuti 1509, tunc Presbyter.
 Johannes Canuti 1555.
 Johannes Canuti 1572.
 Johannes Caspari 1565.
 Johannes Caspari 1593.
 Johannes Caspari 1599.
 Johannes Christierni 1488.
 Johannes Christierni 1519.
 Johannes Christierni 1557.

*) Siffert den bekjendte Bistop Soadim eller Jakob Rønno. Skade, at Bircherod har glemte at anføre Immatriculationsaaret.

- Johannes Christierni Stage 1574.
- Johannes Christophori. . .
- Johannes Dionysii 1603.
- Johannes Envaldi 1549.
- Joannes Erasmi 1557.
- Joannes Erasmi 1568.
- Johannes Erasmi 1588.
- Johannes Erasmi Svenburgius 1605.
- Joannes sive Janus Erici Bang 1602.
- Johannes Eschilli 1529.
- Johannes Eschilli Svenburg. 1545.
- Johannes Esberni Foburg 1502. Vide Fratres Convivii S. Canuti.
- Johannes Fedderus 1576.
- Johannes Francisci 1566, postea parœciæ natalis Gislev Pastor.
- Johannes Friis 1514*).
- Johannes Gaas 1520. Pastor Svenburgius, postea Episc. Nidros., vid. Lyscand. de Scriptoribus Dan.
- Johannes Gamborg 1562.
- Johannes Georgii 1519.
- Johannes Georgii 1566.
- Johannes Georgii 1567.
- Johannes Georgii 1587.
- Johannes Georgii Svenburg. 1590.
- Johannes Gregorii Asnensis 1570.
- Johannes Gregorii Svenburgensis 1562.
- Johannis Henrici 1508. Vide frat. Conv. St. Canuti.
- Johannes Henrici 1542.
- Johannes Jacobi Egeschov 1577.
- Johannes Jaspari 1509.
- Johannes Jodoci Foburg 1582.
- Johannes Johannis 1492.
- Johannes Johannis 1565.
- Johannes Johannis 1572.
- Johannes Johannis 1575.
- Johannes Johannis 1576.
- Joannes Joannis Svenburg. 1554.
- Johannes Johannis 1555.
- Joannes Johannis Medelfard. 1562. Phil. Bacc. 1570, demum Past. et Præp. Asnensis.
- Johannes Johannis Medelfard. 1605.
- Johannes Joh. Møllerus 1586.
- Johannes Johannis Bogonianus 1598.
- Johannes Johannis Nyborgensis 1558.
- Johannes Johannis Stagijs 1604.
- Joannes Joannis Svenburg. 1597.
- Johannes Johannis Svenburg. 1562.
- Johannes Lang 1569.

*) Uidentvivl den senere saa berømte kongelige Raadler Soebau Friis til Hæsfelager († 1570).

- Johannes Laurentii 1571.
 Johannes Laurentii Cartemundanus 1567.
 Johannes Laurentii Cartemundanus 1606.
 Johannes Laurentii Corvinus 1610.
 Johannes Laurentii 1583.
 Johannes Laurentii Svenburg. 1591.
 Johannes Lund 1572.
 Johannes Maas Asnensis 1565.
 Johannes Marci Foburg. 1560.
 Johannes Matthiæ 1511.
 Johannes Matthiæ 1526.
 Johannes Matthiæ 1542.
 Johannes Matthiæ 1572.
 Johannes Matthiæ Hintzholm 1577.
 Johannes Mauritij Hessingius 1558.
 Joannes Michaelis 1522.
 Johannes Michaelis Sandagrius 1608.
 Johannes Michaelis Svenburg. 1564.
 Johannes Michaelis Svenburg. 1567.
 Johannes Michaelis Sommer 1568.
 Johannes Michaelis 1570.
 Johannes Muyl 1509.
 Johannes Nicolai 1487 (Hans Clausen, fortasse ille, qui anno 1489 Pastor erat Foburgensis).
- Johannes Nicolai 1506.
 Johannes Nicolai 1511.
 Johannes Nicolai 1484.
 Johannes Nicolai 1569.
 Johannes Nicolai Glue 1564.
 Johannes Nicolai Foburg. 1579.
 Johannes Nicolai Medelfar 1569.
 Johannes Nicolai Nyburg. 1563.
 Johannes Olavi 1507. Vide frat. Conv. S. Canuli.
 Johannes Olavi 1570.
 Johannes Pauli 1512.
 Johannes Pauli 1569.
 Johannes Petri 1574.
 Johannes Petri 1610.
 Johannes Petri Cartemundanus. 1565.
 Johannes Petri Foburg. 1563.
 Johannes Petri Mule 1524.
 Johannes Petri 1566.
 Johannes Petri 1569.
 Johannes Petri 1571.
 Johannes Petri Asnensis 1586.
 Johannes Petri Asnensis 1608.
 Johannes Petri Hintzholm 1588.
 Johannes Rhodius 1590.
 Johannes Severini Cartemundanus 1586.
 Johannes Severini Neoburgensis 1602. Factus Pastor Kongstadiensis.
 Johannes Storm 1523.
 Johannes Thomæ 1521.
 Johannes Thomæ 1574.
 Johannes Trebonius Cartemundanus 1603.

- Johannes Valchendorph 1497.
 Johannes Weghe 1483, tunc Presbyter*.)
 Johanns Wilhadi 1583.
 Johannes Vredius Svenburgius 1585.
 Jonas Olai 1589.
 Lago Erasmi Asnensis 1587.
 Lambertus Johannis Svenburgius 1579.
 Laurentius Andreæ Fulevig 1600.
 Laurentius Bertoldi 1522.
 Laurentius Canuti Cartemundanus 1560.
 Laurentius Caspari Bogonianus 1584.
 Laurentius Clementis 1610.
 Laurentius Christiærni Neoburgensis 1591.
 Laurentius Eliæ 1537. Post Templi Johannæi Othen. Pastor. Vid. Stephani Histor. Dan. Lib. I, p. 55 sq.
 Laurentius Erasmi 1562.
 Laurentius Erasmi 1577.
 Laurentius Erici 1522.
 Laurentius Georgii 1555.
 Laurentius Georgii 1569.
 Laurentius Georgii Foburg 1602.
 Laurentius Georgii Lunde 1582.
 Laurentius Jacobi 1522.
- Laurentius Jacobi Strangius 1582.
 Laurentius Jodoci 1585.
 Laurentius Johannis de Taarpe 1480.
 Laurentius Johannis 1511.
 Laurentius Joannis 1523, tunc Presbyter.
 Laurentius Johannis Lund 1591.
 Laurentius Laurentii 1563.
 Laurentius Matthiæ 1507.
 Laurentius Matthiæ 1576. Natus Neoburgi. Vid. Lyscand. et Bartholin. de Scr. Dan.
 Laurentius Nicolai 1583.
 Laurentius Nicolai Cotte 1522.
 Laurentius Olai 1597.
 Laurentius Pauli Nørtrupius 1582.
 Laurentius Petri 1510.
 Laurentius Petri 1593.
 Lucas Michaelis 1566.
 Ludovicus Gerhardi Cartemundanus 1605.
 Magnus Georgii Kolshaf 1567.
 Magnus Matthiæ Obyensis 1590.
 Marcus Johannis 1576.
 Marcus Nicolai 1517.
 Marquardus Skenchel 1480.
 Martinus Johannis 1593.
 Martinus Johannis Svenburgius 1561.
 Martinus Matthiæ 1526.
 Martinus Petri 1545.
 Matthias Bartholomæi 1565.
 Matthias Bartholomæi 1600.

*) Hofkapellan hos Enkedronning Dorthæa (se Rørdam, Kjøbenhavns Kirker og Kloostere i Middelfald. S. 271).

- Matthias Erici 1572.
 Matthias Georgii 1587.
 Matthias Hennechini 1486.
 Matthias Jacobi 1564.
 Matthias Joannis 1523, tunc
 Presbyter.
 Matthias Johannis 1520.
 Matthias Johannis 1548.
 Matthias Johannis 1566.
 MatthiasJohannisAsnensis1601.
 Matthias Johannis Bruun 1580.
 Matthias Laurentii 1590.
 Matthias Laurentii 1599.
 Matthias Marqvardi 1494.
 Matthias Nicolai 1487.
 Matthias Olai 1609.
 Matthias Petri 1501.
 Matthias Petri 1520.
 Melchior Andreæ 1545.
 Michael Bang 1556.
 Michael Brixius 1566. Vide
 inter Othenianos.
 Michael Erasmi Skalchendorp
 1603.
 Michael Johannis 1565.
 Michael Laurentii 1566.
 Michael Matthiæ 1593.
 Michael Nicolai 1521.
 Michael Nicolai 1567.
 Michael Petri Cartemundanns
 1488.
 Michael Petri 1502.
 Michael Petri 1497.
 Michael Winther 1586.
 Nicolaus Andreæ Bogoniaus
 1586.
- Nicolaus Andreæ Eeg 1574.
 Nicolaus Andreæ 1480.
 Nicolaus Bang 1555.
 Nicolaus Blach 1526.
 Niaolaus Canuti 1562.
 Nicolaus Caroli 1489.
 Nicolaus Christierni Brun Neo-
 burg. 1604.
 Nicolaus Christierni 1575.
 Nicolaus ClaudiiNeoburg. 1595.
 Nicolaus Daa 1493.
 Nicolaus Erasmi 1572.
 Nicolaus Erasmi Bogonianus
 1606. An. 1608 Ph. Bacc.
 Nicolaus Erasmi 1599.
 Nicolaus Erici 1582.
 Nicolaus Erici Svenburg. 1543,
 an. 45 Phil. Bacc.*).
 Nicolaus Friis 1495.
 Nicolaus Friis 1506.
 Nicolaus Friis 1510.
 Nicolaus Friis Svenburg. 1560.
 Nicolaus Georgii Bogonianus
 1570.
 Nicolaus Georgii 1566.
 Nicolaus Georgii Kiøl 1605.
 Nicolaus GeorgiiStenstrup1608.
 Nicolaus Georgii Svenburg.
 1575, post Philos. magister
 et Pastor primarius Malmo-
 giæ.
 Nicolaus Henrici Nyropensis
 1568.

*) Se Bruun, Danske Samlinger.
 I, 85.

- Nicolaus Jacobi Helmbergensis 1567.
- Nicolaus Joannis 1521.
- Nicolaus Jodoci Bogonianus 1561.
- Nicolaus Johannis 1500.
- Nicolaus Johannis 1571.
- Nicolaus Johannis 1510.
- Nicolaus Johannis 1519.
- Nicolaus Johannis 1561.
- Nicolaus Johannis 1607.
- Nicolaus Johannis Hiitzholm...
- Nicolaus Johannis Ulbøllensis 1567.
- Nicolaus Johannis Veredus 1592.
- Nicolaus Jul 1594, an. 1600
Past. Frørupens. in Fionia.
- Nicolaus Laurentii 1521.
- Nicolaus Laurentii 1555.
- Nicolaus Laurentii 1565.
- Nicolaus Laurentii 1592.
- Nicolaus Matthiæ Belleschov 1587.
- Nicolaus Matthiæ Ryberg Medelf. 1602.
- Nicolaus Matthiæ Skamby 1567.
- Nicolaus Mule 1555. 71.
- Nicolaus Nicolai Asnensis 1593.
- Nicolaus Olai 1591.
- Nicolaus Olai 1602.
- Nicolaus Pauli 1497.
- Nicolaus Pauli 1499, tunc
Presbyter.
- Nicolaus Petri 1508.
- Nicolaus Petri 1511.
- Nicolaus Petri 1514.
- Nicolaus Petri 1520.
- Nicolaus Petri 1566.
- Nicolaus Petri Foburg. 1574.
- Nicolaus Petri Nyborg. 1592,
an. 95 Phil. Bacc.
- Nicolaus Severini 1498.
- Nicolaus Sigvardi 1564.
- Nicolaus Thomæ 1583.
- Olaus Andreae 1542, tunc
Presbyter.
- Olaus Bartholomæi 1527.
- Olaus Caspari Foburg. 1547.
- Olaus Erasmi 1610.
- Olaus Erici 1575.
- Olaus Georgii 1571.
- Olaus Georgii Lambeck 1583.
- Olaus Johannis 1589.
- Olaus Johannis 1592.
- Olaus Laurentii 1601.
- Olaus Matthiæ 1561.
- Olaus Olai Bang Medelf. 1602.
- Olaus Petri 1572.
- Olaus Petri Medelfar 1558.
- Olaus Stephani 1597.
- Otho Emichsen 1548.
- Otho Nicolai 1494.
- Paulus Andreae Cartemundanus
1604, post Ph. Mag., Pastor
Asnensis ac Præpositus.
- Paulus Canuti 1487.
- Paulus Canuti 1585.
- Paulus Canuti Agrifaber 1578.
- Paulus Erici 1600.
- Paulus Johannis 1587.
- Paulus Laurentii Søby 1590.

- Paulus Nicolai 1592.
 Paulus Olai Medelfar 1596.
 Paulus Severini 1561.
 Petrus Andreæ 1526.
 Petrus Andreæ 1574.
 Petrus Andreæ Ancherman 1567.
 Petrus Andreæ Nyborg. 1592.
 Petrus Ahasveri Asnensis 1608.
 Petrus Bartholomæi 1592.
 Petrus Been Asnensis 1551.
 Petrus Bernardi 1510*
 Petrus Canuti Svenburg. 1558.
 Petrus Christierni Cartemund.
 1608.
 Petrus Claudii 1600.
 Petrus Conradi 1545.
 Petrus Dionysius 1575.
 Petrus Esberni Foburg 1558.
 Petrus Georgii 1567.
 Petrus Georgii 1607.
 Petrus Georgii Bogonian. 1562.
 Petrus Georgius Ronæus 1603.
 Petrus Hammer Foburg. 1573.
 Petrus Henrici 1510.
 Petrus Heringus 1538, tunc
 Lect. Theol.**).
 Petrus Jacobi 1529.
 Petrus Jacobi 1562. Cognom.
 Flemosius, Mathematicus et
 postea Medicus.
-
- *) Døde 1537 som Provst i Aasens
 eller Løfte Provsti (se Saml. til
 Fyns Hist. og Topografi I, 212).
 **) Løfemester ved S. Knuds Kirke
 1538. Døde; som Kapellan
 i Malmø 1546.
- Petrus Jacobi 1604.
 Petrus Joannis Branderup 1581.
 Petrus Johannis 1529.
 Petrus Johannis 1564.
 Petrus Johannis 1567.
 Petrus Johannis Asnensis 1568.
 Petrus Johannis Hesus Carte-
 mund. 1600.
 Petrus Johannis Brenkil 1567.
 Petrus Johannis Sturbigensis
 1577.
 Petrus Ivari Asnensis 1574.
 Petrus Laurentii Asnensis 1560.
 Petrus Laurentii Bogonianus
 1608.
 Petrus Martini 1516.
 Petrus Martini 1518.
 Petrus Martini 1572.
 Petrus Matthiæ 1569.
 Petrus Møllerus Foburg. 1603.
 Petrus Nicolai 1561.
 Petrus Nicolai 1573.
 Petrus Nicolai 1524, tunc Pres-
 byter (forte ille Dn. Pe-
 trus Nicolai, qui an. 1520^v
 erat Prior Monasterii Fo-
 burgensis).
 Petrus Nicolai 1555.
 Petrus Nicolai 1607.
 Petrus Olai 1481.
 Petrus Olai 1557.
 Petrus Olai Bang Medell. 1595.
 Petrus Palæmonis 1529.
 Petrus Petri Svenburg. 1572.
 Petrus Severini 1537.
 Petrus Severini Neoburg. 1588.

- Petrus Simonis 1495.
- Petrus Thomæ Neoburg. 1604,
an. 1608 Phil. Bacc., tunc
Petrus Neopolitanus vocatus.
- Petrus Trebonius Cartemundanus. . . .
- Petrus Tuchonis 1501.
- Salomon Olai 1569.
- Severinus Andreæ Medelf. 1560.
- Severinus Ebberus Winmann
Neob. 1607.
- Severinus Johannis Cartemund.
1600.
- Severinus Johannis Cartemund.
1600.
- Severinus Johannis Hintzholm
1577.
- Severinus Johannis Vindin-
gensis 1558.
- Severinus Magni 1506.
- Severinus Matthiæ Cartemund.
1588.
- Severinus Matthiæ Svenburg.
1595.
- Severinus Nicolai 1560.
- Severinus Olai 1582.
- Severinus Olai Medelfardensis
1604.
- Severinus Petri 1602.
- Severinus Vincentius 1600.
- Simon Erasmi 1603.
- Simon Georgii 1557.
- Simon Johannis Lælus 1560.
- Simon Laurentii 1495, tunc
Presbyter, Officialis gene-
ralis Episcopi per Diœcesin
Fionensem.
- Stephanus Laurentii Bregnemos
1566.
- Stico Pors 1519. Nobilis, po-
stea Regius Scaniæ Diœcesis
Præses, et Prælatus Lun-
densis. Vide Lyscandri de
Scriptoribus Danicis Tracta-
tum ms.
- Strango Johannis 1589.
- Theodorus Johannis Svenburg.
1573.
- Thomas Christophori Krag
Svenb. 1584.
- Thomas Georgii Bogonianus
1564.
- Thomas Georgii Neoburg. 1587.
- Thomas Johannis Nyborg. . . .
- Thomas Petri Neoburg. 1596.
- Tycho Vincentii 1495. No-
bilis. Vide Lyscandri de
Script. Dan.*).
- Varnerus Helghe 1515.
- Varnerus Johannis 1512.
- Varnerus Nielsen 1504.
- Zacharias Johannis 1571.
- Zeno Johannis 1569.
- Zeno Laurentii Svenburgensis
1588.

---

*) Blev Defan i Kjøbenhavn
Kapitel (Rbhvns. Rirter og
Klostere i Middelfald. S. 105.)

Efterretninger

om

Odense Cathedralsskole

for

Skoleaaret 1865—66.

Afgangsexamen 1865.

A. For Studerende.

Ved Ministeriets Skrivelse af 9de Juni f. A. underrettedes Rector om, at den skriftlige Deel af Afgangsexamen for de studerende Disciple vilde være at afholde Torsdagen d. 22de Juni (Udarb. i Modersmaalet I, arithm. Opgave), Fredagen d. 23de (latinſt Stiil, geometriſt Dpg.) og Mandagen d. 26de (Udarb. i Modersm. II, Overs. fra Latin paa Dansk). Ved samme Skrivelse meldtes, at da Underviisningsinspecteuren ikke vilde faae Veilighed til at overvare Afgangsexamens mundtlige Deel i Odense Cathedralſkole, vilde Ministeriet overlade det til Rector, overeensstemmende med de gjeldende Regler, at anordne det Fornødne med Hensyn til sammes Fastſættelse og Afholdelse.

Til Afgangsexamens anden Deel indstillede sig tolv Candidater, som havde underkafstet sig Examens første Deel i Aaret 1863, de elleve ved Odense Skole, nemlig:

1. Hans Leon Vlademir Harald Bjering, Søn af Pastor Bjering i Svindinge, født i Langaa d. 26de Juni 1846, optagen i 3die Classe d. 23de August 1858.

2. Andreas Worm Hansen, Søn af afd. Skolelærer Hansen i Ellinge, født sammesteds den 23de Marts 1846, optagen i 2den Klasse B. d. 23de August 1858.

3. Vilhelm Alfred Hey, Søn af Viinhandler Hey i Odense, født sammesteds d. 12te November 1847, optagen i 1ste Klasse d. 23de August 1857.

4. Daniel Vilhelm Emil Lehmann, Søn af Justitsraad, Soldkasserer Lehmann i Odense, født i Nykjøbing paa Falster d. 16de Marts 1846, optagen i 1ste Klasse d. 23de August 1856.

5. Julius Holger Petersen, Søn af Kjøbmand Holger Petersen i Odense, født sammesteds d. 29de November 1847, optagen i 1ste Klasse d. 23de August 1857.

6. Georg Lauritz Johan Amnæus Sief, Søn af Overlærer Sief i Odense, født d. 11te Juli 1847, optagen, efter erholdt Aldersdispensation, i 1ste Klasse d. 23de August 1856.

7. Ludvig Emil Damkjær Silfverberg, Søn af afd. Lic. theol. Pastor Silfverberg i Svendborg, født i Viborg d. 17de October 1845, optagen i 3die Klasse d. 23de August 1858.

8. Hans Jensen Truelsen, Søn af Smaatkjører Truelsen i Odense, født sammesteds d. 17de August 1847, optagen i 1ste Klasse d. 23de August 1857.

9. Peter Sophus Vilhelm, Søn af Pastor Vilhelm i Snøde, født sammesteds d. 7de Mai 1846, optagen i 3die Klasse d. 23de August 1859.

10. Otto Christian Ferdinand Windinge, Søn af Overcommandeur=Sergeant Windinge ved 5te Bat., født i Kjøbenhavn d. 21de Mai 1846, optagen, efter at have frekventeret Rendsborg Skole, i 4de Klasse d. 23de August 1859.

11. Thor Frederik Winther, Søn af Godsløge Winther paa Glorup, født i Svindinge d. 21de Juni 1846, optagen i 2den Klasse d. 23de August 1857.

Til disse kom som Nr. 12 Hans Nissen Kvist, Søn af en afd. Sømand i Rolding, født sammesteds d. 25de November 1843, der havde frequenteret Haderslev lærde Skole indtil Marts 1864 og medbragt derfra Rectors Vidnesbyrd om Modenhed til at optages i syvende Classes øverste Afdeling samt Attest for at have underkafstet sig første Deel af Afgangsexamen. Ved Ministeriets Skrivelse af 15de August 1864 havde han erholdt Tilladelse til at optages i Skolens 7de Klasse, og han indtraadte d. 23de August s. A.

Da ifølge Bekjendtgjørelse af 30te November 1864 § 2 Examinationen i de tidligere til 1ste Deel af Afgangsexamen henlagte 4 Fag fra 1865 af skal betragtes ene som Bestanddeel af Hovedexamen for sjette Klasse, bortfalder her Angivelsen af Disciplenes Navne m. m. for denne Classes Vedkommende.

Opgaverne ved de skriftlige Prøver af denne Examen have været følgende:

1. Udarbeidelse i Modersmaalet I (bunden Opgave): „Det karthagiske Folks Oprindelse, Charakter, Forsfatning og Skjæbne indtil de puniske Kriges Begyndelse.“

2. Udarbeidelse i Modersmaalet II (fri Opgave): „Hvorvidt og hvorledes forandrer Folkenes Culturudvikling den dem omgivende Natur“.

3. Latinisk Stil: Dersom vi troe Plutarchs Beretning i Skriftet om Broderkjarlighed, have Perserkongen Xerxes og hans Broder Ariamenes givet et meget smukt Exempel paa den Dyd, hvorom der handles i dette Skrift, og paa Afgjørelsen 1) af Strid om Kongedømmet uden Vold

og Baaben. Da Darius, Hystaspes's Søn, var død, gjorde baade Xerxes og Ariamenes Fordring paa Regjeringen, den sidste, fordi han var den ældste af alle Darius's Sønner, den første, fordi han var den ældste af dem, som vare fødte Darius, efterat han havde faaet Regjeringen, af Atossa, Cyrus's Datter, som han som Konge havde taget tilægte. Xerxes, som var tilstede i Susa 2), blev strax udraabt til Konge; men Ariamenes, der bestyrede Medien, drog ned til Persien for at forsvare sin Ret, ikke med Baaben, men ved Lov og Dom, og da Xerxes sendte Gesandter til ham, som skulde bringe ham kostbare Foræringer og love ham, at han skulde indtage den første Plads næst efter Kongen, svarede han, at han ikke kunde afstaae sin Ret, men at ogsaa han, naar han blev Konge, vilde holde alle sine Brødre i Ære og imellem dem Xerxes som den første. Da ogsaa Xerxes tilbød at adlyde Lovene og Dommen, overdroge Perserne eenstemmig Artabanus, Broder til Darius, at dømme om Riget imellem Brødrene. Han erklærede, efter at have hørt begges Tale, at Xerxes havde størst Ret. Da sprang Ariamenes strax frem, førte Xerxes til Thronen og tilbød ham, efter Persernes Skik, nedkastet paa Jorden, og fra den Tid af bevarede han en bestandig Trofskab mod sin Broder og faldt tappert kæmpende i Slaget ved Salamis. Saaledes fortæller, som sagt, Plutarch; men mod denne Fortælling strider, hvad der læses hos Herodot.

1. Substantivet Afgjørelse udtrykkes i Latin ved en Participialform. 2. Susa, Susorum.

4. Oversættelse fra Latin til Dansk: (Locus excerptus ex interpretatione Latina libri Plutarchi de tranquillitate animi, compluribus mutatis).

Id quoque non mediocriter tranquillitati animi obest, quod non moderatis et ad facultates nostras accommo-

datis appetitionibus utimur, sed, spe maiorum rerum concepta, deinde, quum conatus nostri successu caruerunt, fortunam et deos incusamus, non nostram, quod erat rectius, stultitiam. Neque enim is malam fortunam habuit, qui frustra bove laporem venatus est, neque ei, qui piscatorio rete cervum non cepit, malus adversatus est genius, sed stultitia et perversitas ea, quæ fieri non possent, tentandi. In culpa autem est amor sui, qui studium in omnibus rebus primas partes agendi ingignit et omnia insatiabili cupiditate amplectitur. Nam non modo simul divites et docti et robusti et in familiari convivu incundi esse volunt et regum amici et principes urbium, sed male secum agi putant, nisi etiam canes et equos et gallos gallinaceos prastantes habeant. Dionysius, qui prior e duobus Syracusis dominatus est, non contentus, quod omnium suæ ætatis tyrannorum potentissimus esset, indignabatur, quod non Philoxenum poetam carminibus, Platonem disserendo superaret; itaque alterum in lautumias coniecit, alterum Æginam missum pro servo vendidit. Prudentior hac quidem in re Alexander Magnus fuit, qui, quum Crisson cursor in certamine dedita opera a rege se vinci passus esset, vehementer succensuit: ludibrio enim se habitum iudicabat tamquam inanis gloriæ et regi non valde optandæ cupidum.

Lautumia, Steensfængslet (et i Klippen udhugget Fængsel i Syrakus).

Num. Den i Overkriften tilføiede Bemærkning oversættes med.)

5. Arithmetisk Opgave: Først udvikles de Formler, der ligge til Grund for Theorien af Quotientrækker (geometriske Progressioner), derpaa forklares disse Formlers Anvendelse saaledes, at det sees, hvilke og hvormange Størrelser vedkommende disse Rækker der maa være givne for at

andre skulle kunne findes, og endelig bestemmes til Exempel den Quotientrække, som begynder med 1 og ender med 177147 og hvis Led have Summen 265720.

6. Geometrisk Opgave: At udvikle de forskjellige Tilfælde, som kunne opstaae, naar man, saavel ved Konstruktion, som ved Beregning, skal bestemme en Trekant af en Vinkel, en høsliggende og en modstaaende Side. Som Exempel findes den tredie Side, naar den givne Vinkel er 30° , den høsliggende Side 300 Alen og den modstaaende 210 Alen.

I Censuren over de mundtlige Prøver deeltog med Lærerne Dhr. Stiftsprovst Damgaard i Religion og Pastor G. Strøm i Historie.

B. For Realister.

Ved Ministeriets Skrivelse af 16de Juni f. A. tilfjendegaves, at den skriftlige Deel af Afgangsexamen for Realdisciple skulde afholdes efter følgende Schema:

Torsdag d. 22de Juni	Formiddag: Dansk Stil II (Gjengivelse af et bekjendt Stof); Eftermiddag: Regning;
Freitag d. 23de	— Formiddag: Geometrie; Eftermiddag: Lydst Stil;
Mandag d. 26de	— Formiddag: Dansk Stil I (fri Opg.); Eftermiddag: Geometrisk Tegning;
Tirsdag d. 27de	— Formiddag: Arithmetik; Eftermiddag: Engelsk Stil.

Endvidere meldtes ved samme Skrivelse, at den mundtlige Deel af denne Examen, som Professor Mundt vilde

overvære som Examenſcommiſſair, blev at afholde Fredagen d. 7de, Løverdagen d. 8de og Mandagen d. 10de Juli, ſamt at Prof. Mundt vilde kunne ſættes ſom Cenſor i Mathe- matik eller Naturlære.

Opgaverne ved den ſkriftlige Deel af denne Examen have været følgende:

1. Udarbeidelse i Modersmaalet I: „Rigdoms Værd og Farer.“

2. Udarbeidelse i Modersmaalet II: „Kalmar- unionens Skjæbne under de oldenborgſke Konger“.

3. Tydſk Stiil: Ligesom alle ſtore tydſke Digtere var Schiller fremgaaet af Folkets Midte, af et jævnt (ſchlicht) borgerligt Huus; ogſaa var han ligesom Goethe mere et Gjenbillede (Ebenbild) af Moderen end af Faderen. Schillers Ungdom lagde Grunden til hans ophøiede (erhabene) Charakter. Et ſtille Familieliv, et eenſomt Ophold paa Landet (Landaufenthalt) gav ham tidlig den alvorlige, fra Verden ſig affondrende Retning. Havde hans ſeener Omgi- velle lignet (ähnlich ſein) den førſte, ſaa havde man i (an) ham viſt faaet en alvorlig-religiøs Digter. Men denne bløde Natur ſkulde omſtabes til en haardere. Denne For- tjeneste havde hiin Tids Skolemethode, navnlig det hertuge- lige Akademie, i hvilket al fri Landsrørelſe (Geiſtesregung) blev holdt i Tvang (einzwängen).

4. Engeliſk Stiil: Frants (Francisco) Bizarro, Perus berømte Erobrer, var en nægte Søn af en Adelsmand, der fuldſtændig forſømte hans Opdragelſe og ſom ſynes ikke at have ønsket, at han ſkulde have ſig (to riſe) over ſin Moders ringe Stilling. I ſin Ungdom blev han ſat til at vogte Sviin (hog), men løb bort og lod ſig hverve (to enliſt) ſom Soldat. Efterat have tjent nogle Aar i Italien,

indstibede han sig til Amerika, der loffede (to allure) enhver Eventyrer, hvis Skjæbne ikke svarede til hans ærgjerrige Tanker. Der udmærkede Bizarro sig tidlig. Med et Hjerter ligesaa modigt, som hans Vegembsbestaffenhed var stærk, var han forrest i enhver Fare, taalmodig under de største Besværligheder og uovervunden (unsubdued) af nogen Anstrængelse. Skjøndt saa lidet boglærd (illiterate), at han ikke engang kunde læse, blev han snart betragtet som en Mand, der var skabt til at befale. Han forenede Udholdenhed med Fyrighed (ardour) og var ligesaa forsigtig i at udføre sine Planer, som hjæk i at udkafte dem.

5. Arithmetisk Opgave: Værdierne af x , y og z bestemmes ved følgende tre Proportioner:

$$\frac{5 - 4x}{6y + 1} = \frac{55 - 2x}{3y + 74}$$

$$\frac{3 + x}{3z - 2} = \frac{2x + 9}{6z}$$

$$\frac{3y - 1}{3z + 1} = \frac{7y + 3}{7z + 21}$$

Rigtigheden af de fundne Værdier prøves ved at indfætte dem i de givne Proportioner.

6. Geometrisk Opgave: I en Cirkel med Radius r er indskrevet en retvinklet Trekant, hvis ene Cathete er lig Radius. Hvad bliver Indholdet af de 4 Dele, hvori Cirkelen derved deles, nemlig Trekanten og de tre Afsnit (Segmenter)?

L. Ex. sættes Radius = 3' 4".

7. Regneopgave: En Mand ønsker i et bestemt Døgn med at kunne anvende en Sum af 10000 Rd. om 20 Aar. Hvor stor en Sum behøver han at henlægge strax, for at den med Rente og Rentens Rente kan naae denne Størrelse, naar han kan faae $4\frac{1}{2}$ Procent aarlig af sine Penge?

8. Geometrisk Tegning: Man tegner først en

uregelmæssig Femkant og en vilkaarlig ret Linie. Derpaa construeres en Femkant, som er ligedannet med den givne Femkant og hvis Siders Sum er lig den givne rette Linie.

I Censuren over de skriftlige og mundtlige Prøver deltoge Dherr. Prof. Mundt i Mathematik, Regning og Naturlære, Lærer E. Jastrau i Naturhistorie og Pastor Westerboe i Engelsk.

Til denne Examen indstillede sig syv Disciple af 5te Realclasses øverste Afdeling, nemlig: Johannes Bang ($15\frac{1}{2}$ Aar gl.), Julius Christian Adolph Døcker ($16\frac{1}{2}$ Aar), Carl Edvard Harboe (16 Aar), Frederik Gerhard Schiarning Knudsen (18 Aar), Hans Baldemar Langkilde ($17\frac{1}{2}$ Aar), Baldemar Emil Maar ($15\frac{3}{4}$ Aar) og Alexander Nicolai Paludan Seedorff (16 Aar). Disse Disciple erholdt alle ved Examen Hovedkarakteren Bestaet. Seedorff underkastede sig tillige Prøven i Latin for Pharmaceuter.

Dimitterberne have ved denne Examen erholdt følgende Characterer:

	Første Afdeling.				Anden Afdeling.								Særb- Charact.	Sæbrift.	
	Latinf.	Græsk.	Geographie.	Naturhistorie.	i Udarbejdelse	Latin, skriftlig.	Latin, mundtlig.	Ordf.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geometrie.			Naturlære.
Candidaternes Navne:															
H. R. M. S. Biering	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	mg.
H. U. Hansen	g.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
H. N. Hey	mg.	g.	mg.	mg.	g.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.
H. N. Kvist	ug.	mg.	mg.	ug.	mg.	g.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	g.	mg.	mg.	—
(Iste Mfd. tagen i Gadersted Skole).															
H. B. E. Schmann	mg.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	—
H. S. Petersen	mg.	mg.	mg.	ug.	g.	g.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.	g.	—	
H. R. S. M. Sids	mg.	ug.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.	g.	—	
H. E. S. S. Silfverberg	g.	g.	g.	ug.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	g.	—	
H. S. S. Truelsen	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.	g.	—	
H. S. S. Silfhisten	mg.	ug.	ug.	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.	
H. S. S. S. Bindinge	mg.	mg.	mg.	ug.	g.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	
H. S. S. S. Minder	g.	g.	mg.	mg.	g.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	—	

2. Underviisningen.

Anden Fællesclasse har iaar, ligesom tidligere, været deelt i to sidcordnede Hold, dog saaledes, at begge Hold vare forenede ved Underviisningen i Historie, Regning, Skrivning og Tegning, i hvilke to sidste Fag ogsaa 3die og 4de Realeclasse vare forenede. De toaarige Classer have været deelte i enkelte Fag, navnlig de mathematisk-naturvidenskabelige, dog 7de Classe ogsaa i Religion og Hebraisk. Da sidstnævnte Classe i Overeensstemmelse med Bekjendtgjørelse af 30te November 1864 havde faaet en Tilvært af tvende Fag, Fransk og Engelsk, og intet Fag, paa Hebraisk nær, taalte nogen Forringelse af Timeantallet, indstillede Rector i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 20de Mai 1865 Nr. 3, og Ministeriet bifaldt, at det reglementerede Antal af ugentlige Skoletimer for det yngre Partis Bedkommende forøgedes med een Time. Dog er denne Overstridelse af det ugentlige Timetal mere tilsyneladende end virkelig, da det Tilfælde oiftnok sjelden vil indtræffe, at samme Discipel deeltager i Underviisningen i begge frivillige Fag, Hebraisk og Engelsk. Antallet af ugentlige Timer i Tyndst er formindstet i 6te Classe med een (hvilken for indeværende Aar er tillagt Religion, for at der kan blive Tid til at afslutte den Lærebog, som hidtil er brugt i dette Fag), i 4de Classe ligeledes med een, der er henlagt til Dansk, og i begge Afdelinger af 2den Classe med to, uden Forøgelse af Timer for de andre Fags Bedkommende. Med Hensyn til Bestaffenheden af Underviisningen i Religion i 7de Classe indstillede jeg, efter Overlag med Lærerne, i Skrivelse af 16de Juli f. A., at der, i Overeensstemmelse med Bekjendt-

gjørelse af 30te November 1864 Nr. 5, i denne Klasse beholdtes Læsning af det nye Testament i Grundsproget, forenet med Forklaring og Udvikling i religiøs Retning, samt, naar Tiden tillod det, Udvikling af de vigtigste Punkter af Kirkens Historie. Herimod havde Ministeriet Intet at erindre. Søvrigt gjaldt dette for iaar naturligviis kun det yngre Parti, hvorimod det ældre Parti, der skal underkaste sig Afgangsexamen i dette Fag, har fortsat Læsningen af Lærebogen i Forbindelse med Læsning af nogle Partier af det N. T. i Grundsproget.

I Lærerpersonalet er der ikke foregaaet nogen Forandring, derimod er der indtraadt flere Vicariater. Strax i Begyndelsen af Skoleaaret overtog Cand. philol. D. Johansen med Ministeriets Samtykke atter Vicariatet for Overlærer Sicks under dennes Fraværelse ved det til 28de August f. A. indkaldte Rigsraad; men da Adjunct Burd ved kongel. Resolution af 7de October f. A. var bleven dispenseret fra sine Forretninger ved Skolen indtil indeværende Skoleaars Slutning for at sættes i Stand til for sin Helbreds Skyld at opholde sig i et varmere Klima, bifaldt Ministeriet, at Cand. D. Johansen overtog Vicariatet for Adj. Burd, saafremt det lod sig forene med Tiden for Overlærer Sicks Tilbagekomst fra Rigsraadet, og at da Overlærer Sicks Timer, indtil han vendte tilbage, besørgeedes af Johansen i Forening med nogle af Skolens Lærere. Som en Følge heraf fordeeltes Overl. Sicks Fag for October og en Deel af November Maaned saaledes, at Adj. Broberg overtog Franck i 6te og 5te stud. Cl., Cand. Johansen i 4de stud. og Adj. Strøm i 3die stud. Cl., samt at de græske Timer i 6te Klasse besørgeedes af mig, og i 5te Cl. af Johansen. Den samme Fordeling fandt Sted, da Overlærer Sicks i

Begyndelsen af Februar d. A. forlod Skolen for atter at deeltage i Rigsraadets Samling, og vedvarede indtil Midten af Mai. Kortvarigere var et andet Vicariat; paa Grund af Dienstvaghed erholdt Adj. Christensen ved Ministeriets Skrivelse af 19de October f. A. Dispensation fra 11te f. M. indtil Nyaar, og hans Forretninger overdroges med Ministeriets Samtykke til forhenværende Adjunct ved Flensborg Skole, Cand. theol. Gjerding. Dette Vicariat varede dog kun til 1ste December, til hvilken Tid Adj. Christensen saae sig i Stand til atter at overtage sine Forretninger.

Fagene have været fordeelte saaledes i indeværende Skoleaar:

Rector: Latin og Græsk i VII	15	Timer.
Overlærer Lefolii: Latin i VI og V, Dansk i IV, III stud. og I Fællescl.	27	—
Overlærer Sicé: Græsk i VI og V, Fransk i VII-III stud.	23	—
Overlærer Kragh: Mathematik i VII-IV stud., Naturlære i VII	28	—
Adjunct Silfverberg: Hebraisk i VII, Græsk i IV, Latin i IV og III	26	—
Adjunct Broberg: Tydsk i VI og V stud., Fransk i Realclasserne og II Fællesklasse A	22	—
Adjunct Faber: Religion i VII, V og IV stud. og I, Dansk i VII-V stud., Historie og Geogr. i IV Realcl.	24	—
Adjunct Bogelsang: Historie og Geogr. i VII-III stud. samt i V Realcl.	24	—
Adjunct Strøm: Naturhistorie i hele Skolen, Dansk i V Realcl.	24	—

Adjunct Burd: (Cand. D. Johnsen) Dansk i II Fællescl. A. og B., Engelsk i VII og i Realclasserne	24	Timer.
Adjunct Haugsted: Tydsk i V og IV Realcl., IV, III stud. samt i Fællesclasserne	23	—
Adjunct Christensen: Tydsk i III Realcl., Religion i VI, IV R., III stud. og R., II A og B, Fransk i II B	25	—
Adjunct Hastrup: Historie og Geogr. i III R. — I, Dansk i IV og III Realcl.	23	—
Adjunct Johnsen: Mathematik i Realclasserne og III stud., Naturlære i V R., Frihaands- tegning og geometrisk Tegning i Realclasserne	32	—
Lærer Hansen: Regning i Realclasserne og Fællesclasserne	14	—
Kammerassessor Fastrau: Skrivning i hele Sko- len, Tegning i III stud. — I	19	—
Syngelærer Schönberg: Sang i hele Skolen..	6	—
Lærerne Holm og Lauritzen: Gymnastik i hele Skolen	10	—

Følgende Schema viser, hvormange ugentlige Timer der har været tildeelt hvert Fag i de forskjellige Classer:

Fagene:	VII	VI	V St.	V R.	IV S.	IV R.	III St.	III R.	IIA	IIB	I	Summa
Dansf.....	3	2	2	3	3	3	3	3	5	5	5	37
Tydsf.....	"	2	3	4	2	4	2	4	3	3	5	32
Frausf.....	2	2	3	4	3	4	3	4	5	5	"	35
Engelsf.....	2	"	"	4	"	4	"	4	"	"	"	14
Latin.....	8	8	8	"	8	"	9	"	"	"	"	41
Græsf.....	5	5	5	"	5	"	"	"	"	"	"	20
Hebraisf.....	2	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	2
Religion.....	2	3	3	"	2	2	3	2	3	3	3	26
Historie og Geographie..	3	5	4	4	4	5	4	5	5	5	5	49
Regning og Mathematik..	5	4	4	7	4	6	4	6	4	4	4	52
Naturhistorie.....	"	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21
Naturlære.....	3	"	"	3	"	"	"	"	"	"	"	6
Skrivning.....	"	"	"	"	1	2	2	2	3	3	4	17
Tegning.....	"	"	"	3	"	2	2	2	2	2	3	16
Sang.....	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Gymnastik.....	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22

Foranlediget ved Ministeriets Rundskrivelse af 20de Mai f. A. (f. Progr. f. 1865 S. 59) gjorde jeg i Skrivelse af 27de f. M. opmærksom paa, at imedens der i Rundskrivelsens Nr. 1 første Paragraph forlanges, at ved 6te Classes Hovedexamen Disciplene skulle prøves i christelig Troes- og Sædelære samt i hele Bibelhistorien, vilde ved den nærmest forestaaende Hovedexamen og maaskee ogsaa ved næste Aars Examen Disciplene i 6te Klasse ikke kunne præstere hele Troes- og Sædelæren, men kun den Deel af den hidtil brugte Lærebogs Indhold, som var gennemgaaet i det sidste, eller i det Høieste hvad der var gennemgaaet i de to sidste Aar, hvorimod der ikke vilde kunne finde Prøve Sted i de Partier, som hidtil havde dannet Stoffet for Underviisningen i 7de Klasse. Ligeledes bemærkedes med Hensyn til Nr. 1

sidste Passus, at der hidtil ved første Deel af Afgangsexamen ikke var fordret Prøve i det i 6te Klasse laste Pensum i Fransk ved Siden af den extemporale Prøve, men ifølge Bekjendtgjørelse af 13de Mai 1850 § 11. 3 kun „en Oversættelse af to Steder i franske ikke laste Forfattere“. Herpaa erholdt jeg under 24de Juni f. A. følgende Svar:

„I Anledning af Hr. Professorens Forespørgsel i behagelig Skrivelse af 27 f. M. angaaende den i Circulaire af 20de næstforud indeholdte Bestemmelse om Prøven i Fransk undlader Ministeriet ikke at melde, at det ikke har været Hensigten at indføre noget Nyt, men at den af Dem udhævede Passus hidrører fra en af en Forvevling med Realafgangsexamen fremgaaet Hukommelsesfeil.

Hvad angaaer Prøven i Religion, da høves der Intet at erindre imod, at der ved denne iaar tages et billigt Hensyn til, at den nærmere Bestemmelse af Fordringerne først har kunnet meddeles saa sildig, og at man holder sig til, hvad der i den enkelte Skole er gjenneingaaet.

Som Fortsættelse af, hvad der i Bekjendtgjørelse af 30te November 1864 § 1 (Progr. f. 1865 S. 48) og Rundskrivelse af 20de Mai f. A. Nr. 4 var bestemt om Lavalderen for Optagelsen i Skolerne modtoges under 28de October f. A. følgende Rundskrivelse:

„Efterat der som Betingelse for Optagelse i de offentlige lærde Skoler ved Bekjendtgjørelsen af 30te Nov. 1864 § 1 er bestemt en Alder af det fyldte 9de Aar, saaledes dog, at Ministeriet er bemyndiget til, hvor Omstændighederne tale derfor, derfra at bevilge Undtagelse, forsaavidt den Paagjældende ikke mangler over eet Aar i Lavalderen, vil der med

Hensyn til disse Dispensationer for Fremtiden være at iagttage Følgende:

1. Alderen bliver at regne fra d. 23de August.

2. Den Rectorererne ved Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 § 3 Nr. 1 indrømmede Tilladelse til at optage Disciple, der mangle nogle faa Maaneder i Lavalderen, bortfalder.

3. Enhver Discipel, som ikke inden d. 23de August har fyldt det 9de Aar, vil behøve Ministeriets Tilladelse for at kunne optages i Skolen. Denne Tilladelse vil i Regelen kun blive givet for Disciple, der mangle tre Maaneder eller derunder i den fastsatte Alder, og naar Rector bestemte erklærer, at den Paagjeldende med Hensyn til Kundskab og Færdighed fuldkommen har tilfredsstillet ved Skolens Optagelsesprøve og i sin aandelige og legemlige Udvikling synes at være tilstrækkelig fremskreden. Til en Dispensation, naar den Paagjeldende mangler mere end tre Maaneder i Optagelsesalderen, vil der behøves en ligesaa bestemt Erklæring fra Rector om en mere end almindelig fremskreden Udvikling og en fortrinlig Bestaaen af Optagelsesprøven uden Spor af Anstrengelse."

3. De i Skoleaaret gennemgaaede Pensa.

Dansk.

I Klasse. Til Øvelse i Læsning er brugt Befolii's „Fortællinger og Sagaer“, anden Samling. Efter Sammes „Fortællende Digte for yngre Børn“ er der lært Digte udenad, i Alt sexten større og mindre, ugentlig omtrent tre-

dive Linier. Stilene have bestaaet i Gjenfortælling, og der er skrevet een hver Uge, altid paa Skolen. De skrevne Stile ere senere blevne brugte til Øvelse i mundtlig Fremstilling tilligemed andre lignende Fortællinger. Refoliis korthattede Sproglaere er lagt til Grund for denne Deel af Underviisningen. Hovedsætningerne i den, Tegnsætningen indbefattet, ere blevne udviklede og indøvede mundtlig deels ved Gjennemgangen af de i Forveien gennemfete Stile, deels ved Analyse. Om Fremgangsmaaden i det Enkelte findes nærmere Oplysning i Indbydelseskrifter fra tidligere Aar. — II Klasse A og B. Til Oplæsning er benyttet Refoliis „Fortællinger og Sagaer“ 2den Samling; til Øvelse i Udenadslæsning Sammes „Fortællende Digte for yngre Born“, hvoraf der egentlig er lært et Stykke paa 20 til 30 Linier. Af Stile er der skrevet een hver Uge paa Skolen, undertiden fuldendt hjemme; de have været Gjenfortællingsstile, Stoffet hentet fra Egils Saga. Refoliis Sproglaere er bleven lagt til Grund ved Underviisningen i Sproglaere. Overhovedet er samme Fremgangsmaade bleven fulgt som den, der findes angivet i de nærmest foregaaende Aars Programmer. — III Realklasse. Til Oplæsning er benyttet Andersens Eventyr, Grimms Eventyr, Grundtvigs gamle danske Minder og Ingemanns Baldemar Seier. Der er skrevet een Stil egentlig, Gjengivelse af hvad der er fortalt, som oftest af historisk eller naturhistorisk Indhold. Grammatiken er gennemgaaet deels ved mundtlig Meddelelse og Gjengivelse, deels ved Analyse. Vers ere lærte udenad een Gang egentlig. — III stud. Klasse. Øvelserne i skriftlig Fremstilling have bestaaet i Gjenfortælling, for det Meste efter Hrolv Krakes Saga, indtil Halvaarsexamen een Stil hver Uge, siden tre Stile i fire Uger, altid skrevne

hjemme. Til Læsning er brugt Eventyr af Molbeds Samling og af Andersen, Lefoliis Gjenfortælling af Havnkel Frensgodes Saga, og Ingemanns Christen Blochs Ungdoms-eventyr. Af Lefoliis „Fortællende Digte for ældre Børn“ er der lært lettere Digte udenad, i Alt sexten større og mindre, ugentlig omtrent fyrrethve Linier. Lefoliis korfattede Sproglære er lagt til Grund for denne Deel af Underviisningen. Mundtlig er Vølunge Saga bleven meddeelt Disciplene. — IV Realclasse. Til Op-læsning er benyttet Ingemanns Eventyr, Blichers Noveller og Ingemanns Valdemar den Store og hans Mænd. Der er skrevet een Stil om Ugen, fornemmelig af geographisk eller naturhistorisk eller raisonnerende historisk Indhold. Vers ere lærte udenad een Gang ugentlig, og Grammatiken indøvet ved Analyse. Den nordiske Mythologie er fortalt og gjen-given. Til mundtlig Udvikling er hver fjortende Dag anvendt Ordspog eller almindelige i det daglige Liv forekommende Spørgsmaal. — IV stud. Klasse. I den første Halvdeel af Aaret er der skrevet tre Stile i fire Uger, siden to i tre Uger, altid hjemme. Stoffet for dem var i de to første Maaneder Gjenfortælling, siden Beskrivelser og Skildringer, deels af Gjenstande, Disciplene vare blevene bekjendte med ved den naturhistoriske eller geographiske Underviisning, deels af saadanne, som Læreren forud havde gjort dem bekjendte med ved mundtlig udførlig Fremstilling; af og til have de bestaet i Fortælling af Indholdet af et forelæst fortællende Digt. Til Læsning er brugt Lefoliis Gjenfortælling af Nials Saga, Fortællinger af Dr. H. og af Goldschmidt og Noveller af Blicher. Efter Lefoliis „Fortællende Digte for ældre Børn“ ere sværere Digte lærte udenad, i Alt sexten. De nordiske Gudesagn ere blevene meddeelte Disciplene mundtlig.

— V Realclasse. Til Læsning er benyttet Flors Læse-
 bog, hvoraf er læst udvalgte Stykker fra Begyndelsen til
 Heiberg; fremdeles Ohlenschlägers „St. Hansaftenspil“
 og „Nordens Guder“, samt Heibergs „Julespog og Nyt-
 aarsløier.“ Hver Maaned er der skrevet 3 Stile, deels af
 almindeligt raisonnerende Indhold, deels saadanne, hvis Stof
 var Disciplene bekendt fra Underviisningen. Af Nøsselts
 Fremstilling af den græske og romerske Mythologie er læst de
 græske Sagn om Heroerne og den nordiske Mythologie. —
 V stud. Classe. To Stile maanedlig, skrevne hjemme.
 Opgaverne have været af beskrivende, skildrende og historisk
 Indhold. Til Læsning har været benyttet Holbergs, Hei-
 bergs, Hertz's og Blichers Bærker. — VI Classe. To
 Stile maanedlig, skrevne hjemme, deels af lignende Indhold
 som i V Classe deels af mere raisonnerende Indhold. Til
 Læsning er benyttet Ohlenschlägers, Heibergs, Hertz's
 og Hofstrups Bærker. — VII Classe. To skriftlige Ar-
 bejder maanedlig. Litteraturhistorie efter Thortsens Haand-
 bog forfra til Holberg. Læst Bærker af Holberg, Bag-
 gesen, A. P. og S. L. Heiberg, samt Stykker af Sha-
 speare efter Lembæes Oversættelse. I Slutningen af
 Aaret er Hammerichs svenske Læsebog benyttet i nogle
 Timer.

Oldnordisk. Veiledning deri i to Timer ugentlig udenfor Skole-
 tiden i Tiden fra Skoleaarets Begyndelse til kort efter Paaske har været
 benyttet af 6 Disciple i VII Classe A. Der er læst Olaf den Hel-
 liges Saga fra 99de Capitel til Enden.

Lydsk.

I Classe. Rungs Læsebog for de lavere Classer
 S. 34—111. Af Hjorts mindre Grammatik er læst og
 repeteret: Substantiverne, Adjectiverne, Pronominer, Talord,

Hjælpeverber og de regelmæssige Verber samt Præpositionerne. — II Klasse A og B. Rungs Læsebog S. 152—220. Formlæren er gennemgaaet efter Hjorts mindre Grammatik, og det Væste tildeels indøvet ved skriftlige Øvelser. — III Realklasse. Hjorts Læsebog S. 1—20, 43—87. Det Vigtigste af Formlæren er læst efter Trojels Grammatik. Af og til Øvelser efter Lassens Elementarvog. — III stud. Klasse. Hjorts Læsebog S. 1—19, S. 21—56. Formlæren er læst og repeteret fuldstændig efter Hjorts mindre Grammatik. — IV Realklasse. Hjorts Læsebog S. 42—87, S. 291—315. Formlæren er læst efter Trojels Grammatik, og enkelte Regler af Syntaxen meddeelte ved den skriftlige og mundtlige Øvelse efter Lassens Elementarvog. — IV stud. Klasse. Hjorts Læsebog S. 87—113, S. 302—29. Af Sammes større Grammatik er Formlæren læst fuldstændig og repeteret. Enkelte Afsnit af Syntaxen ere medtagne ved den mundtlige Analyse. — V Realklasse. Hjorts Læsebog S. 460—500 og Schillers Maria Stuart. Extemporal: Fürs og Rungs Deutsche Dichter S. 1—140, de med Stjerne betegnede Digte. Formlæren er repeteret efter Trojels Grammatik, Syntaxen efter „Et Par Capiller af den tydske Syntax“. Lorenzens Stilebog er benyttet til skriftlige og mundtlige Øvelser, afvejlende paa Skolen og hjemme. — V stud. Klasse. Af Hjorts Læsebog er læst og for største Delen repeteret S. 505—598. Grammatiken er gennemgaaet mest ved Henvisning under Læseøvelserne til Hjorts større Grammatik og Laaffes Syntax, hvorpaa Disciplene i den paafølgende Time have gjort Rede for det Gjennemgaaede. Extemporallæsning efter Peter Schlemihl. — VI Klasse. Som daglig Lectie er læst: Die Jungfrau von Orleans,

samt af Hjorts Læsebog S. 564—598, 505—548. Fürs og Rungs Deutsche Dichter er brugt til Extemporallæsning. Taaffes Syntax og endeel af Hjorts Grammatik er repeteret.

Fransf.

II Klasse B. Borrings Manuel des enfants S. 1—62, 81—100, A S. 6—100. Af Abraham's Grammatik er meddeelt det Væsentligste af Declinationerne, Fleertalsdannelsen, Pronominerne, Talordene, Hjelpeverbernes og de regelmæssige Verbers Conjugation. — III Realklasse. Ban & Borrings franske Læsestykker S. 1—51. Med Benyttelse af Abraham's Grammatik er gennemgaaet det Nødvendigste af Formlæren. Nogle skriftlige Øvelser (mest i Verbernes Bøining) ere foretagne paa Skolen. — III stud. Klasse. Lassens Læsebog S. 1—75. Det forhen Læste af Grammatiken er repeteret i Forbindelse med de uregelmæssige Verber. — IV Realklasse. Souvestre, Au coin du feu S. 63—81, 223—241, 81—99, 127—145, 201—223, 31—63, 189—201, 165—189, 5—31. Formlæren er repeteret noget udførligere og de uregelmæssige Verber lærte. Noget af Syntaxen er mundtlig meddeelt og indøvet ved Exempler. — IV stud. Klasse. Lassens Læsebog S. 59—84, 87—111, 124—140. Borrings Etudes litteraires, Stykkerne: Conrad de Baumgarten og Wilhelm Tell. Den største Deel af Formlæren er gennemgaaet efter Abraham's Grammatik. — V Realklasse. Merimée's Colomba, suivi de la Mosaique etc. S. 1—151 og Jules Gerard: Le tueur de Lions S. 163—226. Formlæren er læst paany, og Syntaxen gennemgaaet og mundtlig indøvet, mest leilighedsvis og ved Henviisning til Abraham's

Grammatik. Til Øvelse i Extemporallæsning er benyttet Souvestre's *Au coin du feu* og *Le tueur de lions*. Nogle faa skriftlige Øvelser ere foretagne paa Skolen. — V stud. Klasse. Lassens Læsebog *Hommes et Gamins*. Af *Etudes littéraires*: Noget af *Lettres d'Italié*; *Gil Blas*, *Patience*, *Lettres persanes*, *Jeannot et Colin*, *Un secret de medicin*, *les voleurs en Espagne*, *Frederic II*. Det i Grammatiken læste repeteret. — VI Klasse. Af *Borings Etudes littéraires*: *Richelieu*, *Habibrah*, *Incendie de Moscou*. Af *Merimée's Columba suivi de la Mosaïque* S. 152—182, 1—63 (indtil midt i Mai). Grammatiken repeteret; de væsentligste *Affnit* af *Syntaxen* gennemgaaede. — VII Klasse. Af *Molière*: *Les précieuses ridicules*, *Le bourgeois gentilhomme*, *l'Avare* og *la comtesse d'Escarbagnas*; endvidere Stykker af *V. Hugo*, *A. de Vigny*, *Cuvier* og *Augustin Thierry* (*Récits du temps des Merovingiens*).

Engelsk.

III Realklasse. *Maribo's Elementar*bog er gennemgaaet. Ved Siden deraf er *Rosings* korthattede engelsk *Formlære* af og til bleven benyttet. *Stiløvelserne* til *Elementar*bogen ere blevne anvendte væsentlig til skriftlig *Oversættelse* een Gang om Ugen, undertiden ogsaa mundtlig behandlede. — IV Realklasse. *Maribo's Elementar*bog er repeteret, derefter læst *Marryat: the Mission*, chapter III—X (S. 15—65 *Taudn.*). *Wittrups Sproglære* til *Gjennemlæsning* af *Et* og *Andet*. *Stiløvelserne* til *Elementar*bogen brugte til skriftlig og mundtlig *Øvelse*; een *Stil* skreven hver Uge. — V Realklasse. *S. Herrig: the British classical Authors* (5te Udg.) er læst S. 635—649

og 564—589, af Classens ældre Afdeling desuden 556—564 og repeteret S. 533—550. I Regelen er Lectien bleven gennemgaaet saaledes, at Disciplene ere blevene ledede til selv at finde Oversættelsen. Ordsamlingen i Fistaines „Dolk“ gennemgaaet lectieviiis. Det Nødvendigste af Formlæren og Ordsøiningslæren er gennemgaaet med jævnlig Henviisning til Wittrups Sproglære. Lærens Opgaver afbenyttede til mundtlig og skriftlig Øvelse. Ugentlig een Stiil skreven paa Skolen, af de Yngre efter Lærens Opgaver, af de Ældre efter Dictat, fornemmelig af tidligere Examens-Opgaver. — VII Klasse. Lærens engleste Læsebog 2det Affnit. S. 1—16, 52—97, 112—133.

Latin.

III Klasse. Silfverbergs latinske Læsebog indtil S. 37. Af Madvig's Grammatik er læst Søiningslæren; af Casuslæren er, uden Henviisning til Grammatiken, det lettest Fattelige meddeelt ved Læsningen. Stilen har været mest mundtlig; dog i de tre sidste Maaneder ogsaa skriftlig een Gang om Ugen. Hertil har Trojels Materialier været anvendt. — IV Klasse. Silfverbergs Læsebog fra S. 37—65. Cæsar de bello Gallico II Bog. Af Madvig's Grammatik er læst i Syntaxen til 2det Affnit 3die Capitel, og Formlæren repeteret. Til Stiil, som er skreven to Gange om Ugen, er anvendt Trojels Materialier, en stor Deel af 1ste Afdeling og de første Stykker af 2den Afdeling B, med den Anviisning og Veiledning, som i foregaaende Programmer er angivet. — V Klasse. Cæsars Gallerkrig 1ste Bog fra det 32te Capitel til Enden, Ciceros Tale for Sextus Roscius og af Ovid's Forvandlinger efter Blochs Udvalg Stykket 14 (Piræus), 423 Vers. Af Mad-

vigs Sproglære er Ordsøiningslæren gennemløst. Der er skrevet to Stile ugentlig, een hjemme og een paa Skolen. Nogle Gange er der istedenfor Skolestilen taget mundtlig Stiil efter Ingerslevs Materialier. — VI Klasse. Ciceros Tale om Pompeius's Beskikkelse til Hærfører, 21de Bog af Livius, 6te Bog af Virgils Æneide, og mod Slutningen af Aaret mere cursforist Ciceros Tale for Sextus Roscius. Ugentlig een Stiil hjemme og een paa Skolen, een Gang maanedlig mundtlig Stiil efter Ingerslevs Materialier istedenfor Skolestilen. Om Fremgangsmaaden ved Underviisningen i Sproglære saavelsom ved Stilene og Forfatterlæsningen for denne og den foregaaende Classes Vedkommende er der meddeelt nærmere Oplysning i Indbydelseskriftet for 1860. — VII Klasse. Horats's Breve 1ste Bog, Catuls Digte og 3 af Tibuls Elegier efter Madvigs carmina selecta, Ciceros Skrift om Pligterne 1ste Bog og Tacitus's Annaler 3die og 4de Bog. Til Extemporallæsning eengang om Ugen er benyttet Salusts Jugurtha og nogle Stykker af Velleius Paterculus og Seneca efter Flemmers Udvalg. To Stile om Ugen, den ene hjemme, den anden paa Skolen efter Henrichsens Opgaver 3die (B) og 4de (A) Afsnit; desuden mundtlige Ovelser i Stiil med begge Hold; een Version hver tredie Uge er udarbejdet hjemme efter Sammes Opgaver til Oversættelse fra Latin; et Par Gange er Versionen skreven paa Skolen. Under Forfatterlæsningen ere de til Forstaaelsen af Stederne hørende grammatiske, antiqvariske, mythologiske og litterairhistoriske Oplysninger meddeelte og henviist til de Haandbøger, som ere i Disciplenes Hænder.

Græff.

IV Klasse. Bergs Læsebog indtil S. 46. Af Tregders Formlære er læst det Vigtigste af Nidlæren og Bøiningslæren; af uregelmæssige Verber ere kun de tagne med, som ere forekomne under Læsningen. — V Klasse. Cunds Læsebog S. 118—124, 144—149. Xenophons Anabasis 1ste Bog. Af Grammatiken er det forhen Læste repeteret og desuden noget Mere end tidligere medtaget, navnlig de uregelmæssige Verber. — VI Klasse. Homærs Odyssee 23de og 24de Bog og Xenophons Anabasis 2den Bog. Udskilligt af Grammatikens Formlære er repeteret og den hele idelig indøvet ved Analyse af Forfatterne; under Læsningen ere ogsaa enkelte Hovedpunkter af Syntaxen medtagne og oplyste ved mundtlig Forflaring eller Henviisning til Madvigs Syntax. — VII Klasse. Hele Tregders Anthologie med Undtagelse af Idyllerne, Herodot 4de Bog; af Matthiäs griech. Lesebuch Isocrates's Skrift til Demonikos og hans Tale: Archidamos; repeteret de to første Bøger af Xenophons Anabasis. Madvigs Syntaxis er ikke læst lectieviiis, men idelig benyttet til Henviisning under Læsningen af Forfatterne; med Hensyn til de fornødne mythologiske, antiquariske og litterair-historiske Oplysninger gjælder det Samme, som er bemærket ovenfor ved Latinen.

Hebraiſt.

VII Klasse. Yngste Afdeling. Genesis I-VIII. Af Whittes Grammatik er læst det Vigtigste af Bøiningslæren. Ældste Afdeling. De foreſkrevne 40 Capitler af Genesis. Whittes Formlære læst fuldstændig og repeteret.

Religion.

I Klasse. Balslevs Bibelhistorie læst heelt igjennem. endeel Psalmer lærte udenad. — II Klasse A og B Balslevs Lærebog forfra til andet Hovedstykke, Troen (§ 55). Sammes Bibelhistorie forfra til Israels Rige; desuden er Müllers Udtog af den hellige Skrift benyttet til Dplæsning og Gjenfortælling. Endeel Psalmer ere lærte udenad. — III Realklasse. Samme Lærebog fra § 55 til den tredie Artikel (§ 82) og samme Bibelhistorie fra Israels Rige (S. 40) til Jesu Fjender (S. 80); Müllers Udtog er benyttet som i anden Klasse. Psalmer. — III stud. Klasse. Samme Lærebog fra § 55 til 3die Hovedstykke, Fader vor (§ 95). Assens's Bibelhistorie fra 6te Affnit, Israel og Juda som særskilte Riger (S. 79) til 9de Affnit, det gamle Testaments Skrifter (S. 114), og fra det nye Testamente, første Affnit (S. 139), til Jesu Bjergprædiken (S. 153). Psalmer. — IV Realklasse. Samme Lærebog fra § 82 til Bogens Slutning. Balslevs Bibelhistorie fra Jesu Fjender (S. 80) til Kirkens Historie efter Apostlenes Dage (S. 101), samt d. g. T. Historie repeteret forfra indtil Rigets Deling (S. 39). Müllers Udtog benyttet som i 3die Realklasse. Psalmer. — IV stud. Klasse. Balslevs Lærebog tredie Troesartikel, Bønnen, Daaben og Nadveren. Psalmer. Assens's Bibelhistorie Jesu Liv fra Bjergprædiken til Lidelsen. — V stud. Klasse. Balslevs Lærebog forfra til 3die Troesartikel. Herslebs Bibelhistorie fra Jesu Lidelse til Slutningen, samt Udsigten over Bøgerne i G. T. og N. T. — VI Klasse. Lisco Troesbefj. Nr. 191 til Bogens Slutning. Herslebs Bibelhistorie repeteret heelt igjennem. — VII Klasse B.

Lucas Evangelium i Grundsproget. Kirkehistorien efter Tønder Nissen forfra til Reformationen. — A Johannis Evang. Cap. XIX til Enden og første Brev til Corinthierne. Visco's Lærebog repeteret fra Nr. 48 til Enden.

Historie.

I Klasse. Efter Rosfods fragmentariske Fremstilling den gamle Historie og Middelalderens til Carl den Store. — II Klasse A og B. Efter samme Lærebog Middelalderens Historie og den nye Tids til 1804. — III Realklasse. Efter samme Lærebog Middelalderens og den nyere Tids Historie indtil den franske Revolution, med betydelige, mundtlig meddeelte Tillæg. — III stud. Klasse. Efter Rosfods Udtog Frankrigs Historie til 1830. — IV Realklasse. Efter Rosfods fragmentariske Lærebog Oldtidens Historie, og efter Allens Lærebog Danmarks Historie til Magnus den Gode. — IV stud. Klasse. Efter Rosfods Udtog er af Oldtidshistorien læst de forasiatiske Rigers samt Grækenlands Historie; dernæst Englands og Spaniens (derunder indbefattet nogle Partier af Kalifatets, Portugals og Nederlandenes Historie). — V Realklasse. Efter Rosfods fragmentariske Lærebog den romerske Oldtidshistorie, dernæst efter Allens Lærebog Danmarks Historie (derunder Hovedpartierne af Norges og Sverrigs). — V stud. Klasse. Efter Rosfods Udtog den romerske Oldtidshistorie; dernæst Tydsflands, Italiens, samt Preussens Historie. — VI Klasse. Fædrelandets Historie efter Allens Lærebog; jevnfides dermed er affnitsviis læst Sverrigs og Norges Historie efter Rosfods Udtog. — VII Klasse. Oldtidshistorien efter Thriges Lærebog samt et større Parti af Middelalderens (for B's Vedkommende hele Middelalderens) efter Estrup.

Geographie.

I Klasse. Efter Ingerslevs mindre Lærebog Europa til Spanien. — II Klasse A og B. Af samme Bog Europa fra Spanien samt de andre Verdensdele. — III Realklasse og III stud. Klasse. Efter Velschovs Geographie Europa indtil Belgien. — IV Realklasse og IV stud. Klasse. Det Øvrige af Europa fra Belgien. — V Realklasse og V stud. Klasse. Asien, Afrika, America og Australien. — VI Klasse. Repeteret hele Geographien.

Mathematisk og Regning.

I Klasse. De 4 Regningsarter i ubenævnte og benævnte, hele og brudne Tal efter Hansens Regnebog I og II. Megen Øvelse i Hovedregning. — II Klasse A og B. Fortsættelse af Brøkrekning samt Regning med omvendte og sammensatte Forhold, Gjennemsnitsregning og Delingsregning efter Hansens Regnebog II og III. Megen Øvelse i Hovedregning. Affatning af lette geometriske Opgaver. — III Realklasse. Regning med omvendte og sammensatte Forhold, Gjennemsnitsregning, Delingsregning, Procentregning og Regning med fremmed Mønt efter Hansens Regnebog III. De forskjellige Arter af Regning ere først indøvede ved Hovedregning. Regneopgaver hjemme een Gang om Ugen. Steens elementaire Arithmetik til Art. 53 med tilsvarende Øvelser efter Sammes matematiske Opgaver for det indledende Cursus. Munds Geometrie til Art. 144. Affatning af Maalestofke og disses Anvendelse til Affatning af Figurer efter opgivne Maal, samt praktisk Øvelse i Beregning af de affatte Figurers Fladeindhold. — III stud.

Klasse. Steens elementaire Arithmetik til Anhanget og tilsvarende Øvelser efter Sammes mathematiske Opgaver for det indledende Cursus. Talopgaver indklædte i almindelig Sprogform. Geometrisk Tegning som i 3die Realklasse. — IV Realklasse. Procentregning, Decimalbrøf, Kvadrat- og Cubikrod, Bøxeregning og Ligninger af 1ste Grad efter Hansens Regnebog III og Regnebog for høiere Realclasser. Hovedregning og Hjemmeopgaver een Gang om Ugen. Steens elementaire Arithmetik fra Art. 53 til Anhanget og de tilsvarende Øvelser efter Sammes Opgaver for det indledende Cursus. Sammes elementaire Algebra Art. 1—25. Mundts Geometrie fra Art. 146—303. Johnsens geometriske Tegneopgaver Nr. 15—22 og 28—43. Affætning af Maalestofke og disses Anvendelse til Affætning af Figurer efter opgivne Maa. — IV stud. Klasse. Steens elementaire Algebra Art. 1—12 med tilsvarende Øvelser. Repeteret Steens elementaire Arithmetik § I—III. Mundts Geometrie 5te Udg. Art. 1—184. — V Realklasse B. Kvadratrod og Cubikrod, Ligninger af 1ste og 2den Grad og endeel Opgaver til Indøvelse af Logarithmer og deres Anvendelse; een Opgave hjemme hver 8de eller 14de Dag. Steens element. Algebra fra § 2 til Enden. Mundts Geometrie fra Art. 303 til Enden. Johnsens geometriske Tegneopgaver S. 45—73. — V Realklasse A. Opgaver til Indøvelse af de forskjellige Arter Regning efter Hansens større Regnebog; een Regneopgave hjemme hver 8de eller 14de Dag. Repeteret hele det mathematiske Cursus. Mundtlige og skriftlige Øvelser i Projectionslæren. Begge Afdelinger have foruden de ved Overhøringen i Mathematik forefaldende Opgaver hver Uge havt een Times skriftlige Øvelser paa Skolen og 2 mathematiske Opgaver hjemme. — V stud. Klasse. Steens

element. Algebra Art. 13—27. Repeteret Steens element. Arithmetik Art. 54—64 og element. Algebra Art. 1—12. Øvelse især i Regning med Rodstørrelser og Proportioners Anvendelse. Munds Geometrie 5te Udg. Art. 193—302, 321—332, 345—371. — VI Klasse. Steens element. Algebra Art. 28—36, 46—58 samt nogle skrevne Sætninger om Tals Delelighed. Repeteret Steens element. Arithmetik Art. 65—73 og indøvet Regning med affortede Decimalbrøker. Munds Geometrie 5te Udg. Art. 303—320, 333—344, 372—449. Repeteret hele Geometrien. Foruden Øvelser paa Skolen er een Opgave ugentlig besvaret skriftlig hjemme i den største Deel af Aaret. — VII Klasse B. Steens element. Algebra Art. 37—64. Repeteret Steens element. Arithmetik Art. 1—53. Ramus's Trigonometrie I 1—7, 9—15 med nogle Udeladelser. Munds Stereometrie 2den Udg. Art. 1—178. Øvelser paa Skolen især i Rigningers og Logarithmers Anvendelse; een skriftlig Opgave hjemme ugentlig. — VII Klasse A. Ramus's Stereometrie Art. 62—75 (med Forfortning af Beviserne), 86—88. De sphæriske Grundformler efter Ramus's Trigonometrie. Repeteret det hele mathematiske Curfus. I den første Halvdeel af Aaret to, i den sidste een skriftlig Opgave hjemme om Ugen.

Naturlære og Astronomie.

V Realclasse B. Holtens Naturens almindelige Love Art. 1—127 og fra Art. 272 til Enden. Johnstrups de chemiske Grundstoffer. — A. Holtens Naturens almindelige Love Art. 127—272. Meteorologie efter Silfverbergs chemiske Physik. Repeteret det hele Curfus. — VII Klasse B. Ørstedes mechaniske Physik 3die Udg. til

Art. 206. Müllers chemiske Physik til Dampmaskinen. — VII Klasse A. Ørstedes mekaniske Physik fra Dampmaskinen til Enden. Mundts Grundtræk af Astronomien. Repeteret det hele Cursus.

Naturhistorie.

I Klasse. De første Grundtræk af Plantelæren, Menneskets Skeletbygning og Pattedyrenes Naturhistorie indøvede uden Bog ved Hjælp af Naturgjenstande og Afbildninger. — II Klasse. Krybdyr, Padder, Fiske, Leddyr og Bløddyr efter Lützens „Begyndelsesgrunde“ (mindre Udgave). — III Realklasse og III stud. Klasse. Indledningen af Planteriget efter Strøms Plantelære. Pattedyr og Fugle efter Lützens „Begyndelsesgrunde“ (større Udgave). — IV Realklasse og IV stud. Klasse. Pattedyrene fra Sælerne til Enden, Fuglene og Mennesket efter Lützens „Dyreriget.“ — V Realklasse. Krybdyr, Padder, Fiske og Bløddyr, samt Insekterne fra Billerne til Sommerfuglene, efter samme Bog. — V stud. Klasse. Fuglene fra Hønsfuglene, Krybdyr, Padder, Fiske og Bløddyr, efter samme Bog. — VI Klasse. Leddyrene efter samme Bog, samt Repetition af Pattedyr og Fugle. Plantelæren efter Dreiers og Bramsens Lærebog i Zoologie og Botanik.

---

4. Disciplene.

Imod Slutningen af forrige Skoleaar var Disciplenes Antal 177, hvoraf tolv bleve dimitterede til Universitetet,

nyv forlode Skolen efter at have bestaaet ved Afgangsexamen for Realelever, og desuden tretten udmeldtes inden det nye Skoleaars Begyndelse. Efter Indlemmelsesproven optoges i August f. A. fyrrethve og i Løbet af dette Skoleaar endnu sex, saa at det største Antal iaar har været 191, af hvilke i Løbet af Aaret hidtil (Beg. af Juni) er udtraadt sex, nemlig een af V stud., een af IV stud., een af IV Realcl., to af III Realcl. og een af II A. Discipel Martin Christiansen fra Troense, optagen i August f. A. i III stud. Klasse, døde d. 30te November f. A. af Mavebetændelse; han var en flink og vakker Discipel og var i den korte Tid, han var hos os, bleven os alle kjær. — Skolen besøges for nærværende Tid af 184 Disciple, fordeelte paa 11 Classer i efterfølgende alphabetiske Orden (De, hvis fuldstændige Navne ere angivne, ere de sidst optagne):

VII Klasse A: 1. S. E. Andersen. 2. F. F. Bjer-
ring. 3. Chr. A. Christiansen. 4. Chr. E. L. Enghoff.
5. H. B. Hansen. 6. H. Chr. S. Helweg. 7. E. B. R.
Huth. 8. A. R. Ipsen. 9. E. Jacobæus. 10. D.
Kuhrt. 11. A. A. E. Lassen. 12. F. Chr. Lund.
13. P. R. Joh. Møller. 14. P. S. St. Niemann.
15. M. E. Seedorff. VII B: 16. Chr. E. Holdt. 17
F. E. Chr. Jensen. 18. Chr. S. Krüger. 19. Th. D.
Chr. D. Lund. 20. Charl. S. F. Worm.

VI Klasse: 1. H. R. F. Arctander. 2. Th. H.
Barfod. 3. S. B. Faber. 4. E. A. B. S. Hansen.
5. N. E. Hofman (Bang). 6. P. L. Ipsen. 7. S.
Jacobsen. 8. B. Krarup. 9. F. Chr. Lorenzen.
10. G. R. F. Møller. 11. D. Kantzau. 12. D.
Schjær. 13. H. F. B. Wandall. 14. M. Weber.
15. A. S. S. Weel.

V stud. Klasse: 1. Sophus Theodor Balslev (Pastor Balslev i Skjudebjerg). 2. B. S. v. d. Na Bertelsen. 3. P. E. A. Heilmann. 4. Th. Chr. Langkilde. 5. G. F. S. Lassen. 6. F. N. Meier. 7. H. S. Møller. 8. Th. B. Møller. 9. N. P. H. D. Petersen. 10. G. Philipsen. 11. E. Chr. W. Steenbuch. 12. J. Th. Suhr. 13. J. Teisen.

V Realklasse A: 1. A. E. E. Clement. 2. M. Chr. H. Fryndendahl. 3. E. A. Hofman (Bang). 4. Chr. S. Schmidt. B: 5. A. D. Bang. 6. H. E. Baumgarten. 7. H. Chr. Christensen. 8. J. H. Havemann. 9. Th. M. Hennings. 10. N. Chr. Jensen. 11. B. E. S. Langkilde. 12. M. B. Møller. 13. J. B. Petersen. 14. K. S. Petersen. 15. J. F. B. Schlegel. 16. G. Fr. G. Schroll.

IV stud. Klasse: 1. N. Bang. 2. H. E. v. d. Na Bertelsen. 3. Holger Theodor Duseberg (forhenv. Physicus Duseberg i Flensborg). 4. Chr. A. E. Fryndendahl. 5. M. B. Heilmann. 6. K. Heilmann. 7. E. A. Lange. 8. E. Fr. E. Langkilde. 9. Chr. J. Madsen. 10. E. F. Møller. 11. M. E. Nielsen. 12. N. Pedersen. 13. F. H. P. Rasmussen. 14. Th. E. M. Rasmussen. 15. F. B. B. Rønning. 16. E. F. S. Schönberg. 17. Ehl. E. Wilken.

IV Realklasse: 1. F. S. Wille. 2. P. Th. Engelstoft. 3. Niels Gjerfing (Stiftsløge Gjerfing paa Balløe). 4. H. S. Hansen. 5. J. N. Ipsen. 6. A. M. Jensen. 7. E. S. Lorentzen. 8. J. Chrph. S. Møller. 9. A. F. Windel.

III stud. Klasse: 1. Alfred Martin Peter Bendke (Vinhandler Bendke i Nyborg). 2. G. B. Blom. 3.

S. E. Christensen. 4. Holger Tørgen Fangel (Pastor Fangel i Nørtmark paa Als). 5. L. B. Grønlund. 6. Frederik Vilhelm Henrik Hansen (Kjøbmand Hansen i Alsens). 7. A. H. S. Helweg. 8. H. E. Jacobæus. 9. S. N. Johansen. 10. L. Tørgensen. 11. J. B. Rishy. 12. A. Chr. Rragh-Müller. 13. M. B. Rrarup. 14. N. E. Langkilde. 15. J. N. Th. Michelsen. 16. F. Th. S. A. Hansen. 17. N. Chr. Nielsen. 18. Albert Wilhelm Berch (prakt. Læge Berch i Tyrstrup). 19. J. F. Poulsen. 20. Thomas Aggesen Raben (Gaardeier Raben i Bonstid). 21. O. N. Schive. 22. J. F. Torup.

III Realclasse: 1. H. P. Andersen. 2. D. L. Bang. 3. H. A. A. H. Bagger. 4. Chr. S. Bloch. 5. A. N. Fogtmann. 6. E. H. Hofman (Bang). 7. Chr. F. A. T. Jensen. 8. A. Tørgensen. 9. Th. F. Mægaard. 10. Lauritz Christian Petersen (Proprietair Petersen paa Kynkebygaard). 11. E. H. Schnackenburg. 12. E. S. Teisen. 13. F. L. D. Westergaard. 14. S. Chr. Wilden.

II Fællesclasse A: Carl Julius Balslev (Pastor Balslev i Haarslev). 2. R. G. Brandt. 3. R. B. N. Bruun. 4. E. L. Bülow. 5. H. F. Th. Gredsted. 6. A. Gædefen. 7. Peder Hofman (Bang) (Forpagter Hofman (Bang) paa Hofmangave). 8. N. A. E. Holbeck. 9. E. Jensen. 10. J. F. Klein. 11. Chr. H. B. Knudsen. 12. Georg Carl Iver Marolly (Jernbaneinspæcteur Marolly i Odense). 13. Joh. Hvid Nielsen (afd. Brændeviinsbrænder N. Nielsen i Odense). 14. Anders Simonson (Proprietair Simonson paa Rønnesmosegaard). 15. J. H. Teisen. 16. Marius Hans

Erik Tscherning (Skolelærer Tscherning i Østrup).
17. J. J. J. Wied.

II Fællesklasse B: 1. A. P. J. H. E. Abel. 2. Jens Thura Krarup Berg (Forpagter Berg paa Dal-lund). 3. August Henrik Gustav Boldt (Lieutenant, forhenv. Toldcontrolleur Boldt i Odense). 4. M. B. Brandt. 5. Julius Albert Emil Darre (Capitain Darre i Nyborg). 6. E. F. N. Frøndendahl. 7. Otto Carl Christian Fønss (Provst Fønss i Veilby). 8. H. E. M. Hviding. 9. J. G. Jacobsen. 10. E. Chr. Jensen. 11. P. Knudsen. 12. Julius Hen-rik Koch (Mægler Koch i Odense). 13. L. A. L. Liim-ilde. 14. P. Pollesgaard. 15. N. Th. Wiingaard. 16. H. Th. Windel.

I Fællesklasse: 1. L. Bang. 2. Niels Ni-
colai Blumenfaat (Sæbeshøder Blumenfaat i Odense).
3. Laurits Knud Christian Christensen (Particulier
Christensen i Odense). 4. Claus Christian Ele-
ment (afd. Forpagter Element paa Hvedholm). 5. Pre-
ben Element (den Forregaaendes Broder). 6. Hans
Jacob Edsberg (Bagermester, Kammer Edsberg i Mid-
delfart. 7. Harald Nicolai Faber (Adjunct Faber).
8. Hans Christian Hammer (Capitain Hammer i
Odense). 9. Alfred Emil Hoffgaard (Kjøbmand Hoff-
gaard i Odense). 10. Hans Johansen Kruse (Pro-
prietair Kruse paa Nordstov). 11. Ernst August
Valdemar Langkilde (Bagermester Langkilde paa Fre-
deriksgave). 12. Niels August Emanuel Langkilde
(Proprietair Langkilde paa Rødkilde). 13. Harald
Emil Liimkilde (Kjøbmand Liimkilde i Odense). 14.
Felix Ernst Maria Marolly (Broder til Nr. 12 i

II Cl. A). 15. Johannes Nielsen (afd. Skolelærer Nielsen i Allsøe). 16. Johan Emil Olsen (Bøssesmager Olsen i Odense). 17. Christian Ulrik Emil Petersen (Plecifader Kjøbmand M. Petersen i Odense). 18. Louis Emil Schnackenburg (Kjøbmand Schnackenburg i Odense). 19. Axel Møller Mørch Steenbuch (Pastor Steenbuch i Odense). 20. Søren Stokkebye (Møller Stokkebye i Kolsted Mølle). 21. Henrik Mathias Christian Teisen (Proprietair Teisen paa Annasholm). 22. Alfred Alexander Tyhsen (Kjøbmand Tyhsen i Odense). 23. Halvor Ludvig Julius Weel (afd. Musicus Weel i Kjøbenhavn). 24. Viggo Emil Wiingaard (Slagtermester Wiingaard i Odense). 25. Alfred Vogusen (Forvalter Vogusen paa Egstov).

---

5. Stipendier og Legater samt Forandringer i Erlæggelse af Skolepenge.

Ved Ministeriets Skrivelse af 4de October og 3die November f. A. ere Beneficierne i Skoleaaret 18⁶⁵/₆₆ fordelte saaledes:

1. Høieste Stipendium 50 Rd. og fri Underviisning: S. C. Andersen, P. R. S. Møller, P. S. S. Riemann, M. C. Seedorff, Chr. S. Krüger, D. Schiær.

2. Mellemsste Stipendium 35 Rd. og fri Underviisning: Chr. C. E. Enghoff, D. Ruhr, C. A. B.

S. Hansen, P. L. Ipsen, F. C. Lorengen, Th. B. Møller.

3. Laveste Stipendium 20 Rd. og fri Underviisning: Chrl. S. F. Worm, H. N. F. Arctander, S. Jacobsen, G. N. F. Møller, N. Bang.

For samtlige navnte Disciple ere Stipendierne blevne oplagte.

4. Fri Underviisning: F. F. Bjerling, H. B. Hansen, A. N. Ipsen, A. A. E. Lassen, N. E. Hofman (Bang), H. F. B. Wandall, G. F. S. Lassen, N. P. H. D. Petersen, G. Philipsen, H. E. M. Frydendahl, H. E. Baumgarten, E. S. Madsen, E. F. S. Schönberg, C. L. Wilcken, S. N. Ipsen, S. E. S. Møller, L. Sorgenen, S. N. Th. Michelsen, N. E. Nielsen, S. F. Poulsen, S. F. Torup, A. N. Fogtmann, E. F. A. L. Jensen, og som extraordinaire Gratifter, S. N. Johnsen, A. E. Kragh-Müller og H. N. Faber.

5. Uden fri Underviisning, høieste Stipendium: N. Petersen, laveste Stipendium: E. A. E. Frydendahl og Th. L. M. Rasmussen, hvilke Stipendier ere blevne udbetalte.

De to Skolen tillagte Portioner af det Moltkefste Legat, hver paa 40 Rd., oppebæres af Disciplene H. L. W. H. Bjerling og D. L. Bang. Efter den Førstes Dimission er den ledigblevne Portion af Legatets Ephorus bleven tillagt Discipel F. F. Bjerling. Det Baggerfste Præmielegat tildeelttes ved Censuren efter Hovedexamen Disciplene H. B. Hansen og M. C. Seedorff af VII Cl., M. Weber af V Cl. og Th. B. Møller af IV Cl.

Det større Baggerfste Legat for Dimissioni tildeelttes

Dimittenderne A. G. Hansen og D. Chr. F. Windinge. Af Frøken Ernsts Legat bleve de to større Portioner (hver 87 Rd.) tillagte H. N. Kvist og L. E. D. Silfverberg, 4 af de mindre Portioner (hver 72 Rd.) H. L. W. H. Bjerling, G. L. J. A. Sack, H. J. Truelsen og Th. F. Winther. Endvidere erholdt af samme Legats Beholdning stud. philol. M. E. Gery og stud. theol. E. B. Lund (dimitterede 1864) en extraordinair Understøttelse af 50 og stud. magist. D. Chr. Bang (dimitteret 1862) en lignende Understøttelse af 30 Rd.

I. Ministeriets Rundskrivelse af 29de Juni 1865:

„Til Sagttagelse ved Gjennemførelsen af den allerhøieste Resolution af 1ste Marts d. A., bekendtgjort under 9de s. M. [s. Indbydelsesfr. f. 1865 S. 84 ff.], om Forhøielse af Skolepengene ved de offentlige lærde Skoler i Kongeriget Danmark og Forandring i Reglerne for Beneficienddelingen ved samme Skoler, undlader Ministeriet ikke herved tjenstlig at meddele Følgende:

1. Ved Beregningen af Fripladsernes Antal blive de extraordinaire Gratistpladser — der deels efter de vedtagne Regler tilstaaes Sønner af Skolernes faste Lærere, deels ifølge Regl. Resolution af 18de October 1848 og Lov af 14de April 1852 § 9 tillægges henholdsvis Disciple fra Grønland og Færøerne og Disciple, der fra Kønne høiere Realskole overgaae til de lærde Skoler, — som hidtil at fradrage Skolens samlede Discipelantal, førend Sjattedelen kan bortgives i Fripladser. Ved Udregningen af Fripladsernes Antal

vil da et Overstud af 3 Disciple eller derover give 1 Friplads:

til Ex.: Skolen har.....	102	Disciple
herfra drages: extraordinaire Gratister..	3	—
	<hr/>	
	99	Disciple

divideret med 6, giver 17 Fripladser.

2. Det følger af det nu ved Bekjendtgjørelsen fastsatte Maximum af Fripladsernes Antal, at der ikke, førend de nuværende Gratisters Antal er sunken ned under en Sjettedeel af hele Discipeltallet i Skolen, kan gives Friplads til nogen Discipel, som ikke før har haft en saadan.

3. Da den tidligere Regel, hvorefter Pengestipendier ikke kunde tillægges andre Disciple end dem, som havde fri Underviisning, nu er hævet, anseer Ministeriet det for en Selvfølge, at Pengestipendierne, navnlig i Overgangstiden, blive, for at sprede de Beneficier, som Skolerne kunne tildele, over et større Antal Disciple, at bortgive uden Forbindelse med fri Underviisning, hvoraf atter vil følge, at de lavere Pengestipendier i Reglen ville opnaaes først, og fri Underviisning, som i Vardi lig med og ved Metropolitan-skolen mere værd end det høieste Stipendium, først senere. Fremdeles ville Pengestipendierne, naar de saaledes benyttes til at erstatte Beneficiet af fri Underviisning, i Reglen være fuldt at udbetale som Bidrag til Udredelsen af Skolepenge, og Oplæg af dem vil kun undtagelsesviis finde Sted i de enkelte Tilfælde, hvor en Discipel maatte vise sig saa særdeles værdig og trængende, at baade Beneficiet af fri Underviisning og Stipendium blive ham tillagte. Ogsaa vil der, da Lyse- og Brændepenge (jfr. Nr. 6) fremtidig ikke udredes af Gratister, og en Friplads saaledes er fulde 50 Rd., blive An-

ledning til, navnlig i Overgangstiden, at gjøre en hyppigere Brug af Delingen af en Friplads i 2 halve Fripladser.

4. Skolepengene, som nu indbefatte Lyse- og Brændepenge, opkræves fremtidig ligelig for hvert Kvartal med en Fjerdedeel af de for 1ste, 2den og 3die Broder fastsatte Beløb.

5. De Disciple, som ere i Skolen i Juli Kvartal d. A., betale Skolepenge med disse hidtilværende Beløb forud for Juli Kvartal, og Forhøielsen af Skolepengene indtræder for dem først fra October Kvartal. De Disciple derimod, som optages i Skolen ved Skoleaarets Begyndelse, 23de August d. A., erlægge den forhøiede Betaling fra 1ste September, men betale selvfølgelig ingen Lyse- og Brændepenge, der, som berørt, ere indbefattede under den nu fastsatte Skolebetaling.

6. Da Lyse- og Brændepenge fremtidig ophøre som en særlig Ydelse til Skolen, ville disse heller ikke være at opkræve for de Disciple, som have eller erholde Beneficium af fri Underviisning."

II. Ministeriets Rundskrivelse af 30te September 1865:

„Efterat det ved Ministeriets Circulaire af 10de Januar 1853 er fastsat som Regel angaaende Skolepenges Betaling for studerende Disciple, som efter fuldendt Afgangsexamen forlade Skolen i Løbet af Juli Maaned, at de kun have at erlægge Skolepenge for Juli Maaned, og denne Bestemmelse deels ved Circulaire af 18 October 1858 er udvidet til at gjælde ogsaa for Disciple, som underkaste sig den ved Beskjendtgjørelsen af 18 September 1855 anordnede Afgangsexamen for Realdisciple af den høiere Grad, og for saadanne Disciple, som efter Rectors Raad i Anledning af Udfaldet

af Hovedexamen udmeldes af Skolen, uden Hensyn til, om Udmeldelsen først skeer i Juli eller August Maaned, deels ved specielle Skrivelser af Ministeriet er udstrakt ogsaa til de Disciple, som forlade Skolen efter at have fuldendt den for Realdisciple anordnede Afgangsexamen af den lavere Grad, vil Ministeriet nu som en almindelig Regel have bestemt, at for Fremtiden enhver Discipel, som i Løbet af Juli Kvartal udmeldes af Skolen, uden at have besøgt Skolen længere end til Sommerferiens Begyndelse, kun betaler Skolepenge for Juli Maaned."

---

6. Udtog af Skolens Regnskab for Finantsaaret 18⁶⁵/₆₆.

Indtægt.	Rdl	ß
1. Beholdning efter Regnskabet for 18 ⁶⁴ / ₆₅	2151	95
2. Fordebogsindtægter og Indtægter af Kirker og Præstekald (efter Fradrag af Udgifterne)	8995	4
3. Renter af Skolens Capitalformue	1925	89
4. Skolecontingenter og Refusion af Stipen- dieoverskuds-fonden	6867	32
5. Forskjellige ubestemte og extraord. Indtægter:		
a) Renter af Tens Mules Legat	14	36
b) Tilskud fra den almindelige Skolefond..	6900	—
c) Indeholdte Premier til Livrente- og For- sørgelsesanstalten	855	84
Udenfor Finantsloven:		
6. a) efter Decisioner til Regnskabet for 18 ⁶³ / ₆₄	14	48
b) Dito Dito 18 ⁶⁴ / ₆₅	3	48
	<hr/>	
Summa Indtægt	27728	52
Naar Udgiften fradrages med	24731	57 ¹ / ₂
Bliver Kasseeholdningen den 31te Marts 1866	<hr/>	2996
		90 ¹ / ₂

	Udgift.	Rd'	β
1.	Gager til faste Lærere.....	15900	—
2.	Inspectors og Bibliothekarens Løn.....	250	—
3.	Bedellens Løn.....	150	—
4.	Lærernes Andeel i Skolepenge for første Dvartal.....	474	54½
5.	Personligt Tillæg til Lærerne som Erstat- ning for Andeel i Skolepenge (efter Lov af 5te Mai 1865) for 3 Dvartaler.....	1456	60
6.	Betaling til Timelærere og for Extratimer til Skolens faste Lærere.....	2044	38
7.	Bibliotheket og de videnskabelige Apparater	349	19
8.	Bygningernes Vedligeholdelse.....	685	18
9.	Leie for Svømmepladsen.....	25	—
10.	Inventariets Vedligeholdelse.....	128	85
11.	Brandsels- og Belysningsfornödenheder..	615	92
12.	Skatter og Afgifter.....	296	50
13.	Regnskabsføringen.....	470	—
14.	Forforskjellige løbende og extraord. Udgifter:		
	a) Skoleopvartning.....	20	—
	b) Reengjøring.....	98	32
	c) Porto, Protocoller og Skrivematerialier	183	72
	d) Programmer og Skolehoitideligheder..	131	24
	e) Andre Udgifter (desuden Udgifter i An- ledning af Constatering af Skolens Tiender).....	226	38
15.	Riffelskydningsøvelser.....	63	55
16.	Indsendte Præmier til Livrente- og For- førgelsesanstalten.....	855	84

Udenfor Finantsloven:

17.	Efter Decision til Regnskabet for 18 ⁶⁴ / ₅ ..	—	8
18.	Afgivet Overskud til den alm. Skolefond	6	—
19.	Afgivet til Forrentning til alm. Skolefond	300	—

Summa Udgift 24731 57½

7. Bibliotheket.

I nedenstaaende Fortegnelse over Bibliothekets Tilvæxt indtil Udgangen af Mai ere de fra Cultusministeriet sendte Skrifter betegnede med †, Privates Gaver med *. Løbenummerne henviser til de tilsvarende Rubriker i den i 1859 udfomne Hovedfortegnelse. De regelmæssigt udfomne Tidsskrifter ere anførte med den fulde løbende Aargang.

I. Literaturhistorie.

6. Dansk Bogfortegnelse, udg. af G. E. C. Gad. Kbh. 1866.
 † Erølev, Th. H., Suppl. til „Allm. Forf.=Lex. f. Konger. Danm. osv.“ indtil Udg. af A. 1853. 12. H. Kbh. 1864.
- 6b. † Hammerich, M., Wergeland og Welhaven. Pgr. Brgdsk. paa Chrh. 1865.
7. Atterbom, P. D. A., Svenska siare och skaldar. 2—6. b. 2. uppl. Örebro 1862—63.
8. Verzeichniß der Bücher, Landarten etc., welche neu erschienen oder neu aufgelegt worden sind. Hrsg. v. der F. C. Hinrichs'schen Buchhandlung in Leipzig. 1865, 1—2.
10. Delécluze, E. J., Roland ou la chevalerie. 1—2. Paris 1845.
 Geruzez, E., Essais de littérature Française. 3. éd. 2. série. Temps modernes. Paris (u. A.).
 Janin, J., Histoire de la littérature dramatique. T. 1—3. Paris 1853—54.

- Talbot, E., Essai sur la légende d'Alexandre-le-grand dans les romans Français du 12e siècle. Paris 1850.
12. Archiv f. das Studium der neueren Sprachen u. Literaturen, hrsg. v. L. Herrig. 37—38. B. Brnschw. 1865.
- Literarisches Centralblatt für Deutschland, hrsg. v. Fr. Zarncke. 1866. Jy. 4.

II. Encyclopædiske og blandede Skrifter.

- 15a. Nytaarsgave, udg. af Foreningen „Fremtiden“. Kbh. 1866.
- † Oversigt over det kgl. dsk. Videnskab. Selskabs Forhandlinger m. m. 1864 Nr. 3—8 (Marts—Decb.), 1865 Nr. 1—2 (Jan—Fbr.). Af G. Forchhammer. Kbh.
- 15b. Dansk Maanedsskrift. 2 Hæfte. Red. og udg. af M. G. G. Steenstrup. 1866, 1—2. B. Kbh.
- Fra alle Lande. Et Maanedsskrift for nyere Reisebeskrivelser etc. udg. af W. Mariboe og E. Bluhme. 1—3. D. Kbh. 1865—66.
- Afløstret Tidende. Kbh. 1866. Fol.
- Nordisk Tidskrift för Politik, Ekonomi och Literatur, utg. af G. K. Hamilton. Lund 1866. April.
- Nordisk Universitets-Tidskrift. 9. Aarg. 4. H. Ups. 1865. — 10. Aarg. 3. H. Chr. 1865. — Tilægshäfte til 10. Aarg. Kbh. 1866.

III. Sprog og Nationaliteter.

23. Ingerslev, C. F., Græsk—Dansk Ordbog til Skolebrug. Kbh. 1866.

- † Stephanus, H., Thesaurus Graecae linguae. Vol. I. fasc. 14 (Nr. 67). Par. 1865. Fol. (Slutn.).
35. Herodotos, erkl. v. H. Stein. 1—5. Bd. Brl. 1856—62. (4 B.) (Slutn.).
- Hyperides erhaltene Reden, übsf. v. W. S. Teuffel. — Phurgos Rede gegen Leokrates, übsf. v. C. Holzner. Stuttg. 1865.
- Platon's Werke. 4. Gruppe 2—4. Abth. Uebsf. v. F. Susemihl. Stuttg. 1856—63.
- Plutarch's Werke. 4—5. Abth. Vergleichende Lebensbeschreibungen übsf. v. C. Fuchs u. J. F. C. Campe. (1855—59); 10—11. Abth. Moralische Schriften übsf. v. W. Höfch u. C. F. Schniger (1860—61). Stuttg. 1860—61.
- Polybios Geschichte n übsf. v. J. F. C. Campe. 1—3. Abth. Stuttg. (1861—)1863.
38. Juvenalis', D. J., Satirer, ovs. og oplyste af L. Ove Kjær. Kbh. 1866.
- Livii, T., historiarum Romanarum libri qui supersunt. Ex rec. J. N. Madvigii edd. J. N. Madvigius et J. L. Ussingius. Vol. I—IV. Haun. 1861—66. (Slutn.).
- Quintilianus, M. F., Anleitung zur Beredsamkeit Uebsf. v. C. Bößler u. F. F. Baur. 1—2. Abth. Stuttg. 1863—65.
45. † Mehren, A. F., Den pyrenæiske Halvø, smlignende geogr. Studie efter arabiske Geographer. Prg. Kbh. Univ. Ref. 1864. 4.
47. Fritzner, J., Ordbog over det gamle norske Sprog. 7—8. H. Kristn. 1865—66.
48. Edda eller Skandinavernes hedenske Gudelære. Dvsf. af N. Nyerup. Kbh. u. A. (1865).

- Edda, Den gamle, eller Oldemo'r overført paa Nydansk af V. B. Hjort. Kbh. 1865.
50. † Arnesen, M., De adverbiale Endelser paa —ledes i de nordiske Sprog og Dialekter. Prg. Frederikshald 1864.
- † Lund, G., Bidrag til dansk Sproghistorie I (Om det gammel-danske Hdskrift Nr. 187 i Arne Magnussons Sml.) Prg. Aalb. 1865.
51. * Wulff, D. H., Dansk Læsebog for de lavere Classer. Kbh. 1865.
- * —, ABC og Læsebog for Begyndere. Kbh. 1866.
52. Bagger, C. C., samlede Digtninger. 1. Bø. 1—2. H. Kbh. 1865—66.
- Hauch, C., Julian den Frafaldne og et Martyrium i Nutiden. Kbh. 1866.
- * Holberg, P., Epistler. Udg. af Chr. Bruun. 1. B. Kbh. 1865.
- Holst, H. P., Ungdomsdigte. 1830—40. 3. Udg. Kbh. 1866.
- Hoftrup, C., Samlede Skrifter. 1—4. B. Kbh. 1865.
- Jngemann, B. S., samlede Skrifter. 4. Afd. 9—10. B. Udg. af J. Galskjøt. Kbh. 1864—65.
- Winthers, Chr., samlede Digtninger. 10. B. (Brogede Blade). Kbh. 1865.
- 54b. † Blom, H., Til Forældrene og Børnene, et Par Skoletaler. Prg. Frdkshald 1864.
- † Schøning, et Par Ord, udtalte i Skolen. Prg. Stavanger 1864.
57. Grimm, J. u. W., Deutsches Wörterbuch, fortges. v. R. Hildebrand u. K. Weigand. 5. Bs. 3. Lfr. Lpz. 1865.

67. Shakespeare's, W., dram. Bærker ovf. af E. Lembcke.
2—4. 5. Kbh. 1865—66.
69. † Møller, M. S., Nogle Punkter af den franske Ord-
føiningslære. Prg. Randers 1865.
72. Jubinal, A., Nouveau recueil de contes, dits, fabliaue
etc. des 13., 14. et 15. siècles. I—II. Paris
1839—42.
- Lesage, Histoire de Gil Blas de Santillane. Paris
1850.
- Lincy, Leroux de, Recueil de chants historiques Fran-
çais depuis le 12e jusqu' au 18e siècle. I. série
12—15. siècle. Paris 1841. — 16. siècle. Paris
(u. A.). (2 B.)
- Loyseau, J., Les fabliaux du moyen age. Paris (u. A.).
- Malherbe, Poésies de. Éd. stér. Paris an VIII.
- Marot, Cl., Oeuvres choisies de. Par. J.-B.-J. Cham-
pagnac. Paris 1826.
- Orleans, Charles de, Poésies de, publiées par J. M.
Guichard. Paris 1842.
- Perault, Les contes des fées. Rouen 1846.
- Rivière, H., Pierrot. Cain. Paris 1860.

IV. Theologi.

80. Moses.
Delitzsch, F., Commentar über die Genesis. 3.
Ausz. Lpz. 1860.
- Hiob og Psalmerne. Ovs. fra Grundtexten af D. G.
Monrad. Kbh. 1865.

88. Prioux, Stan., Saint Hubert, apotre des Ardennes, patron des chasseurs. Paris 1853.
Voragine, J. de, La légende dorée, trad. du latin par M. G. B. 1—2. série. Paris 1843.
89. * Hammerich, F., Den hellige Birgitta og Kirken i Norden. Kbh. 1863.
—, En Skolastiker og en Bibeltheolog fra Norden. Kbh. 1865.

V. Philosophi.

103. Nielsen, R., Grundideernes Logik. I—II. Kbh. 1864—66.

VII. Pædagogik.

105. Archiv, Pædagogisches, hrsg. v. W. Langbein. 7. Jahrg. 1866. Stettin.
106. † Schow, K. H., Bemærkninger i Anl. af Afgangsprøvens Omordning. Prg. Slagelse 1865.
Zeitschrift f. das Gymnasialwesen, hrsg. v. R. Jacobs u. P. Rühle. 20. Jahrg. Brl. 1866.
109. † Knudsen, K., Modersmaalet som Skolefag. Prg. Kristn. Kathsk. 1864.
112. † Feddersen, A., De naturhist. Samlingers Forøgelse og faunistiske Betydning. (Viborgegnens Hvirveldyr). Prg. Viborg 1865.
113. † Møller, A., Nogle Bemærkninger om Skole-Sangundervisning. Prg. Latin- og Realsk. i St. Kongensg. Kbh. 1865.

114. Rørdam, H. F., Skolens og Opdragelsens Historie. I. Oldtiden. Kbh. 1866.
115. † Linde, A. E. P., Meddelelser ang. Kbh. Univ., den polyt. Læreanstalt, Sorø Akademi og de lærde Skoler i Konger. Danm. 1857—63. 1. H. Kbh. 1865.
116. Kjøbenhavns Universitet.
- † Prg. til Reformf. 1864, til Kong Fødsf. 1865. 4.
  - † Forelæsningskatalog. 1865, 1—2.
  - † Liste over Afgangser. og Udgangser. 1865.
  - † Liste over philosophisk Ex. 1865.
- * Programmer til Ex. 1865 fra de lærde Skoler og høiere Realskoler i Aalborg, Aarhus, Frederiksborg, Helsingør, Herlufsholm, Horsens, Kjøbenhavn (Mitrplsk., Brgdsk. i Kbh., Brgdsk. p. Chr., v. Westens Inst. Latin- og Realsk. i St. Kongensg., Haderslev Læreres Skole), Rolding, Nskjøbing, Odense, Randers, Reykjavik (1864), Ribe, Roeskilde, Rønne, Slagelse, Sorø, Viborg, Vordingborg.
- Frederiksborg. — Dahl, F. P. J., Hist. Efterretninger om d. fgl. lærde Skole i Frdrksb. 1—2. H. Prgg. Frdrksb. 1836; 3. H. udg. af F. E. B. Dahl. Kbh. 1864. 4.
- Herlufsholm.
- † Prg. til 300aarsfesten 23. Mai 1865.
  - † Dahl, Th., Beretning om Jubelfesten 23. Mai 1865. Prg. Hrlfsh. 1865.
  - † Listov, C., Udsigt over Hrlfshs. Skoles Hist. fra dens Stiftelse indtil vore Dage. Prg. Hrlfsh. 300aarsfest. 1865. 4.
- Melchior, H. B., Historiske Efterretninger om Herlufsholms Stiftelse. Paa ny udg., fra 1788 omarb. og fortsat af A. Leth. Næstved 1865.

- Odense. — † Henrichsen, N. S. F., Om Hører Peder Høstrup og det af ham stiftede Legat. Prg. Odø. 1865.
- Sorø. — Soransk Tidsskrift, udg. af det Soranske Samfunds Bestyrelse. 1. H. Kbh. 1865.
117. Husum. — † Taaffe, Th. Chr., Katalog über die Husumer Schulbibliothek. Kph. 1864.
119. † Programmer til Ex. 1864 fra de lærde Stoler og Realskoler i Arendal, Christiania (Kathsk.), Christianssand, Frederikshald, Laurvik, Molde, Skien, Stavanger.
- Arendal. — † Smith, A., Om Arendals Middel- og Realskoles Udvidelse til fuldstændig lærd og Realskole. Prg. Arendal 1864.
- Laurvik. — † Hysing, Tilbageblif paa Laurviks Middelkoles Tilstand. Prg. Laurvik 1864.
- Molde. — † Brinchmann, A., Om Skolens Overgang fra Middel- og Realskole til fuldst. Lærd- og Realskole. Prg. Molde 1864.

VIII. Lovfyndighed.

122. Love og Anordninger m. m. f. A. 1865, smf. og udg. af T. Algreen=Ussing. 10. D., 11. Dø. 1. Lvr. Kbh. 1865—66.
- Rgl. Reskripter og Resolutioner m. m. f. A. 1859, smf. og udg. af T. Algreen=Ussing. Næste Række. Kbh. 1866.
- † Rgl. Reskripter og Resolutioner m. m. Geistligheden i Danm. vedf., smf. og udg. af C. F. Schwarzkopf. Ny Række. 6. B. (1856). Kbh. 1865.

X. Historie og Geographi.

136. Napoleon III, Julius Cæsars Historie. 1—4. H. Lpz.
1865—66.
143. Klaczko, J., Europa, Polen og Danmark i 1863—64.
Kbh. 1866.
Gallois, G., Der Hansabund von seiner Entstehung bis
zu seiner Auflösung. Lpz. 1851.
144. Erslev, C., Lærebog i den alm. Geografi. Kbh. 1865.
Petermann, A., Mittheilungen über wichtige neue Er-
forschungen auf dem Gesamtgebiete der Geographie.
1866. Ergänzh. 16—17. Gotha. 4.
146. Bluhme, C., Fra et Ophold i Grønland 1863—64.
Kbh. 1865.
Lehmann, D., Norge og Nordmændene. Rejseindringer
fra 1836 og 1865. 2. Dpl. Kbh. 1865.
Bámbéry, H., Rejse i Mellemasien. Dvs. af L. Moltke.
Kbh. 1865.
147. † Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. Udg. af
C. F. Wegner. 3. Bs. 5. H. Kbh. 1865. 4.
Magazin, Nye Danske, 1—6. B. — Danske Magazin,
3. Række 1—6. B. Udg. af d. kgl. dff. Selsk. for
Fædrel. Hist. og Sprog. Kbh. 1794—1860. 4.
* Regesta diplomatica Historiæ Danicæ cura soc. reg.
scientiarum Danicæ. Tomus posterior V (1648—
1657). Kbh. 1865. 4.
Samlinger, Danske, for Hist., Topogr., Personal- og
Literaturhist. Udg. af Chr Bruun, O. Nielsen og
A. Petersen. 1. Bs. 1—3. H. Kbh. 1865—66.

148. † Borch, De tre nordiske Rigers Hist. indtil Korstogene. Prg. Stavanger 1864.
 Müllers, E. Chr., Danmarks Historie. 3. Udg. ved J. L. A. Tang. 1. Ds. 1. H. Kbh. 1866.
 * Thrige, S. B., Danmarks, Norges og Sverigs Historie. Til Brug for de lærde Skoler. 1—2. H. Kbh. 1865—66.
149. Engelhardt, C., Nydam Mosefund 1859—1863. Kbh. 1865. 4.
 Oldskrift-Selsk., Det kgl. nord., Annaler for nordisk Oldkynd. og Hist. 1861, 62, 63. Kbh.
 —, Antiquarisk Tidsskrift. 1861—63. Kbh. 1864.
 —, Aarbøger for nord. Oldkynd. og Hist. Kbh. 1866. 1. H.
151. Allen, C. F., De tre nordiske Rigers Historie 1497—1536. 2. B. Kbh. 1865.
162. † Bang, J. H., Nogle Bidrag til Frederik IVs. Hist., af den Bülowiske Manuskriptsamling. Prg. Sorø 1865.
167. † Strunk, A., Samlinger til en beskrivende Catalog over Portraiter af Danske, Norske og Holstenere. 4. H. Kbh. 1865.
168. Sfaa, E., Peter Hjort Lorenzen. Et Bidrag til den dansk-norsk-norske Sags Historie. Kbh. 1865.
 Zentzen, Mine første 25 Aar (1805—1830). Kbh. 1866.
169. † Statistiske Meddelelser. Udg. af det stat. Bureau. 3. B. Kbh. 1864—65.
 † Statistisk Tabelværk, udg. af det stat. Bureau. Ny Række 26. B. og 3. R. 4. B. Kbh. 1864. 4.
170. * Samlinger til Fyens Hist. og Topogr., udg. af Fyens Stifts liter. Selskab. 3. Ds. 3. H. Ds. 1865.

- * Uddrag af Odense Communalbestyrelses Forhandlinger f. A. 1865. Odj. 1866.
171. † Worsaae, J. J. A., Om Slesvigs eller Sønderjyllands Oldtidsminder. Prg. Kbh. Univ. K. F. 1865. 4.
194. La Jacquerie ou les insurrections des paysans d'après Matthieu Paris, Froissart etc. Paris 1853.
Thierry, A. de, Lettres sur l'histoire de France. 8. éd. Paris 1846.
201. Marles, de, Alfred ou le jeune voyageur en France. 4. éd. Paris 1841.
214. Taché, J. C., Esquisse sur le Canada considéré sous le point de vue économiste. Paris 1855.
216. Lincy, Le Roux de, Les femmes célèbres de l'ancienne France. Paris 1848.
217. Sffland, A. B., Meine theatralische Laufbahn. Spz. 1798.
Bavel's's, Cl., Autobiografi. Udg. af C. P. Riis. Christn. 1866.
221. Grimm, Fr., Burg- u. Bergmärchen. 1—2. B. Wolfenbüttel 1846.
Rink, H., Eskimoiske Eventyr og Sagn. Kbh. 1866.
227. † Tidsskrift, Historisk, 3 Række, udg. af den dsk. hist. Forening. 3. Bs. 2. H. red. af N. L. Westergaard og 4. Bs. 1. H. red. af E. Holm. Kbh. 1865.
228. Reysfer, H., Efterladte Skrifter. 1. Bk. 1—3. H. Christn. 1865—66.

XI. Mathematif.

230. Tidsskrift for Mathematik, udg. af C. Tychsen.
2. R. 2. Aarg. Kbh. 1866.
Zeitschrift f. Math. u. Physik, hrsg. v. O. Schlömilch, E. Kahl u. M. Cantor. 11. Jahrg. 1866.
Lpz.
231. * Møller, C. F. C., Den elementære Arithmetiks System.
Kbh. 1866.
236. † Broager, Nogle Sætninger om Kuglen. Prg. Rskld.
1865.
Petersen, J., Metoder og Theorier til Løsning af
geom. Konstruktionsopgaver. Kbh. 1866.

XII. Naturvidenskab.

242. Aus der Natur. 31—34. B. (Neue Folge 19—22. B.).
Lpz. 1865.
Sartwig, G., Havet med dets Plante- og Dyreverden.
Kbh. 1866.
Tidsskrift f. popul. Fremstillinger af Naturvidenskaben,
udg. af C. Fogh og C. F. Lütken. 3. R. 3. B.
1866. Kbh.
243. Christie, H., Lærebog i Fysik. 1. D. Christn. 1865.
Die Fortschritte der Physik im J. 1863 dargest v.
der Physik. Gesellschaft zu Berl. XIX Jahrg. 2. Abth.
Berl. 1865.
Lorenz, L., Kortfattet Naturlære. Kbh. 1865.
244. Helmholtz, H., Die Lehre von den Tonempfindungen.
2. Ausg. Brnschw. 1865.

250. † Gauss, C. F. u. Schumacher, H. C., Briefwechsel.
Hrsg. v. C. A. F. Peters. 6. B. Altona 1865.
251. Flemløse, P. Jacobsen, elementiste og jordiffe Astrologie
om Luftens Forandring. Udg. af F. N. Friis.
Kbh. 1865.
252. Archiv f. Naturgeschichte, gegründet v. A. F. A.
Wiegmann, fortges. v. W. F. Erichson, hrsg. v.
F. H. Troschell. 30. Jahrg. 1864, 4—5. H; 31.
Jahrg. 1865, 1—3. H. Brl.
- Feddersen, A., Veiledning til at samle og præparere
Naturgjenstande (Tilbeels efter Glas's Excursionsbud).
Kbh. 1865.
- Tidsskrift, Naturhistorisk, stiftet af H. Krøyer, udg.
af J. C. Schjødte. 3. R. 3. Bs. 2—3. H. Kbh.
1865.
254. * Berge, Fr., u. Niecke, B. A., Giftpflanzenbuch. Neue
Ausg. Stuttg. 1855. 4.
- Hofmeister, W., Handbuch der physiolog. Botanik
2. B. 1. Abth. (Bary, A. de, Morphologie u. Physio-
logie der Pilze, Flechten u. Myxomiceten); 4. B.
(Sachs, J., Handbuch der Experimental-Physiologie
der Pflanzen). Lpz. 1865—66.
- * Reichenbach, A. B., Grundriß der Pflanzenkunde der
allg. Botanik (Neueste Volks-Naturgesch. des Pflanzen-
reichs für Schule u. Haus). Lpz. (u. A.). 4.
256. Panum, P. L., Bidrag til Bedømmelsen af Fødemid-
lernes Næringsværdi. Kbh. 1866.
257. † Bang, O., Hvem skal jeg vælge til Huuslæge?
Hvorledes hjælpe mig til han kommer? Kbh. 1864.
- † Lausen, V., Behandlingen af de traumatiske Hæ-
morrhagier af Haandens større Arterier. Kbh. 1865.

XIV. Landfort, Røbbere m. m.

265. Danske Mindesmærker, udg. af en Forening. 7. H.
Kbh. 1865. Fol.

Hansen, H., Photographisk Album til E. Flemmers
„Folkelige Foredrag“. 1—2. H. Kbh. 1865. 4.

De offentlige Examiner

i

Odense Cathedralsskole for Aaret 1866

foretages i følgende Orden:

A. Afgangsexamen.

Torsdag	den 12	Juli Kl. 8.	V	Realcl. A.	Fransf.
---	" "	---	11.	V	Realcl. A. Mathematif.
---	" "	---	3.	V	Realcl. A. Historie og Geographie.
Freddag	" 13	---	8.	VII Cl. A β .	Naturlære.
---	" "	---	10.	VII Cl. A α .	Græff.
---	" "	---	10.	V	Realcl. A. Engelff.
---	" "	---	3.	VII Cl. A α .	Latin.
---	" "	---	3.	VII Cl. A β .	Historie.
---	" "	---	3.	V	Realcl. A. Naturhistorie.
Løverdage	" 14	---	8.	V	Realcl. A. Tydf.
---	" "	---	10.	VII Cl. A α .	Historie.
---	" "	---	10.	VII Cl. A β .	Latin.
---	" "	---	11.	V	Realcl. A. Naturlære.
---	" "	---	3.	VII Cl. A α .	Naturlære.
---	" "	---	3.	VII Cl. A β .	Græff.
Mandag	" 16	---	8.	VII Cl. A.	Arithmetif.
---	" "	---	3.	VII Cl. AB.	Hebraiff.
Onsdag	" 18	---	8.	VII Cl. A β .	Geometrie.
---	" "	---	3.	VII Cl. A α .	Geometrie.
Torsdag	" 19	---	8.	VII Cl. A.	Religion.

B. Skoleens A u d e r a m e n.

Regning den 23de Juni.

- 8—12. VII Gl. B. Beskrivn.
 8—12. V Reald. B. Danff, fri Dpgave.
 3—7. VII Gl. B. Geometrisk Dpgave.
 3—7. V Reald. B. Regning.

Planbag den 25de Juni.

- 8—12. VII Gl. B. Danff, fri Dpgave.
 8—12. V Reald. B. Arithmetisk Dpgave.
 3—7. VII Gl. B. Ratinff Still.
 3—7. V Reald. B. Geometrisk Regning.

Ertsdag den 26de Juni.

- 8—12. VII Gl. B. og V Reald. B. Danff, bunden Dpgave.
 3—7. VII Gl. B. Arithmetisk Dpgave.
 3—7. V Reald. B. Geometrisk Dpgave.

Onsdag den 27de Juni.

- 8—12. V Reald. B. Indff Still.
 3—7. V Reald. B. Engelsk Still.

Torsdag den 28de Juni.

- 8—10. I Gl. Danff Still.
 3—6. V ft. Gl. Ratinff Still.

Freitag den 29de Juni.

- 9—12. III ft. Gl. Danff Still.
 3—6. VI Gl. Ratinff Still.

Lørdag den 7de Juli.

- 8—11. VI Gl. Danff Still.
 8—11. V ft. Gl. Danff Still.
 8—12. IV og III Reald. Naturhistorie.
 8—11. II Gl. A. og B. Danff Still.
 11—1. I Gl. Regning.
 3—6. VII Gl. B. og V Reald. B. Naturlære.
 3—6. IV ft. Gl. Grøff.
 3—6. III ft. Gl. Geographie.

Planbag den 9de Juli.

- 8—12. VII Gl. B. og VI Gl. Historie.
 8—12. V ft. Gl. Mathematisk.
 8—11. V Reald. B. Naturhistorie.
 8—11. IV ft. Gl. Ratin.
 8—12. IV og III Reald. Indff.
 8—11. III ft. Gl. Gramff.

Tirsdag den 10de Juli.

- 8—11. VI Cl. Geographie.
- 8—11. V st. Cl. Fransk.
- 8—11. IV st. Cl. Latinsk Stiil.
- 8—11. IV Realcl. Engelsk Stiil.
- 8—11. III st. Cl. Tydsk.
- 8—11. III Realcl. Dansk Stiil.
- 11—1. II Cl. A. og B. Regning.
- 8—11. I Cl. Naturhistorie.

Onsdag den 11te Juli.

- 8—12. VII Cl. B. og VI Cl. Græsk.
- 8—12. V st. Cl. Historie og Geographie.
- 8—11. IV st. Cl. Dansk Stiil.
- 8—11. IV Realcl. Dansk Stiil.
- 8—12. II Cl. A. og B. Fransk.
- 3—6. V Realcl. B. Tydsk.
- 3—6. IV og III Realcl. Regning.
- 3—6. I Cl. Religion.

Torsdag den 12te Juli.

- 8—11. VI Cl. Religion.
- 8—12. IV st. Cl. Historie og Geographie.
- 8—11. IV Realcl. Tydsk Stiil.
- 8—12. II Cl. A. og B. Naturhistorie.
- 3—6. VII Cl. B. og VI Cl. Arithmetik.
- 3—6. IV og III Realcl. Fransk.
- 3—6. III st. Cl. Latin.
- 3—6. I Cl. Tydsk.

Fredag den 13de Juli.

- 8—11. V st. Cl. Religion.
- 8—12. II Cl. A. og B. Historie.
- 3—6. V Realcl. B. Mathematik.
- 3—6. IV og III Realcl. Religion.

Lørdag den 14de Juli.

- 8—11. VI Cl. Fransk.
- 3—6. IV st. Cl. Naturhistorie.
- 3—6. IV og III Realcl. Historie.
- 3—6. III st. Cl. Religion.
- 3—6. I Cl. Dansk.

Mandag den 16de Juli.

- 8—11. VI Cl. Naturhistorie.
 8—12. V Realcl. B. Historie og Geographic.
 8—11. IV st. Cl. Tydsk.
 8—12. II Cl. A. og B. Dansk.
 3—6. V st. Cl. Latin.
 3—6. IV og III Realcl. Geographic.
 3—6. III st. Cl. Historie.

Tisdag den 18de Juli.

- 8—12. VII Cl. B. og VI Cl. Latin.
 8—11. V st. Cl. Græsk.
 8—11. IV st. Cl. Religion.
 8—12. II Cl. A. og B. Tydsk.
 8—11. I Cl. Historie.
 3—6. IV og III Realcl. Engelsk.
 3—6. III st. Cl. Naturhistorie.

Torsdag den 19de Juli.

- 8—11. VI Cl. Tydsk.
 8—12. IV st. Cl. Mathematisk.
 8—11. IV og III Realcl. Geometrie.
 8—12. II Cl. A. og B. Geographic.
 4—7. VII Cl. B. og VI Cl. Geometrie.
 3—6. V st. Cl. Tydsk.
 3—6. V Realcl. B. Engelsk.
 3—6. III st. Cl. Arithmetik.
 3—6. I Cl. Geographic.

Fredag den 20de Juli.

- 8—11. V st. Cl. Naturhistorie.
 8—11. V Realcl. B. Fransk.
 8—11. IV st. Cl. Fransk.
 8—11. IV og III Realcl. Arithmetik.
 8—12. II Cl. A. og B. Religion.

Fredagen den 6te Juli Kl. 8 foretages Indlemmelsesprøven med dem, som ere anmeldte til Optagelse i Skolen.

Løverdagen den 21de Juli Kl. 10. Translocation og Bekjendtgjørelse af Afgangsexamens Udfald.

Disciplenes Fædre og Foresatte samt andre Skolens og Videnskabernes Belyndere indbydes herved til at bære disse Examinere med deres Nærværelse.

Henrichsen.